

6. Mojżesz i Aron między kapłanami Jego, a Samuel między wzywającymi imienia Jego; wołali do Boga a On ich wysłuchał.

7. Zpośród słupa obłoku przemawiał do nich, strzegli świadectw Jego i zakonu który poruczył im.

8. Boże, Panie nasz, Tyś wysłuchał ich, Panem pobłażliwym byłeś dla nich, ale karzącym postępków ich.

9. Wywyższajcie Boga, Pana naszego i korczcie się przed górą Jego świętą, bo świętym Bóg, Pan nasz.

Ps. 100.

1. Pieśń dziękczynna.—Okrzykujcie Bogu cała ziemia.

2. Służcie Bogu w radości, przyjdźcie przed Niego w weselu.

3. Uznajcie że Bóg, wszechmocny, On stworzył nas i doń należymy; lud Jego i trzoda której pasterzy.

4. Wnijdziecie do bram Jego z dziękczynieniem, do przedsieni Jego z wielbieniem, dziękujcie Mu, błogosławcie imieniu Jego.

5. Albowiem dobrym Bóg, na wieki łaska Jego, a od pokolenia do pokolenia niezawodność Jego.

Ps. 101.

1. Dawida pieśń. Miłość i sprawiedliwość wyśpiewam, Tobie Boże, zanuce.

2. Baczyć będę na drogę nieskazitelna—kiedyż nawiedzisz mnie?—postępować będę w niewinności serca w pośród domu mojego.

Ebn Ezra: karałeś występki, których dopuszczali się Korach i inni przeciw nim.

Ps. 100. Krótki ten psalm zakończy szereg hymnów z okazji poświęcenia przybytku Dawida ułożonych, a przeznaczonych później do liturgicznego użytku w świątyni.

1/ Wedle *Raszi:* ps. przy składaniu dziękczynnych ofiar śpiewany.

6 מִשֶׁה וְאַהֲרֹן | בְּקִרְבָּנוֹ וְשִׁמוּאֵל בְּקִרְבָּאֵי שְׁמוֹ קְרָאִים
אֶל־יְהוָה וְהוּא יִשְׁמָעֵם :

7 בַּעֲשׂוֹד עֵינָיו יִרְבֵּר אֱלֹהֵיֶם שְׁמֵרוּ עֲדֹתָיו וְתִקַּח נֶתְוֹלָמוֹ :

8 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם אֵל גִּשָׁא הָיִיתָ לָהֶם וְנִקְּמָם
עַל־עֲלִילוֹתָם :

9 הוֹמָמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְתֵר קִדְשׁוֹ בִּי־קְרוֹשׁ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ :

ק

1 מוֹמֹר לְתוֹרָה תִּרְעֵנוּ לִיְהוָה כָּל־הָאָרֶץ :

2 עֲבַדוּ אֶת־יְהוָה בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לִפְנֵי בְּרִנָּה :

3 דַּעַן כִּי־יְהוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא יִלִּי קִי אֲנַחְנוּ עֲמוֹ
וְצִאֵן מִרְעִיתוֹ :

4 בָּאוּ שְׁעָרָיו | בְּתוֹרָה תִּצְרַתָּיו בְּתִהְלָה תוֹדוֹ לוֹ בְּרִבּוֹ
שְׁמוֹ :

6 כִּי־טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ וְעַד־דֹּר וָדֹר אֲמוּנָתוֹ :

קא

1 לְדוֹד מוֹמֹר חֶסֶד־וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה לָךְ יְהוָה אֲזַמְרָה :

2 אֲשַׁבֵּלָה | בְּדֶרֶךְ תְּמִים מִתִּי תִבְּוֹא אֵלַי אֲתִהְלַךְ בְּתָם־
לְבָבִי בְּקִרְבֵי בֵּיתִי :

6. Kapłani w wyższym znaczeniu, Mojżesz bowiem kapłanem nie był. I prorok Jer. 16, 1. wymienia obok Mojżesza Samuela jako jednego z najzaszcześniejszych mężów w Izraelu.

7. Tak daleko zbliżył ich do Siebie. Inni odnoszą אלרים do Izraelitów. Z pośród słupa obłoku przemawiał, tyle co objawił się.

8. Mojżesz i Aron dla grzechów swoich ziemi s-tój nie ujrzeli.

3. Nie stawię przed oczy moje rzeczy nikczemnej, sprawy występnej nienawidzę; nie przylgnie ona do mnie.

4. Serce przewrotne stronić będzie odemnie; złego znać niechęć.

5. Oczerniającego skrycie bliźniego swego, zniweczę; człeka wyniosłychy oczu i nadętego serca nie ścierpię.

6. Oczy moje ku ucziwym w kraju, by przebywali ze mną; postępujący drogą nieskazitelną, ten mi służyć będzie.

7. Nie zamieszka w pośród domu mojego obłudnik; głoszący fałsz nie ostoi się przed oczyma mojemu.

8. Od każdego rana niszczyć będę niegodziwych w kraju, by wytąpić z grodu Bożego wszystkich złoczyńców.

Ps. 102.

1. Modlitwa strapionego, gdy zwątpił, i przed Bogiem wylewa żal swój.

2. Boże wysłuchaj modlitwę moję, a wołanie moje do Ciebie niech dojdzie.

3. Nie ukrywaj oblicza Twojego przedemną, w dzień niedoli mojej, skłoń ku mnie ucho Twoje; w dzień w którym wzywam, rychło odpowiedz mi.

4. Bo znikają jako dym dni moje, a członki moje jak głównia rozpalone.

5. Porażone jak trawa i zawiędło serce moje, że zapominał spożywać chleb mój.

8. Co dzień z nową, zdwojoną gorliwością; „Z grodu Bożego“, tak mógł po przeniesieniu arki i Dawid już Jeruzolimę nazywać.

Ps. 102. Ułożony przez wygnańca Izraelskiego w Babilonii, który obok osobistych dolegliwości i cierpienia całego ludu odczuwa. Sternberg przypisuje ten ps. Danielowi. Por. Dan. 9.

1. Wedle niekt. dodany później napis.

5. o słońcu por. Hos. 9, 16. Jona 4, 8.

8 לא־אֶשֶׁת׃ לִנְגַד עֵינַי דְּבַר־בְּלִיַעַל עֲשָׂה־סִּמִּים שְׁנֵאתַי
לא ידבק בי :

4 לִבִּי עָקַשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רַע לֹא אֲדַע :

6 מְלוֹשְׁלֵי יַיִתִּי בַּפֶּתַח׃ רַעֲהוּ אוֹתוֹ אֲצַמִּית נְבִהֵי־עֵינַיִם
וְרַחֵב לִבִּי אֹתוֹ לֹא אוֹכַל :

6 עֵינַי׃ בְּנֵאמְנֵי־אֶרֶץ לְשֶׁבֶת עֲפָרַי הֲלֵךְ בְּרַרְךָ תָּמִים הוּא
יִשְׁרָתֵנִי :

7 לֹא־יֵשֵׁב׃ בַּקֶּרֶב בֵּיתִי עֲשֵׂה רַמְיָה דִּבְרַ שְׂקָרִים לֹא־אֶפֹּן
לִנְגַד עֵינַי :

8 לַבְּקָרִים אֲצַמִּית כָּל־רִשְׁעֵי־אֶרֶץ לְחַבְרִית מַעֲרִי־יִתְּהוּ
כָּל־פְּעֻלֵי אָנוּן :

קב

1 תִּפְלֶה לְעַנִּי כִּי־עָמַח׃ וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפָּה שִׁיחוֹ :

2 יְהוָה שְׁמָעָה תִּפְלִתִי׃ וְשִׁוְעָתִי אֲלֵךְ תָּבוֹא :

3 אֶל־תִּסְתַּר פָּנָיו׃ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צָר־לִי תִּפְתָּח־אֲלַי אֲוֹנָה
בְּיוֹם אֲקָרָא מִתֵּר עֲנֵנִי :

4 כִּי־כָלוּ בְּעֵשֶׂן יָמַי וְעֲצָמוֹתַי כְּמוֹקֵד נִחְרוּ :

5 הוֹפֵחַ בְּעֵשֶׂב וַיִּבֶשׁ לִבִּי כִּי שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לֶחֶמִי :

Ps. 101. Ułożony przez Dawida prawdopodobnie po wstąpieniu na tron zjednoczonego państwa. Wieszczy wyłuszcza tu zasady podług których krajem swoim rządzić postanowił. Graetz powołując się na wyrażenie 'ה' uważa niniejszy ps. za utwór Chiskjasza. Hist. Izr. t. II. uwaga 7.

2. Aby mnie w dobrych postanowieniach utwierdzić.

3. שׁוֹם שׁוֹם = שָׁמַיִם Hos. 5, 2. od שָׁמַח albo שָׁמַח.

5. מִלְשָׁנִי zam. מִלְשָׁנִי part piel z jod parag.

- 6. Od głosu jęku mojego, przylgło do kości mojej ciało moje.
- 7. Podobnym do pelikana na puszczy, jestem niby pułacz w zwałiskach.
- 8. Czuwam i jestem jak ptak samotny na dachu.
- 9. Cały dzień urągają mi wrogowie moi, pastwiący się nademną przeklinają mnie.
- 10. Bo popiół jak chleb jadam, a napój mój łzami zaprawiam.
- 11. Przed grozą i gniewem Twoim, boś mnie uniósł i rzucił.
- 12. Dni moje jak cień wydłużony, a jak trawa zawiędłem.
- 13. A Ty Boże na wieki panujesz, a chwała Twoja od pokolenia do pokolenia.
- 14. Ty powstaniesz i zmiłujesz się nad Cyonem, bo czas ulaskawić go, bo nadeszła pora.
- 15. Bo upodobali sobie słudzy Twój kamienie jego, a proch jego umiłowali.
- 16. I bać się będą ludy imienia Boga, a wszyscy królowie ziemi chwały Twojej.
- 17. Bo odbuduje Bóg Cyon, ukaże się we wspaniałości Swojej.
- 18. Zwróci się do modlitwy opuszczonego i nie pogardzi modlitwą ich.
- 19. Zapisze się to dla rodu potomnego, a lud odrodzony będzie chwalił Pana.

12. Ku wieczorowi cień przedmiotów się wydłuża ztąd wyrażenie נבתי wł. chyłący się.
 14. Pora oznaczona przez proroków t. j. 70 lat niewoli. Inni: bo nadejdzie pora. Kamienie i proch, ruiny.
 17. כנה *prael. zam. fut.* jak następne כנה.
 18. ערער ogolococone z liści drzewo, tu przenośnie: lud opuszczony.
 19. עם נבתי *por. Ps. 22, 32.*

- 6 מקול אנחתי דבקה עצמי לבשרי :
- 7 דמיתי לקאת מדבר היתי פכום חרבות :
- 8 שקדתי ואהיה פצפור בודד על-גג :
- 9 כל-היום חרפוני אויבי מהוללי בי נשבעו :
- 10 ב-אפר פלחם אכלתי ושקני בבכי מסכתי :
- 11 מפני-עמך וקצפה בי נשאתני ותשליכני :
- 12 ימי כצל נמוי ואני בעשב איבש :
- 13 ואתה יהוה לעולם תשב וזכרך לנר ונר :
- 14 אתה תקום תרחם ציון ביעת להננה ב-בא מועד :
- 15 כירצו עבדיך את-אבניה ואת-עפרה יחננו :
- 16 וייראו גוים את-שם יהוה וכל-מלבן הארץ את-קברך :
- 17 כ-בנת יהוה ציון נראה בכבודו :
- 18 פנה אל-תפלת הערער ולא בזה את-תפלתם :
- 19 תפתח זאת לנר אחרון ועם נבוא יהלליה :

6. *Por. Hiob 19, 20. Ps. 22, 16.*
 9. כחוללים *zam. עליו מוחללי*. Przeklinają mnie, *por. Num. 5, 21. Jez. 65, 15.* Inni: klną się mną: oby jego los mnie spotkał, jeżeli to lub owo uczyniłem.
 10. Posypanie głowy popiołem było oznaką żałoby.
 11. Boś mnie uniósł niby wicherem z ojczyzny mojej, albo: boś mnie wyniósł i strącił.

- 20. Bo wejrzał z wysokości Swojej świętej, Bóg z niebios na ziemię spojrział.
- 21. By wysłuchać westchnienie jeńca, by wyswobodzić skazanych na śmierć.
- 22. By głosili na Cyonie imię Boga, a sławę Jego w Jerozolimie.
- 23. Gdy zgromadzą się narody pospołu, i królestwa by służyć Bogu.
- 24. Stęrał w pochodzie siłę moją, skrócił dni moje.
- 25. Wołam: Panie mój, nie zabieraj mnie w połowie dni moich, wszak od wieku do wieku lata Twoje.
- 26. Wówczas ugruntowałaś ziemię, a dziełem rąk Twoich niebios.
- 27. One zaginą, a Ty ostanieś się; a wszystkie jako szata zbutwieją, jak odzież odmienisz je i przeminą.
- 28. A Ty będziesz, a lata Twoje nie skończą się.
- 29. Synowie sług Twoich zamieszkiwać będą, a potomstwo ich przed Tobą się ostanie.

Ps. 103.

- 1. Dawida.—Uwielbiaj duszo moja Boga, i całe wnętrze moje imię Jego święte.
- 2. Uwielbiaj duszo moja Boga, i nie zapominaj wszech dobrodziejstw Jego.
- 3. Który wybaczca wszystkie winy twoje, który leczy wszystkie dolegliwości twoje.
- 4. Który wybawia od zaguby życie twoje, który cię wieńczy łaską i miłosierdziem.

Ps. 103. Pieśń dziękczynna, wedle napisu ułożona przez Dawida, a prawdopodobnie w późniejszej epoce, po powrocie z wygnania, przez lud w świątyni śpiewana. Zdaniem *Sternberga* ps. ten napisał pierwotkowo Dawid po ustaniu wybuchłej za jego panowania wielkiej zarazy.

- 1. Wieszcz przemawia w imieniu całego ludu.

- 20 כִּי־הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם קִדְשׁוֹ יְהוָה מִשָּׁמַיִם | אֶל־אֶרֶץ הַקְּיָמָה :
- 21 לְשִׁמֵּעַ אֲנָקַת אֲסִיר לְפִתְחַת בְּנֵי תְמוֹתָהּ :
- 22 לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה וְתִהְיֶה לְתוֹרַתוֹ בִּירוּשָׁלַם :
- 23 בְּתֻקֵּי עַמִּים יִתְהוֹ וּמִמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה :
- 24 עָנָה בְּהַרְוֶה כְּחוֹ כִּי־יִי קִצֵּר יָמָי :
- 25 אִמַר אֱלֹהֵי אֲלֹהֵי־תַעֲלֵנִי בְּחַצֵי יָמַי בְּדוֹר הַדּוֹרִים שְׁנוֹתַיְךָ :
- 26 לְפָנַיִם הָאָרֶץ יִסְדֶּתָּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵיךָ שָׁמַיִם :
- 27 הַמָּה | יֵאבְדוּ וְאַתָּה תִּעֲמֹד וְכָל־מִן בְּבִגְדֵי יָבֵלֵי בְּלָבוֹשׁ תִּחְלִיפֵם וְיִחַלְפוּ :
- 28 וְאַתָּה־הוּא וְשְׁנוֹתַיְךָ לֹא יִתְמוּ :
- 29 בְּנֵי־עֲבָדֶיךָ יִשְׁכְּנוּ וְזֶרְעֵם לְפָנֶיךָ יִבּוּ :

קג

- 1 לְרֹד | בְּרַבִּי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה וְכָל־קִרְבֵי אֶת־שֵׁם קִדְשׁוֹ :
- 2 בְּרַבִּי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה וְאֶל־תִּשְׁפְּחֵי כָל־גְּמוּלָיו :
- 3 תִּפְלֵת לְכָל־עֹנְוֵנִי הִרְפָּא לְכָל־תַּחֲלוּאֵי־כִי :
- 4 הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיִּי־כִי הַמַּעֲשֵׂר־כִי חֶסֶד וְרַחֲמִים :

20. Dent. 26, 15.
 21. Ps. 79. 11.
 24. Stęrał Bóg albo nieprzyjaciół, i może nie dożyje tej chwili.
 27. Jez. 51, 6. Jesteś wieczny, i niezmiennie są przyrzeczenia Twoje.
 29. Potomkowie nasi zamieszkiwać będą w ojczyźnie swojej.

5. Który nasycy dobrem czerstwość twoją, że się odnawia jak u orła młodość twoja.

6. Wymierza sprawiedliwość Bóg, i sądy dla wszystkich uciśnionych.

7. Objawił Mojżeszowi drogi Swoje, synom Izraela postępowanie Swoje:

8. Miłosiernym i litościwym Bóg, powściągliwy w gniewie i pełen łaski.

9. Nie na zawsze gniewa się, nie na wieki chowa urazę.

10. Nie wedle grzechów naszych świadczy nam, nie wedle win naszych odpłaca nam.

11. Bo ile wyższem niebo nad ziemią, tyle góruje łaska Jego nad wielbicielami Jego.

12. O ile dalekim wschód od zachodu, tyle oddalił od nas występki nasze.

13. Jak się lituje ojciec nad dziećmi, tak lituje się Bóg nad wielbicielami Swoimi.

14. Bo On zna jestestwo nasze, pamięta, że prochem jesteśmy.

15. Człowiek, jak trawa dni jego, jak kwiat polny rozkwita.

16. Gdy wiatr przejdzie po nim, niemasz go, a nie pozna je już miejsce jego.

17. Ale łaska Boga od wieku do wieku dla wielbicieli Jego; a sprawiedliwość Jego dla wnuków.

18. Strzegącym przymierza Jego, pomnym przykazań Jego, by je spełniać.

8. Por. Exod. 34, 6.

9. Por. Jez. 57, 16. Jer. 3, 5.

14. Por. Ps. 78, 39. ירנו wł. nasz ustrój, z czego powstałiśmy. Inni naszą myśl chwieżną. Por. Deut. 31, 21.

15. Por. Ps. 90, 5, 6.

16. Wiatr, samum.

5 המִשְׁפִּיעַ בְּפֹאֵב עֵרִידָה הַתְּחִלָּה בְּאֶשֶׁר נְעוּרָיָי :

6 עֲשֵׂה צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים לְכָל־עֲשׂוֹקִים :

7 יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמִשְׁחָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עַל־לִוְתָיו :

8 רַחוּם וְחַנּוּן יְהוָה אַרְךָ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד :

9 לֹא־לִנְצַח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִפְּזֹר :

10 לֹא בְחַמְאֵינוּ עֲשָׂה לָנוּ וְלֹא בְעֲוֹנוֹתֵינוּ גָּמַל עָלֵינוּ :

11 כִּי כְבוֹדָה שָׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ גָּבַר חֶסְדּוֹ עַל־יְרֵאָיו :

12 כִּרְחֹק מִזְרַח מִמַּעַרְב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת־פְּשָׁעֵינוּ :

13 כִּרְחֹם אָב עַל־בְּנָיִם רַחֵם יְהוָה עַל־יְרֵאָיו :

14 כִּי־הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי־עָפָר אֲנַחְנוּ :

15 אֲנֹשׁ כַּחצִיר יִמּוֹ כַּצִּיץ הַשָּׂדֶה בֶּן־יָצִיץ :

16 כִּי רוּחַ עָבְרָה־בּוֹ וְאֵינְנוּ וְלֹא־יִבְרָנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ :

17 וְחֶסֶד יְהוָה וּמַעֲוָלָם וְעַד־עוֹלָם עַל־יְרֵאָיו וְצְדָקָתוֹ לְבָנֵי

בְּנָיִם :

18 לְשִׁמְרֵי בְרִיתוֹ וְלוֹזְבֵי פִקְדוֹי לַעֲשׂוֹתָם :

5. Inni uważają ten wyraz za przydomek duszy, jak *כבירי* Ps. 57, 9. *Sept.* i *Vulg.* życzenie. *Kimchi*: usta. Jak u orla po pierzeniu się, por. Jez. 40, 31. Może to oddźwięk mytu o feniksie.

7. Objawił Mojżeszowi i opierającym się często woli Jego Izraelitom pobożność Swoją.

19. Bóg na niebiosach utwierdził tron Swój, a królestwo Jego wszystkiem władą.

20. Uwielbiajcie Boga wysłańcy Jego, mocarze siły, wykonawcy rozkazu Jego, gotowi słuchać głosu słowa Jego.

21. Uwielbiajcie Boga wszystkie twory Jego; uwielbiaj duszo moja Boga.

22. Uwielbiajcie Boga wszystkie twory Jego; uwielbiaj duszo moja Boga.

Ps. 104.

1. Uwielbiaj duszo moja Boga. Boże, Panie mój, wielkiś bardzo, majestatem i wspaniałością przydziałeś się.

2. Oblekasz się światłem jako szatą, rozpościerasz niebiosa jak oponę.

3. Pokrywasz wodami górne sklepienia Twoje, czynisz obłoki wozem Twoim, unosisz się na skrzydłach wiatru.

4. Czynisz posłańcami Twoimi wichry, sługami Twoimi płomienie gorejące.

5. Utwierdziłeś ziemię na podstawach jej, nie zachwieje się na wieki wieków.

6. Otchłań, jak szatą zakryłeś ją, nad górami stały wody.

2. Wszystkie part. do w. 6-go znajdują się w *praes.* z domyslnem *מאד* por. Ps. 145, 16. Powstanie światła. Gen. 1, 4.

3. Drugi utwór, firmament. *קורה part. piel* od *קרה* wł. pokrywać sklepieniem, dachem. Por. Neh. 2, 8, 3, 2 Kron. 34, 11. *לית* wyższe piętro—przenosi: pokrywasz sklepienie nieba chmurami.

4. Wszystkie siły natury są Mu posłuszne.

6. Otchłań, dno morskie *כסתי* pokryłeś wodami. Inni odnoszą *suff.* do ziemi, która może być i *mas.* Por. Jez. 33, 9. W tym razie byłoby: otchłanią zakryłeś ziemię.

19 יהוה בשמים הבנו כסאו ומלכותו בכל משלה :

20 ברכו יהוה מלאכיו ונבירי כח עשי דברו לשמע בקול

דברו :

21 ברכו יהוה כל צבאיו אשרתיו עשי רצונו :

22 ברכו יהוה | כל מעשיו בכל מקמות ממשלתו ברכי

נפשי את יהוה :

קד

1 ברכי נפשי את יהוה יהוה אלהי גדלת מאד הוד והדר

לבשת :

2 עטה אור בשלמה נומה שמים ביריעה :

3 המקרת במים עליותיו השם עבים רכובו המהלך על-

בנפירות :

4 עשה מלאכיו רוחות אשרתיו אש להם :

5 יסד ארץ על מבונות בלתימוט עולם ועד :

6 תהום פלבוש בפיתו עלהרים יעמודמים :

Ps. 104. Stanowi jeden z najwspanialszych utworów poezji biblijnej. Nie trzymając się ściśle kosmogonicznych podań Genezy, wyraźnie jednak je uwzględniając, opisuje wieszcz w wzniosłych i żywych barwach cały przejmujący majestat natury, światło, niebo, lądy, morza, rośliny i zwierzęta, człowieka i jego pracę, słońce i księżyc i ich wpływ na życie ziemi, i nareszcie dziwy świata podwodnego. W całej pieśni przeblja się zasadnicza myśl monoteizmu: jedność przyrody, w której każda istota drugiej służy, i zależność jej od jedyne go Boga, który ją w mądrości Swojej do bytu powołał, i w nieograniczonej potędze i dobroci utrzymuje. Tak treść jak i forma przemawiają przeciw autorstwu Dawida.

7. Na groźbę Twoją uciekły, na głos Twój piorunujący pomknęły.

8. Wzniosły się nad góry, zstąpiły w doliny, do miejsca, któreś ustanowił im.

9. Granicę wytknąłeś, by jej nie przekroczyły, by nie wróciły, aby pokryć ziemię.

10. Rozprowadzasz źródła po dolinach, między górami toczą się.

11. Napawają wszelkie zwierzę dzikie, gaszą leśne osły swe pragnienie.

12. Ponad niemi ptactwo nieba spoczywa, z pośród gałęzi wydają głos.

13. Zraszasz góry ze sklepień Twoich, owocem dzieł Twoich nasycą się ziemia.

14. Wyprowadzasz trawę dla bydła, i rośliny przy pracy człowieka, dla dobycia chleba z ziemi.

15. By wino rozweselało serce człowieka, aby jaśniało oblicze od oliwy, a chleb ciało człowieka posilał.

16. Nasiąkły drzewa Boże, cedry Libanu, które zasadził.

17. Na których ptaki gnieźdzą się, bocian któremu cyprysy domem.

18. Góry wysokie dla kozic, skały schronieniem dla królików.

19. Ustanowił miesiąc na pewne czasy, słońcu wyznaczył zachód jego.

20. Sprawiasz ciemność i nastaje noc, w niej się porusza wszelka dzicz lasu.

18. יעלה fem. יעלה יעלה kozica, sarna. Por. יעלה ון mila sarna, o kobiecie. Zdaniami nowszych tł. Góralek (*Hyrax Syriacus*) wedle kom. żyd. królik, wedle innych borsuk. Dla mnóstwa tych zwierzątek otrzymała prawdopodobnie Hiszpania swoją nazwę od Fenicjan.

19. יער zam. יער. Inni: słońce zna zachód swój, wie kiedy i gdzie ma zachodzić. Por. gen. 1, 14.

7 מִן־גְּעֵרָתְךָ יִנֹּסוּן מִן־קוֹל רַעְמֶךָ יִחַפְּזוּן :

8 יַעֲלֹו הַרִים יִרְדּוּ בְּקִעוֹת אֶל־מְקוֹם זֶה וְיִסְרְתוּ לָהֶם :

9 גְּבוּל־שְׂמֶתְךָ בְּלִי־עֲבָרֹן בְּלִי־שְׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ :

10 הַמְשַׁלַּח מַעֲיָנִים בְּנְחָלִים בֵּין הָרִים יִתְלַכּוּן :

11 יִשְׁקוּ כָּל־חַיְתוֹ שָׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צִמָּאִם :

12 עֲלֵיהֶם עוֹד־הַשָּׁמַיִם יִשְׁבוּן מִבֵּין עֲפָאִים וַתִּנּוּ־קוֹל :

13 מִשְׁקֵה הַרִים מִעֲלֵיוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ :

14 מִצִּמֵּית חֲצִיר וְלִבְחֵמָה וְעֵשֶׂב לְעֹבְדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא

לָחֶם מִן־הָאָרֶץ :

15 וַיִּנּוּן וַיִּשְׂמַח לִבְב־אֲנוּשׁ לְהַצְתִּיל פָּנִים מִשֶּׁמֶן וְלָחֶם

לִבְב־אֲנוּשׁ יִסְעֵד :

16 יִשְׁבְּעוּ עֵצֵי יְהוָה אֲרָנֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָמַע :

17 אֲשֶׁר־שָׂם צִפְרִים יִקְנְנוּ חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה :

18 הַרִים תִּנְבְּחִים לִיעֲלִים סְלָעִים מִחֶסֶה לְשֹׁפְנִים :

19 עֲשֵׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שְׁמֵשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ :

20 תִּשְׁתַּחֲשֶׁה וַיְהִי לַיְלָה בּוֹ־תִרְמָשׁ כָּל־חַיְתוֹ־עַד :

7. Alluzya do słowa יקנו חמים gen. 1, 9.

10. Inni: Rozprowadzasz źródła do strumieni.

14. Stworzenie roślin. Zdaniem niektórych „dla użytku“ człowieka. Por. Exod. 36, 5.

15. Inni: bardziej niż oliwa.

17. Stworzenie ptactwa i zwierząt.

- 21. Lwiała ryczą o żer, żądając od Pana pożywienia swego.
- 22. Zajaśnieje słońce, ustępują i w kniejach swoich zalegają.
- 23. Wychodzi człowiek do roboty swojej i do pracy swojej do wieczora.
- 24. Jak mnogie dzieła Twoje Boże, wszystkies w mądrości urządził, pełną ziemia dóbr Twoich.
- 25. To morze wielkie i rozległe na wsze strony, tam płazy bez liczby, zwierzęta małe i wielkie.
- 26. Tam okręty krażą, potwór który stworzyłeś, by się rozkoszował w niem.
- 27. Wszystko ku Tobie spogląda, byś im udzielił strawy na czasie.
- 28. Dajesz im, zbierają; otwierasz dłoń Twoją, nasycają się dostatkiem.
- 29. Ukrywasz oblicze Twoje, a trwoga je ogarnia; odbierasz im oddech, zamierają, i do prochu swego wracają.
- 30. Wioniesz tchnieniem Twojém, odradzają się, i odnawiasz oblicze ziemi.
- 31. Oby była chwala Boga na wieki, oby radował się Bóg tworam i Swojami.
- 32. Gdy spojrzy na ziemię, zadrży; dotknie się gór, a zadymią się.
- 33. Śpiewać będę Bogu póki życia, wysławiać Pana o ile bytu mego.
- 34. Oby miła była Mu mowa moja, ja cieszyć się będę Bogiem.
- 35. Oby znikli grzesznicy z ziemi, a niegodziwych by już nie stało. Wielbij duszo moja Boga. Halleluja.

przybierają unoszące się nad górami chmury pozór kłębiącego się dymu.

35. Myśl że istnieje jeszcze tylu ludzi, którzy majestatu Bożego nie widzą, wywołuje życzenie, aby grzeszni nareszcie znikli z powierzchni ziemi.

- 21. הַכְּפִירִים שְׁאֵנִים לַמָּרָה וּלְבָקָשׁ מֵאֵל אֲכָלִם :
- 22. תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ וְאֵלֵי-מְעוֹנֹתֶם יִרְפְּצוּן :
- 23. יֵצֵא אָדָם לַפֶּעֶלָּו וּלְעִבְדוֹתָיו עֲרִיעָרָב :
- 24. מִהֲרִבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ | יִהְיֶה כָּל־בְּחֵמָה עֲשִׂיתָ מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיֹנֶיךָ :
- 25. זֶה | הַיָּם גָּדוֹל וְרַב־יָדַיִם שֵׁם-רַמְשׁ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קַמְצוֹת עִם-גְּדֵלוֹת :
- 26. שֵׁם אֲנִיּוֹת יִחַלְקוּן לְוִיָּחוֹן וְהִי-צִרְתָּ לְשַׁחֲקֵבּוֹ :
- 27. כָּל־אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתַת אֲכָלֶם בְּעֵתוֹ :
- 28. תִּתֵּן לָהֶם יִלְכֻמוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׁפְּעוּן מִזֶּב :
- 29. תִּסְתַּיֵּר פְּנֵיךָ יִבְהַלּוּן הַיָּם רִיחָם יִנְגְּעוּן וְאֵל־עַפְרָם יִשׁוּבּוּן :
- 30. תִּשְׁלַח רִיחָךָ יִבְרָאוּן וְתַחֲדֹשׁ פְּנֵי אֲדָמָה :
- 31. יִהְיֶה כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו :
- 32. הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וְתִרְעַד יִנַּע בְּתַרְסִים וַיַּעֲשֵׂנוּ :
- 33. אֲשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיִּי אֲזַמְרָה לְאֵלֵתִי בְּעוֹדִי :
- 34. יִעֲרַב עָלַי שִׁיחִי אֲנִכִּי אֲשַׁמַּח בְּיַהוָה :
- 35. יִתְמוּ חַמְאִים | מִיַּד־הָאָרֶץ וְרִשְׁעִים | עוֹד אֵינָם בְּרַבִּי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה הַלְלוּיָהּ :

24. wł. nabytek, własność.

31. Optat: oby ten świat, ten objaw chwały Bożej nigdy zniszczeniu nie uległ.

32. Bo zniszczyć go może jedno gniewne spojrzenie. Podczas burzy

Ps. 105.

1. Chwalcie Boga, wołajcie w imię Jego, głoscie między ludami dzieła Jego.
2. Śpiewajcie Mu, przygrywajcie Mu, rozpamiętywajcie wszystkie cuda Jego.
3. Chlubcie się imieniem Jego świętém, niech raduje się serce pragnących Boga.
4. Badajcie Boga i wspaniałość Jego, szukajcie oblicza Jego wciąż.
5. Wspominajcie cuda których dokonał, znamiona i wyroki ust Jego.
6. Rodzie Abrahama sługi Jego, synowie Jakóba wybrańcy Jego.
7. On Bóg, Pan nasz, po wszystkiej ziemi prawa Jego.
8. Pomny wiecznie przymierza Swojogo, słowa które ustanowił tysiącom pokoleń.
9. Które zawarł z Abrahamem—i przysięgi Swojej danej Izaakowi.
10. A stwierdził Jakóbowi jako ustawę, Izraelowi jako umowę wieczną,
11. Gdy rzekł: tobie oddam ziemię Kanaan, udział dziedziczny wam.
12. Gdy byli garstką drobną, i nieliczni przychodnie w niej.
13. A wędrowali od ludu do ludu, od królestwa do narodu innego.

11. Gdy rzekł do każdego z patryarchów. כל זמן ול. sznur mierniczy, odmierzona część ziemi. Deut. 32, 9.
12. Przejście do wspomnień historycznych. Gdy byli patryarchowie. מרי ob. Ps. 17, 14. כמעט zam. כמעט Jez. 1, 9. Por. במרי מעט Deut. 26, 5. מרי zam. גרים. בה - גרים w Kanaan. Sternberg: I niedługo w niej zamieszkali.
13. Z Kanaan do Filistei a z Filistei do Egiptu.

קה

- 1 הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו :
- 2 שירורלו ופרו-לו שיתו בכל-נפלאותיו :
- 3 התהללו בשם קדשו ישמח לב | מבקשי יהוה :
- 4 דרשו יהוה ועזו בקשו פניו תמיד :
- 5 זכרו נפלאותיו אשר-עשה כפתיו ומשפטי-פיו :
- 6 זרע אברהם עבדו בני-יעקב בחיריו :
- 7 הוא יהוה אלהינו בכל-הארץ משפטיו :
- 8 זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלקה דור :
- 9 אשר פרת את-אברהם ושבעתו לישחק :
- 10 וי-עמירה ליעקב לחק לישראל ברית עולם :
- 11 לאמר לה אתנו את-ארץ כנען חבל נחלתכם :
- 12 בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה :
- 13 ויהתלכו מנוי אל-נוי כממלכה אל-עם אחר :

- Ps. 105. Stanowi z dwoma następnymi jedną całość. Pierwsze 15 wierszy tworzą podobnie jak ps. 96 część pieśni śpiewanej podczas przeniesienia arki na górę Cyon a powtórzonej w 1 ks. Kroniki roz. 16.
1. Wołajcie, por. Gen. 21, 33.
 4. W miano arki przymierza. Por. Ps. 132, 8.
 9. w konstrukcyi z רבר por. Hag. 2, 5. ישחק por. Amos 7, 17.
 10. suff. odnosi się do przysięgi.

14. Nie dozwolił nikomu krzywdzić ich, a karciał gwoli im królów:

15. Nie tykajcie pomazańców Moich, a prorokom Moim nie złoczyńcie.

16. I powołał głód na ziemię, wszelką podpore żywienia skruszył.

17. Wysłał przed nimi męża, na niewolnika sprzedany był Józef.

18. Spętali więzami nogę jego, w żelazo skuto go.

19. Do chwili spełnienia słowa jego; wyrok Boga oczyścił go.

20. Posłał król i wyzwolił go, władca ludów wyswobodził go.

21. Uczynił go panem domu swego i władcą w całej dzierżawie swojej.

22. Aby poddał książęta jego woli swojej, a starszych jego mądrości nauczał.

23. I wszedł Izrael do Micraim, a Jakób zagościł w ziemi Chama.

24. I rozmnożył naród Swój bardzo, i wzmógł go nad ciemieżców jego.

25. I odwróciło się serce ich, by nienawidzieć naród Jego, by knuć przeciw sługom Jego.

26. Posłał Mojżesza sługę Swojego, Aarona którego wybrał.

27. Spełnili w pośród nich znamiona Jego, i cuda na ziemi Chama.

20. נתר *hif.* od יחירו .

21. Gen. 45, 8.

22. Gen. 41, 41. *Raszi*: aby ich przywiązał do siebie. *Sternberg* aby więził tych którzy go do więzienia wtrącili. Nauczał mądrości w zarządzaniu sprawami państwa.

24. פיר *hif.* od יסר .

25. Inni: Bóg odwrócił. Por. Exod. 1, 10.

27. Por. Ps. 65, 4.

14 לֹא־הִנִּיחַ אָדָם לְעַשְׂקָם וַיִּזְכֹּחַ עֲלֵיהֶם מְלָכִים :

15 אֶל־תִּגְעוּ בְּמִשְׁחֵי וְלִנְבִיאֵי אֶל־תִּרְעוּ :

16 וַיִּקְרָא רָעַב עַל־הָאָרֶץ פֶּל־מִמֶּה־לָּהֶם שָׁבֵר :

17 שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לְעֹבֵד גַּמְכָּר יוֹסֵף :

18 עָנּוּ בַּבֶּבֶל רַגְלָיו וַיִּגְלוּ כִּי פֶרֶזַל בָּאָה נַפְשׁוֹ :

19 עֲדַעַת בְּאֶדְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צִדְקָתָהּוּ :

20 שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּחֲיִירוּהוּ מִשַׁל עֲפִים וַיִּפְתָּחֵהוּ :

21 שָׁמוּ אָדוֹן לְבֵיתוֹ וּמִשַׁל בְּכָל־קִנְיָנוֹ :

22 לְאַחַר שָׂרְיוֹ בְּנַפְשׁוֹ וַיִּקְנִיו יַחֲפָם :

23 וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב נֹר בְּאֶרֶץ־הֶם :

24 וַיַּגִּד אֶת־עֲמוֹ מְאֹד וַיַּעֲצֹמְהוּ מִצְרַיִם :

25 הִפְקֵה לָבֶם לְשֹׂנְאֵי עַמּוֹ לְחַתְנָפֶל בְּעַבְדָּיו :

26 שָׁלַח מִשְׁתֵּי עַבְדָּו אֶתְרוֹן אֲשֶׁר־בָּחַר בּוֹ :

27 שָׁמוּ בָם דְּבַרֵּי אֹתוֹתָיו וּמִפְתֵּי־הֶם בְּאֶרֶץ־הֶם :

14. Gen. 12, 17. 20, 3.

15. Słowa Boże. Pomazańców i proroków, patryarchów. Por. Gen. 20, 7. 1 król. 19, 16.

16. Gen. 41, 54. Lev. 26, 26. Jez. 3, 1.

18. Gen. 39, 20. ברזל zam. כבדל. por. Ps. 106, 15.

19. Słowa Józefa które do spółwięźniów swoich wyrzekł. Por. Gen. 40, 13. Oczyścił, usprawiedliwił z czynionych mu zarzutów.

- 28. Wysłał ciemność i ściemniło się, a nie opierali się słowu Jego.
- 29. Obrócił ich wody w krew, i uśmiercił ryby ich.
- 30. Zaroił się kraj ich żabami, aż do komnat ich królów.
- 31. Rzekł i nadciągnęły żuki, i robactwo we wszystkie ich granice.
- 32. Dał im miasto deszczu grad, ogień płonący na ich kraj.
- 33. I poraził ich winorośl i figę, i połamał drzewa ich dziedziny.
- 34. Rzekł i nadciągnęła szarańcza, i chrząszczy niezliczone mnóstwo.
- 35. I pożarły wszelką trawę w ich kraju, i pożarły płody ich ziemi.
- 36. I Ubił wszystko pierworodne w ich państwie, pierwiastki całej ich siły.
- 37. I wywiódł ich ze srebrem i ze złotem, a nie było w ich pokoleniach bezsilnego.
- 38. Cieszył się Egipt ich wyjściem, bo przypadła trwo-ga ich na nich.
- 39. Rozpętał obłok na osłonę, a ogień by rozświe-cić noc.
- 40. Zażądano, a przywiódł przepiórki, i chlebem nie-bios nasycił ich.
- 41. Rozwarł skały i wypłynęły wody, rozlały się po pustyniach strumieniem.
- 42. Bo wspomniął na słowo Swoje święte, na Abraha-ma sługę Swojego.

38. Exod. 12, 33.
 39. Exod. 14, 19. 20.
 40. Ps. 78, 24.
 41. W Rafidym, Exod. 17, 6. w Kades, Num. 20. 11.
 42. Exod. 2, 24.

- 28 שְׁלַח חֹשֶׁה וַיַּחֲשֶׁה וְלֹא מָרוּ אֶת־דְּבָרָיו יְדוּ קִרִי :
- 29 הִפְרֵן אֶת־מַיְמֵיהֶם לָדָם וַיִּמַּת אֶת־דָּגֵיהֶם :
- 30 שָׂרִיץ אֲרָצָם צְפָרְדַּיִם בְּחֲרָדִי מִלְּבֵיהֶם :
- 31 אָמַר וַיָּבֵא עָרֹב בְּנִים בְּכָל־גְּבוּלָם :
- 32 נָתַן וַשְׂמִימָהּ בָּרָד אֵשׁ לַחֲבוֹת בְּאֲרָצָם :
- 33 וַיַּךְ וַגִּפְנִים וְתֹאנְתָם וַיִּשְׁפֹּר עֵץ גְּבוּלָם :
- 34 אָמַר וַיָּבֵא אֲרֵבָה וַיִּלֶּק וַאֲנִי מִסָּפֵר :
- 35 וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם :
- 36 וַיַּךְ כָּל־בְּקוֹר בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנָם :
- 37 וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲנִי בִשְׂבָמַי בּוֹשֵׁל :
- 38 שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי־נִפְלַח פְּחָדָם עֲלֵיהֶם :
- 39 פָּרַשׁ עַנְוֹ לְמַסָּךְ וַאֲשׁ לְחֹתֵר לִילָה :
- 40 שָׂאֵל וַיָּבֵא שָׁלוֹן שְׁלִי קִרִי וְלָחֶם שְׂמִים יִשְׁבֹּעִים :
- 41 פָּתַח צֹדֵר וַיַּזְנוּבוּ מַיִם הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נָהָר :
- 42 כִּי זָכַר אֶת־דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת־אֲבֹתָהֶם עֲבָדָיו :

28. Nie opierali się Egipcjanie słowu Boga, aby Izr. uwolnić.
 32. Grad połączony z błyskawicami.
 34. pl. w dosł. zn. pożeracz, wysysacz. Por. Joel 1, 4.
 36. Ps. 78, 51.
 37. Exod. 12, 35. W opuszczających Egipt pokoleniach.

43. I wywiódł lud Swój w radości, w weselu, wybranych Swoich.

44. I dał im ziemię ludów, i dorobek narodów odziedziczyli.

45. Aby strzegli ustaw Jego, i nauki Jego zachowali. Halleluja.

Ps. 106.

1. Halleluja. Dziękujcie Bogu, bo dotrym jest, bo na wieki łaska Jego.

2. Kto wysłowi wszechmoc Boga, wygłosi wszystkę chwałę Jego.

3. Szczęśni strzegący prawa, wykonywający sprawiedliwość każdego czasu.

4. Wspomnij mnie, Boże, w zmiłowaniu nad narodem Twoim, nawiedź mnie pomocą Twoją.

5. Bym oglądał szczęście wybranych Twoich, bym się radował radością ludu Twojego; chlubił się wraz z dziedzictwem Twojém.

6. Zgrzeszyliśmy jak i ojcowie nasi, zawinili, złoczylni.

7. Ojcowie nasi w Micraim nie baczili na cuda Twoje, nie pamiętali mnóstwa łask Twoich, i oporni byli nad morzem, nad morzem Czerwonym.

8. A pomógł im gwoli imieniu Swojemu, by objawić potęgę Swoję.

9. I zgromił morze Czerwone aż wyschło, i przeprowadził ich przez głębiny jak przez pustynię.

10. I wyswobodził ich z ręki nieprzyjaciela, i wyzwolił ich z ręki wroga.

dać, wieszcz opisuje niegodne postępowanie ludu, który pomimo cierpień i klęsk doznanych, ustawicznie woli Boga się opierać. Zdaniem Ewolda prośba rozproszonych jeszcze po powrocie z niewoli, Izraelitów, o ostateczne połączenie się w Palestynie.

וַיֹּצֵא עַמּוֹ בְּשִׂשׂוֹן בְּרָגְזָה אֶת־בְּחִירָיו : 43

וַיַּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם וְעַמִּים לְאֲמִים יִירָשׁוּ : 44

בְּעֵבֶר וּ יְשָׁרְנוּ חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ תְּלִלְוֵיהָ : 45

קו

1 תְּלִלְוֵיהָ וְ הַחַדְוֹ לִיתְנוּהָ בִּימֵי מִיָּוָב כִּי לְעוֹלָם חֻסְדּוֹ :

2 מִי יִמְלֵל גְּבוּרֹת יְהוָה יִשְׁמִיעַ כָּל־תְּהִלָּתוֹ :

3 אֲשֶׁר־י שְׁמֵרֵי מִשְׁפָּחָה עֲשֵׂה צְדָקָהה בְּכָל־עֵת :

4 זִכְרֵנִי יְהוָה בְּרָצוֹן עֲמָךְה פִּקְחֵנִי בִישׁוּעָתְךָה :

5 לְרֵאוֹת וּ בְמִוֹבַת בְּחִירֶיךָה לְשִׁמְחָה בְּשִׂמְחַת גּוֹיֶךָה לְתִתְּהִלָּל

עִם־נְחִלְתְּךָה :

6 חֲמָאֵנוּ עִם־אֲבֹתֵינוּ הַעֲוִינוּ הַרְשָׁעֵנוּ :

7 אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וּ לֹא־הִשְׁכִּיחוּ נִפְלְאוֹתֶיךָה לֹא זָכְרוּ אֶת־

רַב־חַסְדֶיךָה וַיִּמְרוּ עֲלֵינוּ בַיַּם־סוּף :

8 וַיִּוְשָׁעֵם לְמַעַן שְׁמֵנוּ לְהוֹדִיעַ אֶת־גְּבוּרָתוֹה :

9 וַיַּנְעֵר בַּיַּם־סוּף וַיַּחַרְבּ וַיִּוִּלְכֶם בְּתַהֲמוֹת בַּמִּדְבָּר :

10 וַיִּוְשָׁעֵם מִיַּד שׁוֹנֵא וַיַּנְּאֵלֶם מִיַּד אֹיֵב :

45. Założenie całego ps: Wszystko to uczynił Bóg, aby nakłonić lud do wdzięczności i wiernego przestrzegania Jego nauk.

Ps. 106. Po wstępnyém wezwaniu do wdzięczności za doznane łaski, i krótkiej prośbie, aby mu jeszcze daném było szczęście narodu oglą-

- 11. I pokryły wody ciemieców ich, ani jeden z nich nie ostał się.
- 12. I uwierzyli słowom Jego, śpiewali chwałę Jego.
- 13. Rychło zapomnieli o dziełach Jego, nie polegali na radach Jego.
- 14. I pożądalni żądzą w pustyni, i doświadczali Pana na puszczy.
- 15. I dał im żądanie ich, a zesłał posuchę na ich żywot.
- 16. I byli zawistni Mojżeszowi w obozie, Aaronowi, świętemu Boga.
- 17. Rozwarła się ziemia i pochłonięła Datana, i pokryła rzeszę Abirama.
- 18. I wszczął się ogień w ich gromadzie, płomień spalił złoczyńców.
- 19. Zrobili cielca u Chorebu, kłaniali się odlewowi.
- 20. I zamienili przedmiot czci swojej na wyobrażenie wołu, jedzącego trawę.
- 21. Zapomnieli Pana, wybawcę swego, który spełnił wielkie dzieła w Micraim.
- 22. Cuda na ziemi Chama, rzeczy wspaniałe nad morzem Czerwoném.
- 23. I rzekł, by wygubić ich, gdyby Mojżesz, wybraniec Jego, nie stanął u wylomu przed Nim, aby odwrócić gniew Jego, aby nie tepił.
- 24. I wzgardzili ziemią, rozkoszną, nie wierzyli słowu Jego.
- 25. I szemrali w namiotach swoich, nie słuchali głosu Boga.

19. Ex. 32.
 20. Apis.
 23. Por. Exod. 32, 10. Stanać u wylomu, niby w oblężonej twierdzy. Ezech. 13, 5. 22, 30.
 24. Num. 14.

- 11 וַיִּכְפוּ-מַיִם צְרִיחָם אַחַד מֵהֶם לֹא נִוְתַר :
- 12 וַיִּאֱמִינוּ בְּדִבְרָיו יִשְׂרָאֵל תְּהִלָּתוֹ :
- 13 מִהֲרוּ שִׁבְחוּ מַעֲשָׂיו לֹא-חִכּוּ לַעֲצָתוֹ :
- 14 וַיִּתְּאוּ תַאֲוָה בַּמִּדְבָּר וַיִּנְסוּ-אֶל בְּיַשִּׁימוֹן :
- 15 וַיִּתְּנוּ לָהֶם שְׂאֵלָתָם וַיִּשְׁלַח רְחוֹן בְּנַפְשָׁם :
- 16 וַיִּקְנְאוּ לְמֹשֶׁה בְּמַחֲנֵה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ יְהוָה :
- 17 תִּפְתַּח-אֲרֶץ וּתְבַלַּע דָּתָן וְחָבֵם עַל-עֵדֶת אֲבִירָם :
- 18 וּתְבַעַר-אֵשׁ בְּעֵדְתָם לְחֹבֶה תִּלְחַט רִשְׁעִים :
- 19 וַיַּעֲשׂוּ-עֹגֶל בְּחֹרֵב וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְמַסַּכָּה :
- 20 וַיִּמְיְרוּ אֶת-כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אֶבֶל עָשָׂב :
- 21 שִׁבְחוּ אֶל מוֹשִׁיעֵם עֲשֵׂה גְדִלּוֹת בְּמִצְרַיִם :
- 22 גַּפְלֹאוֹת בְּאֶרֶץ חָם נוֹרְאוֹת עַל-יַם-סוּף :
- 23 וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם לוֹלֵי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עָמַד בַּפָּרִץ לְפָנָיו לְהִשִּׁיב חַמְתּוֹ מִהַשְׁחִית :
- 24 וַיִּמְאַסּוּ בְּאֶרֶץ חֲמֹדָה לֹא-יִאֱמִינוּ לְדִבְרוֹ :
- 25 וַיִּרְגְּנוּ בְּאַהֲלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה :

11. Ex. 14, 29. *לפי* נותר. od יתר .
 12. Ex. 14, 31. 15, 1.
 14. Num. 11, 4.
 15. Por. Jez. 40, 16. *בנפשם* por. Num. 6, 6.
 16. Num. 16.

- 26. I podniósł rękę Swoję na nich, aby wytracić ich na pustyni.
- 27. Aby rzucić ród ich między ludy, by rozproszyć ich po ziemiach.
- 28. I przywiązali się do Baala Peora, i spożywali ofiary martwych.
- 29. I rozjątrzyli postępkami swojemi, i wszczął się pomiędzy nimi mór.
- 30. I powstał Pinchas i załagodził, i ukróconym był mór.
- 31. I poczytano mu za zasługę, od wieku do wieku, na zawsze.
- 32. Znowu wzbudzili gniew u wód szemrania, a ucierpiał i Mojżesz z ich przyczyny.
- 33. Bo rozjątrzyli ducha jego, że mówił niebacznie ustami swojemi.
- 34. Nie wytepilli ludów, o których im powiedział Bóg.
- 35. I pomieszali się z narodami, i nauczyli się spraw ich.
- 36. I służyli ich bałwanom, które ich usidliły.
- 37. Ofiarowali synów swoich i córki swoje złym duchom.
- 38. I przelewali krew niewinną, krew synów i córek swoich, których zarzynali na ofiarę ciemnym bóstwom Kanaanu; i skalaną była ziemia krwią.
- 39. Zanieczyszczali się sprawami swojemi, i byli sprosnymi w uczynkach swoich.

26. Exod. 34, 11—15. Sąd. 1, 27.

37. *שׂר* nazwa bóstw pogańskich, może od *שׂר* gubić, ciemna, zgubna siła. Zdaniem innych od *שׂר* przewyższać siłą, przemagać, anal. do *שׂר* wszechpotężny. Tak nazywa się Said w arab. pan. Sept. mies. Por. Dent. 32, 17. Prawdopodobnie mowa tu o Molochu.

39. *וַיִּזְנוּ* wł. zalecali, przeliewierali się ku obcym bóstwom.

- 26 וַיִּשָׂא יָדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם בְּמִדְבָּר :
- 27 וְלְהַפִּיל וְרָעַם בְּנוֹיָם וּלְזוֹרוֹתָם בְּאַרְצוֹת :
- 28 וַיִּצְמְדוּ לְבַעַל פְּגֹר וַיֵּאָכְלוּ וּבְחֵי מַתִּים :
- 29 וַיִּבְעִימוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרֹץ־בָּם מִגִּפְתָּה :
- 30 וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיִּפְלֵל וַתִּעְצַר הַמִּגִּפְתָּה :
- 31 וַתִּחְשַׁב לּוֹ לְצַדִּיקָה לְדָר וָדָר עַד־עוֹלָם :
- 32 וַיִּקְצִיפוּ עַל־מִי מְרִיבָה וַיִּרַע לְמֹשֶׁה בְּעֵבֹרָם :
- 33 כִּי־הִמְרוּ אֶת־רוּחוֹ וַיִּבְיֵא בְשַׁפְתָּיו :
- 34 לֹא־הִשְׁמִידוּ אֶת־הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם :
- 35 וַיִּתְעַרְבוּ בְּנוֹיָם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם :
- 36 וַיַּעֲבְדוּ אֶת־עֲצֻבֵיהֶם וַיְהִיו לָהֶם לְמוֹקֵשׁ :
- 37 וַיִּזְבְּחוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בָּנוֹתֵיהֶם לַשָּׂרִים :
- 38 וַיִּשְׁפְּכוּ דַם נָקִי דַם־בָּנֵיהֶם וּבָנוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זָבְחוּ לְעֲצֻבֵי כְּנָעַן וַתִּהְיֶה הָאָרֶץ בְּדָמִים :
- 39 וַיִּמְאֲזוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם וַיִּזְנוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם :

26. Przysięgając. Gen. 14, 22. Dent. 32, 40.

28. Num. 25, 3. Martwych bożyszcz.

30. Num. 25, 8.

31. Num. 25, 12, 13.

32. Num. 30, 2, 12. *וירע* od *ירע* wł. i wynikło zło.

33. Ducha Mojżesza. Num. 20, 10.

- 40. I rozpałał gniew Boga na lud Jego, i obrzydził sobie dziedzictwo Swoje.
- 41. I wydał ich w ręce ludów, i panowali nad nimi nieprzyjaciele ich.
- 42. I zgnębili ich wrogowie, i ulegli pod ich ręką.
- 43. Wielekroć ich wybawiał, a oni zostawali krnąbrni w swych zamysłach, i upadli przez winy swoje.
- 44. I wejrzał na niedolę ich, gdy usłyszał ich wołanie.
- 45. I pamiętał im przymierze Swoje, i pożałował w wielkiej litości Swojej.
- 46. I zjednał im miłosierdzie u wszystkich ich pańców.
- 47. Wspomóż nas o Boże, Panie nasz, i zgromadź nas z pośród ludów, byśmy wystawiali imię Twoje święte, i chlubili się chwałą Twoją.
- 48. Wielbiony Bóg, Pan Izraela, od wieku do wieku, a rzecze cały naród: amen, halleluja.

KSIEGA V.

Ps. 107.

- 1. Dziękujcie Bogu bo dobry, bo na wieki łaska Jego.
- 2. Niech powiedzą wyswobodzeni przez Boga, których wyzwolił z ręki ciemieyzy.

znie i podczas powrotu do kraju, wzywa po kolei tych wszystkich, którzy zdołali przezwyciężyć grozę pustyni i nędzę więzień, niebezpieczeństwa chorób i szalejące burze na morzu, aby składali dziękczynienia Bogu, który im dopomógł i pozwolił wrócić do spustoszonej, a teraz znowu zaludnionej i kwitnącej Jerozolimy. Każdy obraz zakończy wezwanie: „niech sławia.“ Sądząc z podobieństwa wyrażen i całych nawet zdań, autorem jest niezawodnie pseudo-Jezajasz.

- 40 וַיַּחַר-אַתָּה יְהוָה בְּעַמּוֹ וַיִּתְּעַב אֶת-נַחֲלָתוֹ :
- 41 וַיִּתְּנֵם בְּיַד-גּוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם שׁוֹנְאֵיהֶם :
- 42 וַיִּלְחָצוּם אוֹיְבֵיהֶם וַיִּפְּנְעוּ תַּחַת יָדָם :
- 43 בְּעַמִּים רַבּוֹת יַצִּילֵם וְהִמָּה יִמְרוּ בַעֲצָתָם וַיִּמְכּוּ בַעֲוֹנָם :
- 44 וַיִּרְא בָצָר לָהֶם בְּשָׁמְעוֹ אֶת-רִנָּתָם :
- 45 וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּלֵב חֲסָדוֹ חַסְדֵי קְרִי :
- 46 וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים לְפָנָי כָּל-שׁוֹבֵייהֶם :
- 47 הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּקְבֹצֵנוּ מִן-הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קְדֹשׁוֹ לְהַשְׁתַּבַּח בְּתַהֲלֹתָהּ :
- 48 בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן-הַעוֹלָם וְעַד הַעוֹלָם וְאָמַר כָּל-יְהוּדָה אָמֵן הַלְלוּיָהּ :

ספר חמישי

קו

- 1 הַרְדֵּנוּ לַיהוָה בְּיָמוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :
- 2 וַאֲמָרוּ נְאוּלֵי יְהוָה אֲשֶׁר נֶאֱלַם מִיַּד-צָר :

41. W epoce sędziów.
 43. *kał.* od מִיָּד = מִיָּד i מִיָּד upadać, rozpyływać się, wędznąć.
 46. 1 Król. 8, 50.
 47. Zwykła doksologia zakończająca księgę. Por. 1 Kron. 16, 35; 36.
 Ps. 107. Opisuje cierpienia wygnańców wracających z Babilonii do Palestyny. W pięciu krótkich obrazach malując niedolę ich na obczy-

3. I z ziem zgromadził ich, od Wschodu i Zachodu, od Północy i od morza.

4. Błąkali się po pustyni, po stepie bezdrożnym; miasta osiadłego nie znaleźli.

5. Głodni i spragnieni, dusza w nich omdlewała.

6. I wołali do Boga w niedoli swojej, z utrapień wybawił ich.

7. I poprowadził ich drogą prostą, by doszli do miasta osiadłego.

8. Niech sławią Bogu łaskę Jego, i Jego cuda względem synów Adama.

9. Albowiem zasycił duszę spragnioną, a duszę zgłodniałą napełnił dobrem.

10. Przebywających w mroku i w cieniu śmierci, więzionych nędzą i żelazem.

11. Bo przekorni byli słowom Pana, i radom Najwyższego uragali.

12. Przeto zgnębił biedą ich serce, upadli, a nie było wybawcy.

13. I wołali do Boga w niedoli swojej, z ich utrapień wybawił ich.

14. Wywiódł ich z mroku i z cienia śmierci, a więzy ich zerwał.

15. Niech sławią Bogu łaskę Jego, i Jego cuda względem synów Adama.

16. Bo skruszył wrota spiżowe, a zawory żelazne połamal.

8. Inni: w obec synów Adama.

9. Jez. 29, 8.

10. Wspomnienie o wygnańcach, którzy dla jakichkolwiek przyczyn do więzień wtrąceni zostali. Por. Jez. 9, 1.

11. Żeby się starali być wiernymi nowej ojczyzny swojej obywatelami. Por. Jer. 29, 7.

16. Jez. 45, 2. Zburzył państwo Babilońskie. Inni dosłownie: bo uwolnił ich z więzienia.

3 וּמֵאֲרָצוֹת קְבָצִים מִמִּזְרַח וּמִמְּוֶזֶר מִצְפּוֹן וּמִיָּם :

4 תָּעוּ בַּמִּדְבָּר בְּיַשְׁמִיּוֹן דֶּרֶךְ עֵיר מוֹשֵׁב לֹא מָצְאוּ :

5 רָעֵבִים גַּם צִמְאִים נַפְשָׁם בָּהֶם הִתְעַמָּה :

6 וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם :

7 וַיְדַרְיֵם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְלֶבֶת אֶל־עֵיר מוֹשֵׁב :

8 יוֹדוּ לַיהוָה חֶסֶדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם :

9 כִּי־הִשְׂבִיעַ נַפְשׁ שָׂקָה וְנַפְשׁ רָעֵבָה מִלֶּאֱמוּב :

10 יִשְׁבִי חֶשֶׁךְ וְצִלְמוֹת אִסִּירֵי עֲנִי וּבְרוּל :

11 כִּי־הִמְרוּ אֶמְרֵי־אֵל וַעֲצַת עֲלִיוֹן נֶאֱמָרוּ :

12 וַיִּכְנַע בַּעֲמַל לִבָּם כְּשִׁלּוֹ וְאִין עוֹר :

13 וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם :

14 יוֹצִיאֵם מִחֶשֶׁךְ וְצִלְמוֹת וּמִוִּסְרוֹתֵיהֶם יַנְתֵּק :

15 יוֹדוּ לַיהוָה חֶסֶדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם :

16 כִּי־שָׁבַר דְּלִתּוֹת נְחָשֶׁת וּבְרִיתוֹ בְּרוּל גִּדְעָה :

3. Z wszystkich krajów należących do państwa Perskiego. Por. Jez. 49, 12. *ע* zdaniem niekt. zatoka arab. na południu Palestyny. *Vaih.* przypuszcza jednak, że gdy wówczas znaczna liczba Izr. do Egiptu zarzuconą została, przeto *ע* jak zwykle morze śródziemne oznacza.

4. Wspomnienie o wygnańcach, którzy drogą pustyni do kraju wracali. *כישמון דרך* zam. *כישמון דרך* jak *כישמון דרך* w. 40. Por. Jez. 43, 20.

5. Jez. 41, 17. 49, 10.

7. Do Jerozolimy.

- 17. Niebaczni za drogę grzeszną swoje, i za występki swoje cierpieli.
- 18. Wszelką strawą gardziła ich dusza, i doszli do bram śmierci.
- 19. I wołali do Boga w niedoli swojej, z utrapień wy-bawił ich.
- 20. I zesłał słowo Swoje i wyleczył ich, ocalił ich od zaguby.
- 21. Niech sławią Bogu łaskę Jego, i Jego cuda wzglę-dem synów Adama.
- 22. Niech ofiarują ofiary dziękczynne, i opowiadają dzieła Jego w radości.
- 23. Zstępujący na morze w okrętach, pracujący na wo-dach szerokich,
- 24. Oni widzieli sprawy Boże, i cuda Jego w głę-binie.
- 25. I rzekł, i wzniecił wicher gwałtowny, który pod-niósł bałwany jego.
- 26. Piętrzą się ku niebu, zstępują w głębiny, dusza ich w niebezpieczeństwie mięknie.
- 27. Potaczają się, chwieją jak pijany, a wszystka umie-jętność ich zniweczona.
- 28. I wołali do Boga w niedoli swojej, a z utrapień wyprowadził ich.
- 29. Zamienił burzę na ciszę, i uśmierzyły się ich fale.
- 30. I ucieszyli się, że zamilkły, i doprowadził ich do celu ich pragnień.
- 31. Niech sławią Bogu łaskę Jego, i Jego cuda wzglę-dem synów Adama.

tach z zamorskich krajów wracając, na wzburzonym żywiole ze śmiercią się pasowali. Pracujący, tu właściciele okrętów i ich sternicy.
 27. *יחונג* od *יחונג* = *חונג* zataczać się. Wszystkie środki ratunku były daremne.
 29. *חיומתו* od *חיומתו* suff. odnosi się do *יחונג*.
 30. *חונג* kres, granica od *חונג* *חונג* przecinać.

- 17 *אֱוֹלָיִם כִּי־אֵי אֵוִילִים מִדֶּרֶךְ פְּשָׁעֵם וּמַעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ :*
- 18 *כֹּל־אֲכָל הַתֶּעֵב נַפְשָׁם וַיָּגִיעוּ עַרְשֵׁעֵרֵי־מוֹת :*
- 19 *וַיִּזְעֻקוּ אֶל־יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם :*
- 20 *יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיְמַלֵּט מִשְׁחִיתוֹתָם :*
- 21 *יִדְרוּ לַיהוָה חִסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם :*
- 22 *וַיִּזְבְּחוּ וַבְּחַי תוֹדָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה :*
- 23 *יִזְרְזוּ הַיָּם בְּאַנְיֹת עֲשֵׂי מְלֹאכָה בְּמַיִם רַבִּים :*
- 24 *הַמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה וְנִפְלְאוֹתָיו בְּמַצּוֹלָה :*
- 25 *וַיֹּאמֶר גִּיְעַמֵּד רוּחַ סְעָרָה וַתִּרְוַמֶם גַּלְוֵי :*
- 26 *יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹנַג :*
- 27 *יִחֻנְגוּ וַיִּנּוּעוּ בַּשִּׁבּוֹר וּכְלִי־חֲבֻתָם הַתִּבְלַע :*
- 28 *וַיִּצְעֻקוּ אֶל־יְהוָה בְּצַר לָהֶם וּמִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם :*
- 29 *יִקַּם סְעָרָה לְדַמְמָה וַיִּחַשּׁוּ גַלְיָהֶם :*
- 30 *וַיִּשְׂמְחוּ כִּי־יִשְׁתַּקּוּ וַיִּנְחֵם אֶל־מַחְזוֹ חֲפָצָם :*
- 31 *יִדְרוּ לַיהוָה חִסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם :*

17. Wspomnienie o wygnańcach, którzy nędzą spowodowani, nie-prawych czynów się dopuszczali, a srogo karani w choroby popadli, i blizkimi byli śmierci. Zdaniem innych mowa tu o rozpuszcie i chorobach przez nią spowodowanych.
 23. Wspomnienie nareszcie o wygnańcach, którzy na najetych okrę-

32. Niech wywyższają Go w zborze ludu, i na radzie starszych niech Go chwala.

33. Obrócił rzeki w pustynie, a źródła wód w suszę spiekłą.

34. Ziemię płodną w głębę solną, dla niegodziwości jej mieszkańców.

35. Obrócił pustynie w jeziora, a ziemię suchą w źródła wód.

36. I usadawił tam zgłodniałych, i założyli miasto osiadłe.

37. I obsieli pola, i nasadzili winnice, i przyniosły owoc, plon coroczny.

38. I błogosławił im, i rozmnożyli się bardzo, a dobytku ich nie umniejszył.

39. Umniejszeni byli i pogiębieni od udręczenia, nędzy i troski.

40. Wylał hańbę na dostojników, i zabląkał ich po stepie bezdrożnym.

41. A wyniósł ubogiego z nędzy, i rozmnożył jak trzodę rodziny.

42. Widzą to prawi i cieszą się, a wszelkie bezprawie zamyka swe usta.

43. Kto mądry, zachowa to wszystko, i rozważy łaski Boga.

39. Jeszcze raz rzut oka na przeszłość, mianowicie na prześladowania doznane od Samarytanów i innych wrogich Izraelitom plemion.

40. Na namiestników perskich, którzy ich przed monarchą swoim oskarżali, a przez to gniew jego na siebie ściągnęli. Por. Hiob. 12, 21. 24.

42. Hiob 5, 16.

43. Por. Hos. 14, 10.

וַיְרִימוּמוֹתָו בְּקִתְלָאָם וּבְמוֹשָׁב זְמוֹנִים יִתְלַלְתּוּ : 32

יִשָּׁם נִהְרֹת לְמִדְבָּר וּמִצְאֵי מַיִם לְצִמְאֹן : 33

אֲרֶץ פְּרִי לְמַלְחָה מְרַעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ : 34

יִשָּׁם מִדְבָּר לְאַנְס־מַיִם וְאֲרֶץ צִיָּה לְמִצְאֵי מַיִם : 35

וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֻבִים וַיְבַנְּנוּ עִיר מוֹשָׁב : 36

וַיִּזְרְעוּ אֲדוֹת וַיִּטְעוּ כְּרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְרִי תְבוּאָה : 37

וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבָרַכְתֶּם לֹא יִמְעוּט : 38

וַיִּמְעוּטוּ וַיִּשְׁחֻ מַעְצָר רָעָה וַיִּגְוּ : 39

שִׁפְךָ בּוֹ עַל־נְדִיבִים וַיִּתְעַם בְּתוֹחוֹ לֹא־דָרְךָ : 40

וַיִּשְׁלַב אֲבִיזָן מַעֲוֵי וַיִּשָּׁם כְּצֹאן מִשְׁפָּחוֹת : 41

יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂמְחוּ וּבְל־עוֹלָה קִפְצָה פִּיהָ : 42

מִי־חֲכָם וַיִּשְׁמַר־אֱלֹהִים וַיִּתְבַּנְּנוּ חֲסִדֵי יְהוָה : 43

33. Wieszcz przechodzi do obecnego stanu Palestyny, która przez długi czas spustoszona teraz znowu się zaludniła i zakwitła. Por. Jez. 35, 7. 41, 17.

34. *Michaëlis*: Sól sama nie odbiera ziemi żyzności. Hebrajczycy jednak, którym znane były jałowe równiny solne nazywają tak zwykle każdy nieurodzajny grunt. Por. Deut. 29, 22. Sęd. 9, 45.

35. Dosł. Jez. 41, 18.

Ps. 108.

1. Pieśń, psalm Dawida.
2. Pokrzepione serce moje, śpiewam i wystawiam wraz z duszą moją.
3. Rozdźwierz się lutnio i cytro, budzę się wraz z jutrzenką.
4. Wystawiać Cię będę wśród narodów Boże, opiewać Cię w pośród ludów.
5. Bo wielką ponad nieba łaska Twoja, i pod obłoki prawda Twoja.
6. Wznies się nad niebiosa Panie, i nad ziemię całą chwałę Twoją.
7. Aby byli ocaleni ulubieńcy Twoi, dopomóż prawicą Twoją i wysłuchaj mnie.
8. Pan wyrzekł w świętości Swojej, ucieszę się, podzielę Szechem i dolinę Sukoth pomierzę.
9. Mój Gilead i mój Menasse, a Efraim twierdzą główną moją; Jehuda berłem mojem.
10. Moab miską do umywania mojego, na Edom rzucam obuwie moje, nad Filistea zatrzymuję.
11. Kto mnie wprowadzi do miasta obronnego, kto mnie powiódł do Edomu.
12. Czyliż nie Ty Panie, któryś nas porzucił, a nie występowałeś o Panie, wśród zastępów naszych.
13. Użycz nam pomocy przeciw wrogowi, bo zawodną pomoc ludzka.
14. Z Panem dokonamy przewagi, a On zdepcze wrogi nasze.

upadku Chaldei niezależność swoją, toczył ciągłe wojny z Izraelitami. Ob. objaśnienia do wymienionych psalmów.

2. Wyrazy z *אֵת כְּבוֹדִי* z 57, 9. zapożyczone nie znajdują się w 57, 8.
21

קח

- 1 שִׁיר מִזְמוֹר לְדָוִד :
- 2 נִכּוֹן לִבִּי אֱלֹהִים אֲשִׁירָה וְאִזְמִירָה אֶת־כְּבוֹדִי :
- 3 עוֹרָה תִנְבֵּל וְכִנּוֹר אֲעִירָה שָׁחַר :
- 4 אֲזַדֵּן בַּעֲמִים | יְהוָה וְאִזְמִירָה בְּלְאֻמִּים :
- 5 כִּי־גָדַל מֵעַל־שָׁמַיִם חִסְדָּךָ וְעַד־שָׁחַקִים אִמְתָּךָ :
- 6 רִוְחָה עַל־שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדָךָ :
- 7 לְמַעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ הַוְשִׁיעָה יְמִינֶךָ נַעֲנֵנוּ יַעֲנֵנִי קִי :
- 8 אֱלֹהִים | דַּבֵּר בְּקִרְשׁוֹ אֲעֲלֶזָה אֲחַלֶּקֶה שְׂכָרְךָ וְעַמְּךָ סִבּוֹת אִמְתָּךָ :
- 9 לִי גִלְעָד | לִי מְנַשֶּׁה וְאִפְרַיִם מֵעוֹן רֵאשִׁי יְהוָה מִחֻקֵּי קִי :
- 10 מוֹאָב | סִיר רַחֲצִי עַל־אֲדוֹם אֲשַׁלֶּךְ נַעֲלִי עַל־כַּלְעָי פְּלִשְׁתִּים אֲתָרוּעַע :
- 11 מִי יִבְלַעֵנִי כִּי־אֵיכָלֵנוּ עִיר מִבְּצָר מִי נִחַנֵּנוּ עַד־אֲדוֹם :
- 12 הֲלֹא־אֱלֹהִים זָנְחָתָנוּ וְלֹא־תִצַּא אֱלֹהִים בְּצַבְאֹתֵינוּ :
- 13 הֲבֵחַלְנוּ עוֹרֹת מִצָּר וְלִשׂוֹא תִשְׁנַעַת אֲדָם :
- 14 בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה־חֵיל וְהוּא יְבוֹם צָרֵינוּ :

Ps. 108. Zestawiony z dwóch fragmentów mianowicie z ps. 57, 8—12 i ps. 60, 7—14 i odnosi się zapewne do podobnej co ps. 60 sytuacji hist. mianowicie do wojny z Edomem. Lud ten bowiem odzyskawszy po

Ps. 109.

1. Przewodnikowi, chóru Dawida pieśń. Panie chwały mojej nie zamilknij.
2. Bo usta niegodziwe i usta zdradzieckie przeciw mnie rozwarte, przemawiają do mnie językiem fałszu.
3. I słowami nienawiści oplątali mnie, i zwalczają mnie bez przyczyny.
4. Za miłość moję oskarżają mnie; a ja modłę się.
5. Zesłali na mnie złe za dobre, a nienawiść za miłość moję.
6. Ustanów nad nim niegodziwca, a oskarżyciel niech stanie u prawicy jego.
7. Gdy sądzonym będzie niech wyjdzie potępiony, a niech modlitwa jego stanie się grzechem.
8. Niech będą dni jego nieliczne, spuściznę jego niech zabierze obcy.
9. Niech będą dzieci jego sierotami, a żona jego wdową.
10. Niechaj tułają się synowie jego, i zebrzą, i proszą zdala od ruin swoich.
11. Niech zastawi sidła lichwiarz na wszystko, co doń należy, i niech zagarną obcy pracę jego.
12. Niech mu nikt nie dochowa łaski, i niech nikt się nie lituje nad sierotami jego.

7. ישע por. Num. 35, 31. Niech prośba jego o nakawienie uważana będzie za nowy występki. Zdaniem innych, jego modlitwa.

8. Oby potępiający wyrok szybko wykonany został. קרתו por. Jez. 15, 7. Inni: urząd jego. Por. Num. 4, 16.

10. Inni כמריבותיהם w pobliżu pałaców swoich, które obcy zabrali. Por. Hiob. 3, 14. Ezech. 38, 12. i 38, 27.

11. נשע wł. wierzytel, tu lichwiarz.

12. שך por. Ps. 36, 11. 85, 6.

קמ

- 1 לְמִנְצַח לְדָוִד מִזְמוֹר אֶלֶּהִי תְהִלָּתִי אֶל־תַּחֲרֹשׁ :
- 2 כִּי פִי רָשָׁע וּפִי־מִרְמָה עָלַי פָּתַחוּ דְבָרוֹ אֹתִי לְשׁוֹן אֲשָׁר :
- 3 וְדַבְּרֵי שִׁנְאָה סָבְבוּנִי וַיִּלְחַמּוּנִי חָנָם :
- 4 תַּחַת־אֲהַבְתִּי יִשְׁמְנוּנִי וְאֲנִי תַפְלָה :
- 5 וַיִּשְׁימוּ עָלַי רָעָה תַחַת מִזְבֵּחַ וְשִׁנְאָה תַחַת אֲהַבְתִּי :
- 6 הַפְקֵד עָלַי רָשָׁע וְשָׁטָן יַעֲמֵד עַל־יְמִינִי :
- 7 בְּהַשְׁפִּיטוּ יֵצֵא רָשָׁע וְתַפְלֹתָיו תִּהְיֶינָה לְחַטָּאת :
- 8 יִהְיוּ־יָמָיו כְּעַמִּים פְּקָדוֹתָיו יִקַּח אַחֵר :
- 9 יִהְיוּ־בָנָיו יְתוּמִים וְאִשְׁתּוֹ אֶלְמָנָה :
- 10 וְנוֹעַ יָנוּעוּ בָנָיו וְשֹׁאֲלוּ וְדַרְשׁוּ מִחַרְבוֹתֵיהֶם :
- 11 יִבְקֹשׁ גּוֹיֹשָׁה לְכָל־אֲשֶׁר־לּוֹ וַיִּבְזּוּ זָרִים יִגְיָעוּ :
- 12 אֶל־יְהִי־לּוֹ מִשָּׁה חֶסֶד וְאֶל־יְהִי חוֹנֵן לְיְתוּמָיו :

Ps. 109. Większość kom. stosuje ten psalm do Saula, który prądop. ustanowił sąd na Dawida; inni do Doega, Achitofela lub Szymej.

4. Modlitwa jest jedyną moją obroną. Inni: a ja modliłem się za nich.

6. Oskarżyciel (tu zapewne Doeg) zajmował miejsce po prawej stronie oskarżonego. Por. Zach. 3, 1. Aby uwolnić wieszczą od zarzutu, że nieprzyjaciół swoich przeklina, uważają *Michaelis*, *Mendels*. i inni następujące wiersze, aż do 20-go za słowa nieprzyjaciół, w. 16. i 17. nie przemawiają jednak za podobnym przypuszczeniem.

13. Niech potomstwo jego skazanem będzie na wytepienie, w pokoleniu drugiem niech wygaśnie imię ich.

14. Pamiętną niech będzie wina ojców jego Bogu, a grzech jego matki niech zatartym nie zostanie.

15. Obecni niech będą Bogu ustawicznie, i niech zgładzi z ziemi wspomnienie ich.

16. Przeto że nie pamiętał czynów miłosierdzia, a prześladował człowieka ucisnionego i biednego i utrapionego w sercu, by mu śmierć zgotował.

17. Umiłował przekleństwo, więc niech spadnie na niego, nie pragnął błogosławieństwa, więc niech się oddali od niego.

18. Niech się obłoczy przekleństwem jak szatą swoją, niech wsiąknie jak woda we wnętrze jego, i jak olój w kości jego.

19. Niech mu będzie jak płaszcz którym się odziewa, i pasem którymby się zawsze opasywał.

20. Taką niech będzie zapłata przeciwników moich od Boga, którzy zmawiają się przeciw duszy mojej.

21. A Ty Boże, Panie mój, uczynź zemną gwoli imieniu Twojemu, bo błoga łaska Twoja, ocal mnie.

22. Bom ucisniony i biedny, a serce moje zranione we wnętrzu mojem.

23. Jak cień ustępujący znikam, tułam się jak szarańcza.

24. Kolana moje gną się od postu, a ciało moje zanikło z tłuszczu.

25. I stałem się pośmiewiskiem dla nich, widząc mnie potrzasała głową.

26. Dopomóż mi Boże, Panie mój, wybaw mnie łaską Twoją.

27. A niech poznają, że to ręka Twoja, żeś to Ty Boże uczynił.

16. Człowiek ucisniony, wieszcz.

23. Por. Ps. 102, 12. Jak szarańcza zewsząd odpędzana.

25. Ps. 22, 8.

13 יהי אחרייתו להכרית ברור אחר ימח שמם :

14 יזכר | עון אבותי אליהוה ותפאת אמו אל-תמח :

15 יהיו נגד-יהוה תמיד ונברת מארץ זכרם :

16 וען אשר | לא-זכר | עשות חסד וירדה איש-עני ואביון

ונבאה ללב למותת :

17 ויאהב קללה ותבואהו ולא-חפץ בברכה ותרתק

מפניו :

18 וילבש קללה כמרו ותבא בפנים בקרבו וכשמן

בעצמותיו :

19 תהילו כבגד יעטה ולמוח תמיד יחננה :

20 זאת | פעלת שמי מאת יהוה והזכרים | רע על-נפשי :

21 ואתה | יהוה | אדני | עשה-אתי למען שמך כיר-טוב חסדך

הצילני :

22 כיעני ואביון אנכי ולפי חלל בקרבי :

23 כצל כנמותו נהלכתי נגעתי בארפה :

24 ברפי כשלי מצום ובשוי פתש משמן :

25 ואני | הייתי חרפה להם יראוני יניעון ראשם :

26 עורני יהוה אלוהי הושיעני בחסדך :

27 וידעו כירידה זאת אתה יהוה עשיתך :

13. אחרייתו por. Amos 4, 2.

15. Obecni niech będą grzechy. Przez śmierć potomków niech zgładzi pamięć ojców.

28. Niech złorzeczą oni, a Ty błogosław; powstali a powstydzą się, a służa Twój radować się będzie.

29. Obloką się przeciwnicy moi sromotą, okryją się jak opończą hańbą swoją.

30. Wystawiać będę Boga wielce ustami mojemu, i wpośród wielu Go chwalić.

31. Bo stanie po prawicy biednego, aby wybawić go od sędziów jego duszy.

Ps. 110.

1. Do Dawida pieśń. Słowo Boga do pana mego: Siądź po prawicy Mojej, póki nie uczynię wrogów twoich podnóżkiem stóp twoich.

2. Berło potęgi twojej wyniesie Bóg z Cyonu; panuj wpośród wrogów twoich.

3. Lud twój ochoczy w dzień walki twojej, w stroju świątecznym; od urodzenia młodzież tobie oddana, rosa twój młodzieży.

4. Zaprzysiągł Bóg i nie żałuje, tyś władca na wieki; na słowo Moje, tyś król prawowity.

5. Pan po prawicy twojej, rozbił w dzień gniewu Swe-go królów.

6. Sądził ludy, pełno poległych, zgruchotał naczelnika ziemi Rabba.

część *Ebn Ez.* który czyta *ישם נרכות* lud twój spływa jak deszcz obfity w stroju świątecznym, w dniu walki twojej, jakby z łona zorzy spływa rosa młodzieży twojej. *Sternb*: co dzień odświeża się rosa, olój, którym w młodości na króla cię namaszczone. *קיש בהררי קיש* por. Ps. 29, 2.

4. *part* od *כין* stojący u sternu—urzędnik naczelnny. Tak nazywają się i synowie Dawida *כהנים* 2 Sam. 8, 18. Kapłan bowiem nie jest pierwiastkowym lecz pochodnym znaczeniem tego wyrazu. *מלכי צדק* zam: *מלך צדק*. Inni: na wzór *Malchicedeka*, pobożnego króla Salemu.

5. *עומד על ימינך* dop. *עומד* stoi. Rozbił Filistynów, Jebusytów, Syryjczyków.

6. Zdaniem *Sternberga* *מלך* zam. *מלל* por. *מלל* Ex. 15. *ימיו* *מלך* *חוב*. 15. Naczelnika, króla Amonitów Hanuna.

28 יִקְלְלוּ־הַחַיִּים וְאַתָּה תְּבָרֵךְ קִמּוֹ וַיִּבְשׂוּ וְעַבְדֶּךָ

יִשְׁמַח :

29 יִלְבְּשׁוּ שׂוֹמְנֵי כְּלִמָּה וַיַּעֲמֵמוּ כַּמְעִיל בְּשִׂתָּם :

30 אֲוֹרֶה יְהוָה כְּאֵד בְּפִי וּבְתוֹךְ רַבִּים אֶחְלֶלְנֹו :

31 בִּי־יַעֲמֹד לְיָמִינוּ אֲבִיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשִּׁפְּמֵי נַפְשׁוֹ :

קי

1 לְדָוִד מִזְמוֹר נָאִם יְהוָה וּלְאֲדָנָי שֵׁב לְיָמֵינוּ עַד־אֲשֵׁית

אֵיבֶיךָ הַרְסָם לְרַגְלֶיךָ :

2 מִמָּה עֲזָרָה יִשְׁלַח יְהוָה מִצִּיּוֹן רֹדֶה בְּקִרְבֵּי אֵיבֶיךָ :

3 עֲמֹק נִדְבַת בָּיּוֹם חֵילֶךָ בְּהַר־רֵיקָדֶשׁ מִרְחֹם מִשְׁחַר רֹדֶה

מֵל יִלְדֶתֶךָ :

4 נִשְׁפַּע יְהוָה וְלֹא יִנְחָם אֶת־הַכֹּהֵן לְעוֹלָם עַל־דְּבַרְתִּי

מִלְּבִי־צָרָק :

5 אֲדַגֵּי עַל־יָמִינֶךָ מִחַץ בָּיּוֹם־אֲפֹ מְלָכִים :

6 יִרְוּ בְּנֵי־יָמִים מִלֵּא נְוִיַת מִחַץ רֹאשׁ עַל־אֶרֶץ רַבָּה :

Ps. 110. Oda do Dawida po ostatecznym zwycięztwie Joaba nad Amonitami i wzięciu stolicy ich Rabba. Na wiadomość o zdobyciu tego długo oblężonego miasta, wieszcz w imieniu Boga zapewnia króla, że może teraz spokojnie zasiadać na tronie swoim, bo jak dotąd tak i nadal wszystkich wrogów jego upokorzy i do stóp jego rzuci. 2 Sam. 11, 1.

1. Dawid do Dawida albo o Dawidzie, por. *אמרי י*. Do pana mego do Dawida. Por. w. 5-ty.

2. Wyniesie, rozszerzy. *Sternberg* czyta *לרוד* abyś panował.

3. Lud twój ochoczy się poświęcał, przynosił się cały w darze, wyruszał z najwyższą gorliwością dla bronienia świętej sprawy. *מרחם* z łona, od urodzenia, *משהו* w formie *מבחר* młódź, por. *שחרות* pierwsza młodość Eccl. 11, 10. *מל ירחק* liczna i świeża, niby rosa, młodzież. Ina-

7. Ze strumienia po drodze pił, dla tego że podniósł głowę.

Ps. 111.

1. Halleluja. Sławię Boga całym sercem w zborze prawych i w zgromadzeniu.

2. Wielkie dzieła Boga, odpowiednie wszystkim swym przeznaczeniom.

3. Świetnym i okazałem dzieło Jego, a sprawiedliwość Jego ostoi się na wieki.

4. Pamiętkę ustanowił cudom Swoim; litościwym i miłosiernym Bóg.

5. Pożywienie dał czcicielom Swoim; pamięta wiecznie przymierze Swoje.

6. Potęgę czynów Swoich wyjawiał ludowi Swemu, oddawszy im dziedzictwo ludów.

7. Sprawy rąk Jego prawda i sprawiedliwość; nieomyłne wszystkie przykazania Jego.

8. Utwierdzone na zawsze, na wieki, spełnione w prawdzie i godziwości.

9. Wyzwolenie zesłał ludowi Swojemu, ustanowił na wieki przymierze Swoje; święte i wspaniałe imię Jego.

10. Początkiem mądrości bogobojność, myśl dobra u wszystkich, co je spełniają. Chwała Jego ostoi się na wieki.

Ps. 112.

1. Halleluja. Szczęsny mąż który boi się Boga, w Jego przykazaniach podobał sobie wielce.

5. W pustyni. *Kimchi* rozumie pod wyrazem *מִן הַיַּם* *Im*, Ex. 12, 35.

6. Oddawszy im Palestynę.

7. Prowadzą nieomylnie do szczęścia.

9. Wyzwolenie z Egiptu, przymierze na Synaju.

10. Suff. w *עֲשֵׂיהֶם* odnosi się do *קִרְיָו*.

Ps. 112. Jak poprzedzający porządkiem alfabetycznym, prawdopodobnie jednak nie przez tego samego autora ułożony, opiewa szczęście bogobojnych i dobroczynnych.

7 מִנַּחַל בְּהַרְהוּ יִשְׁתֶּה עַל-פִּי יָרִים רֹאשׁ :

קיא

1 הַלְלוּהָ | אֹרְחָה יְהוָה בְּכָל-לֵבָב בְּמִוֶּד יִשְׂרָאֵל וְעַדְהָ :

2 גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה הַרְוִישִׁים לְכָל-חַפְצֵיהֶם :

3 הוֹדוּ-וְתִדְרֹר פִּעְלֹו וְצַדִּיקָתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד :

4 וְזָכַר עֲשֵׂה לְנַפְלְאוֹתָיו חֲנוּן וְרַחֲמִים יְהוָה :

5 מִרְחֵף גִּתָּו לְיִרְאָיו וְזָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ :

6 כִּתְּ מַעֲשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נִחְלַת גּוֹיִם :

7 מַעֲשֵׂי יָדָיו אֲמַת וּמִשְׁפָּט גְּאוּמָנִים כָּל-פְּקוּדָיו :

8 סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם בְּאַמֶּת וַיִּשָּׂר :

9 פְּדוּת | שְׁלַח לְעַמּוֹ צִוְהָ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא :

שָׁמוֹ :

10 רֵאשִׁית חֲכָמָה | יִרְאֵת יְהוָה שֶׁכֶּל מוֹב לְכָל-עֲשֵׂיהֶם :

תְּהַלְתּוֹ עֹמֶדֶת לְעַד :

קיב

1 הַלְלוּהָ | אֲשֶׁר-יֵאֵשׁ יֵרָא אֶת-יְהוָה בְּמִצּוֹתָיו חֲפֵץ מֵאֵד :

7. Nie mając czasu do zaczerpnięcia wody pił w ucieczce ze strumienia, dla tego że w dumie swojej śmiał uragać posłom Dawida.

Ps. 111. Pieśń ułożona porządkiem alfabetycznym, a jak naczelnym napis Halleluja wskazuje, na użytek liturgiczny przeznaczona.

2. *Raszi* jak *שָׁמוֹ* *לֵלָא נִרְשָׁתִי לֵלָא שָׁמוֹ* Jez. 65, 1. Byłem przychylny, sprzyjałem. Inni: upragnione tym którzy je miłują, zam. *חַסְדֵיהֶם*, albo: odpowiednie swoim celom. (*Mend.*)

4. *Raszi* myśli tu o ustanowionych świętach i obrzędach.

2. Potężnym na ziemi będzie ród jego, pokolenie zacnych błogosławione będzie.

3. Dostatek i bogactwo w domu jego, a zasługa jego ostoi się na wieki.

4. Świecić będzie w ciemności światło zacnym, litościwemu, miłosiernemu i sprawiedliwemu.

5. Szczęsny mąż miłosierny i uczynny, zarządzający sprawy swoje wedle prawa.

6. Albowiem nigdy się nie potknie, w pamięci wiecznej będzie cnotliwy.

7. Przed wieścią złą się nie zatrwoży, spokojnym jego serce, ufne w Bogu.

8. Niewzruszone serce jego, nie zna obawy, dopóki się nie napoi widokiem ciemieców swoich.

9. Szczędrze daje ubogim, cnota jego ostoi się na wieki, róg jego rośnie w sławę.

10. Niegodziwy to widzi i złości się, zębami zgrzyta i ginie; pragnienie niegodziwych omyli.

Ps. 113.

1. Halleluja. Chwalcie słudzy Boga, chwalcie imię Boże.

2. Niech będzie imię Boże błogosławione, od dziś aż na wieki.

3. Od wschodu słońca aż do zachodu chwalone jest imię Boga.

Ps. 113. Wraz z następującymi pięciu ps. stanowi tak nazwaną w liturgii pieśń pochwalną (Hallel), która pierwiastkowo ułożoną została na uroczystość poświęcenia nowo wzniesionych przez Ezdrasza i Nehemjasza murów Jerozolimy. Sądząc bowiem po całym charakterze i pojędynczych wyrażeniach tych psalmów, napisane zostały po powrocie z niewoli Babilońskiej, w czasie, gdy lud Izraelski i jego kult na nowo zakwitły.

1. Słudzy Boga, a nie Persów. (Sternberg).

3. Por. Mal. 1, 11.

2 נִבְּוֹר בְּאַרְצֵי יְהוּדָה וְרָעוּ דוֹר יִשְׂרָאֵל בְּכָרָה :

3 הַיּוֹדֵעַשׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֲמַדַּת לְעַד :

4 זָרַח בְּחֹשֶׁךְ אֹר לְיִשְׂרָאֵל חֲנוּן וְרַחֻם וְצַדִּיק :

5 מִזֶּבֶעֱאִישׁ חֲנוּן וּמִלֹּה יִבְלַע דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט :

6 כִּי־לְעוֹלָם לֹא־יִמּוּט לְזָכַר עוֹלָם יְהוָה צַדִּיק :

7 מִשְׁמֹנֶעָה רָעָה לֹא יִירָא נֶכּוֹן לִבּוֹ בְּטַח בְּיְהוָה :

8 סְמוּךְ לִבּוֹ לֹא יִירָא עַד אֲשֶׁר־יִרְאֶה בְּצַרּוֹ :

9 פֶּזֶר וְנָתַן לְאֲבִיוָנִים צִדְקָתוֹ עֲמַדַּת לְעַד קָרְנוֹ תְרוּם

בְּכָבוֹד :

10 רָשָׁע יִרְאֶה וּכְעֵם שָׁנָיו יִחַרַק וְנִמְסָ תַאֲוֹת רָשָׁעִים

תֹּאבֵד :

קִינ

1 תִּלְלוּנִיהַ | תִּלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה תִּלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה :

2 יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם :

3 מִמְּזֹרַח־שָׁמֶשׁ עַד־מְבֹאוֹ מִהַלְלֵי שֵׁם יְהוָה :

3. Por. Deut. 24, 13. Druga część zdania zapożyczona z poprzedniego psalmu w. 3. pokazuje, że autor innego naśladował.

4. Inni odnoszą וְרַחֻם do Boga, który będzie światłem zacnych. Por. ps. poprzedni w. 4. Luter i Geier tł. od litościwego.

5. Por. Ps. 37, 21. ילכל piel od כול oblicza, miarkuje sprawy swoje tak, aby drugiego nie skrzywdzić.

8. Wyras סמוך zapożyczony z wiersza 8. poprzed. psalmu

10. Przeciwstawienie do w. 3.

4. Wywyższony między wszystkimi ludami Bóg, na niebiosach chwala Jego.

5. Któż jak Bóg, Pan nasz—zasiadający wysoko,

6. Zniżający się, by spojrzeć—na niebie i na ziemi?

7. Podnosi z prochu biednego, ze śmiecia dźwiga ubogiego.

8. By go posadzić obok możnych, obok możnych narodu Swego.

9. Sadowi nieplodną domu, jako matkę dziećmi ucieszoną. Halleluja.

Ps. 114.

1. Gdy wychodził Izrael z Micraim, dom Jakóba z pośród narodu obcego.

2. Stał się Jehuda uświęconym Jego, Izrael władztwem Jego.

3. Morze to widziało i uciekło, Jordan cofnął się wstecz.

4. Góry podskakiwały jak barany, pagórki jak jagnięta.

5. Co ci to morze, że uciekasz? Jordanie, że się cofasz wstecz?

6. Góry, że podskakujecie jak barany? pagórki niby jagnięta.

1. Lcy jakać się, pokr. z ליוע i ליוע, ztąd nazwa każdego narodu obcej mowy. *Targ.* מומא ברבראי z pośród ludu barbarzyńskiego. Jez. 33, 19. czytamy עם ניוע.

2. Suff. odnoszące się do ה' w poprzed. psalmie, świadczą o ściślejsz tych dwóch ps. łączności. Nazwa יהודה w konstrukcyi z fem. oznacza nie kraj, lecz lud, o którym autor prawdop. dla tego tu wspomina, że większa część Izraelitów z Bab. wyszłych do pokolenia Jehudy należała. *ממשלותיו* użyte w pl. dla rozmaitych pokoleń.

B. Exod. 14. Joz. 3.

4. Exod. 19, 18. Sęd. 5, 4. Ps. 68, 9. Nahum 1, 5.

4 קם על-פלגוים | יהוה על השמים כבודו :

5 מי ביהוה אלהינו המנביתו לשבת :

6 המשפילי לראות בשמים ובארץ :

7 מקימי מעפר הל מאשפת ירים אביון :

8 להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו :

9 מושיבי | עקרת הפית אם-הפנים שמחה הללויה :

קיד

1 בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעו :

2 היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו :

3 הים ראה ויגם תירון יפס לאחור :

4 ההרים רקדו כאילים זבועות פבני-צאן :

5 מהדלת הים פי תנום תירון תפס לאחור :

6 ההרים תרקדו כאילים זבועות פבני-צאן :

4. לc często: między.

5. Któż jak Pan nasz na niebie i na ziemi. Por. Dent. 3, 24. Ps. 78, 25.

9. Nieplodną domu, Jerozolimę, która stała się znowu matką licznych dzieci. *משיב לוי* od עקרת—ישב st. const., a zatem הכית gen. nie acc. Por. 1 Sam. 2, 5.

Ps. 114. Żywy i prawdziwie liryczny obraz wyjścia Izraelitów z Egiptu. Autor stawia ową wielką epokę w życiu ludu współczesnym swolm, wyszłym z niewoli Babilońskiej, za przykład, aby ufali Bogu, którego opatrzność nad nimi czuwa.

7. Przed obliczem Pana drżysz ziemi, przed obliczem Pana Jakóbowego.

8. Który przemienia skałę w jezioro, krzemień w źródło wód.

Ps. 115.

1. Nie nam, o Boże, nie nam, a imieniu Twojemu daj chwałę, gwoli łasce Twojej i gwoli prawdzie Twojej.

2. Czemuż mówić mają ludy: Gdzież ich Pan?

3. A Pan nasz w niebiosach, wszystko co zechciał uczynił.

4. Posagi ich, srebro i złoto, dzieło rąk ludzkich.

5. Usta mają, a nie mówią, oczy, a nie widzą,

6. Uszy mają, a nie słyszą, nozdrza, a nie węszą.

7. Ręce ich nie dotykają, nogi ich nie stępują, nie odzywają się gardłem swoim.

8. Takimi niech będą wytwórcy ich, wszyscy którzy ufają im.

9. Izraelu, ufaj Bogu; pomocą ich i tarczą On.

10. Domu Aarona, ufajcie Bogu; pomocą ich i tarczą On.

11. Bogobojni, ufajcie Bogu; pomocą ich i tarczą On.

równie dobitnie całą nicosć bałwanów przedstawia, które jakkolwiek symbolami tylko były wyższych idei, jednak u masy ludu za rzeczywiste uchodziły bóstwa.

7. Zmiana konstrukcyi zam. *מש*—*ולא ימיושן יריחם* pokr. z *משה* i *משה* wł. poruszać się z miejsca, por. Jez. 46, 7. tu w *hif.* dotykać.

8. Inni: Takimi są, tak bezrozumnymi.

11. *Ebn Ezra*: Po wezwaniu Izraela zwraca się do kapłanów i do bogobojnych wszystkich ludów w ogóle.

7 מלפני ארון תולי ארץ מלפני אלות יעקב :

8 תהפכי הצור אגם מים חלמיש למעיניו מים :

קמו

1 לא לנו | ותזה לא לנו כי לשמה תן פבור על חסדך

: על אמתך :

2 למה יאמרו הגוים איהנא אלהיהם :

3 ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה :

4 עצביהם כסא וזהב מעשה ידי אדם :

5 פתלחם ולא ידברו עינים להם ולא יראו :

6 אוננים להם ולא ישמעו את להם ולא יריחון :

7 יריחם | ולא ימיושן רגליהם ולא יתלכו לא יתנו

: בגרונם :

8 כמותם יהיו עשיהם כל אשר במח בפהם :

9 ישראל במח ביהוה עזרם ומגנם הוא :

10 בית אהרן במחו ביהוה עזרם ומגנם הוא :

11 יראי יהוה במחו ביהוה עזרם ומגנם הוא :

7. Toli zam. תולי imper. zam. fut.

8. Exod. 17, 6. Num. 20, 8.

Ps. 115. Prośba do Boga o użyczenie opieki i pomocy gromadzącemu się na nowo w Palestynie ludowi, nie gwoli zasługom i cnotom jego, ale dla utwierdzenia własnej Swojej chwały. *Vaihinger* przypisuje ten ps. arcykapłanowi Joznemu.

2. Ps. 42, 4. 79, 10 Joel 2, 17.

4. Ale czemuże są bóstwa ich? Por. Deut. 4, 28. gdzie Mojżesz

- 12. Bóg który pamięta o nas pobłogosławi, pobłogosławi dom Izraela, pobłogosławi dom Aarona.
- 13. Pobłogosławi bogobojnych, tak małych jak i wielkich.
- 14. Rozmnoży Bóg was, was i syny wasze.
- 15. Błogosławieni wy od Boga, stwórcy nieba i ziemi.
- 16. Niebiosa, niebiosa są dla Boga, a ziemię dał synom Adama.
- 17. Nie umarli chwałą Pana, ani wszyscy którzy zstępują do ciszy grobowej.
- 18. Ale my błogosławić będziemy Pana, odtąd aż na wieki. Halleluja.

Ps. 116.

- 1. Błogo mi, że wysłuchał Bóg głos mój, błagania moje.
- 2. Że skłonił ucho Swoje ku mnie, i póki dni moje wzywać Go będę.
- 3. Ogarnęły mnie bole śmierci, a męczarnie grobu nawiedziły mnie, ucisk i smutek dościgły mnie.
- 4. Ale w imię Boga wołałem, racz Boże, ocal duszę moję.
- 5. Litościwy Bóg i sprawiedliwy, a Pan nasz miłosierny.
- 6. Strzeże prostodusznych Bóg, biedny byłem a wspomógł mnie.

1. Obiektem słowa *אחבתי* jest *כי ישמע*. Już sama pewność, że głos modlitwy do Boga dochodzi przenika mnie uczuciem błogości. *Kimchi* dopelnia *אחבתי* Innii czyt. *קול חרונתי*.

3. Por. Ps. 18, 5.

6. Por. Ps. 19, 8. tu określenie nieszczęśliwych w ogóle.

- 12 *יהוה יברנו יברנו יברנו יברנו את־בית ישראל יברנו את־בית אהרן :*
- 13 *יברנו יראי יהוה הקטנים עם הגדלים :*
- 14 *יסף יהוה עליכם עליכם ועל־בניכם :*
- 15 *ברוכים אתם ליהוה עשה שמים וארץ :*
- 16 *השמים שמים ליהוה והארץ נתן לבני־אדם :*
- 17 *לא המתים יהללוהו ולא פל־יורדי דומה :*
- 18 *ואנחנו ונברכה יה מעתה ועד־עולם תללוהו :*

קמו

- 1 *אחבתי כִּי־ישמע ו יהוה את־קולי תחנוני :*
- 2 *כִּי־הטה אָזְנוֹ לִי וּבִימִי אָקרא :*
- 3 *אֶפְפוֹנִי וְהִבְלִי־מוֹת וּמִצְרֵי שְׁאוֹל מִצְאוֹנִי צָרָה וַיְגִוּ אֶמְצֵא :*
- 4 *וּבְשֵׁם־יְהוָה אָקרא אָנְהָ יְהוָה מִלְטָה נַפְשִׁי :*
- 5 *תַּחֲנוּן יְהוָה וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מֵרַחֵם :*
- 6 *שֹׁמֵר פְּתָאִים יְהוָה וְלֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ :*

14. Por. Deut. 1, 11.

17. Jeżeliśmy dotąd Boga nie sławili, to dla tego, żeśmy w nieszczęściu naszym podobni byli do umarłych. Dyma państwo milczenia, ciszy grobowej. Por. Ps. 94, 17.

Ps. 116. Pieśń dziękczynna wygnańca przemawiającego poniekąd w imieniu całego ludu. *Vaih.* przypisuje ten ps. Zerubabelowi, zdaniem *Sternberga* jest autorem jego *Eara*.

7. Wróć duszo moja do spokoju swojego, albowiem Bóg ulitował się nad tobą.

8. Bo wybawiłeś duszę moją od śmierci, oko moje od łez, nogę moją od upadku.

9. Postępować będę wobec Boga, w krainach życia.

10. Wierzyłem, gdym wołał: jakżem biedny bardzo.

11. Rzekłem w trwodze mojej: wszyscy ludzie zawodni.

12. Czém wywdzięczę się Bogu za wszystkie dobrodziejstwa Jego względem mnie.

13. Czarę wybawienia podniosę, i w imię Boże zawołam.

14. Śluby moje Bogu spełnię, wobec całego narodu Jego.

15. Drogą w oczach Boga śmierć cnotliwych Jego.

16. O Boże, wszak ja sługa Twój, syn służebnicy Twojej, rozwiązałeś pęta moje.

17. Tobie składam ofiarę dziękczynną, i w imię Boże wołam.

18. Śluby Moje Bogu spełniam wobec całego narodu Jego.

12. תגמולווי forma aramejska.

13. Czara wybawienia, ret. fig. jak czara pociechy, nadziei, gniewu i t. p. Wzywam Go zarówno w szczęściu jak i w niedoli.

14. Okrzyk radości że mu danóm było dożyć téj chwili, że nie zginął na obozyźnie, i że wolno mu teraz śluby swoje spełnić. He locale, נא wyraża szczerłość zamiaru.

15. Ps. 72, 14.

16. נא nie prosba lecz wykrzyknik przepelnionego wdzięcznością serca.

17. Wysławiam imię Twoje.

18. Zwrotka. Por. wiersz 14.

7 שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחַיִי כִּי־יְהוָה נִמְלַע עֲלָיָי :

8 כִּי חִלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת־עֵינַי מִן־הַדְּמָעָה אֶת־רַגְלִי

מִדְּחַי :

9 אֶת־חֲלֵקֶיךָ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים :

10 הָאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד :

11 אֲנִי אָמַרְתִּי בְּחַפְזִי כִּלְי־הָאָדָם כֹּזֵב :

12 מִזֶּה־אָשִׁיב לַיהוָה כִּלְי־תַגְמוּלוֹתַי עָלָי :

13 כּוֹס־יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא :

14 גִּדְרֵי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נְגִדְה־נָא לְכָל־עַמּוֹ :

15 יִקָּר בְּעֵינַי יְהוָה תְּמוֹתָה לְחַסִּדָּיו :

16 אָנָּה יְהוָה כִּי־אֲנִי עֲבָדְךָ אֲנִי עֲבָדְךָ בְּיָאֲמַתְךָ פְּתוּחָתְךָ

לְמוֹסְרָי :

17 לָךְ אֲזַבֵּחַ וְנִבַח תּוֹדָתְךָ וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא :

18 גִּדְרֵי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נְגִדְה־נָא לְכָל־עַמּוֹ :

7. Ps. 13, 6. Oddaj się zupełnie odzyskanemu szczęściu.

8. Ps. 56, 14.

9. W Palestynie. Zdaniem innych w ogóle na ziemi. Jez. 38, 11.

10. האמנתי dop. כה' wiara moja nie zachwiała się i wtedy, gdy wołać musiałem i t. d.

11. Nawet w chwili najwyższego niebezpieczeństwa nie oglądałem się na pomoc ludzka, przekonany, że tylko pomoc Boga pewną jest i niezawodną. Sternberg: wierzę gdy powiadam, bom się „przekonał“ silnie, wyrzekłem to w trwodze: wszyscy ludzie kłamią—t. j. wszyscy, którzy ntrzymują, że Opatrzność Boga czuwa. Podobnie Philippson. Mandels: Wierze, przeto wołam, wołam to głośno. por. Ps. 31, 23.

19. W przedśieniach domu Bożego, we wnętrzu Two-
jém Jerozolimo. Halleluja.

Ps. 117.

1. Chwalcie Boga wszystkie ludy, sławcie Go wszy-
stkie plemiona.
2. Bo przemożna nad nami łaska Jego, a prawda Bo-
ża na wieki. Halleluja.

Ps. 118.

1. Dziękujcie Bogu, bo dobry, bo na wieki łaska
Jego.
2. Niechaj głosi Izrael, że na wieki łaska Jego.
3. Niechaj głosi dom Aarona, że na wieki łaska
Jego.
4. Niechaj głoszą bogobojni, że na wieki łaska Jego.
5. Z ucisku wzywałem Pana, odpowiedział mi w wol-
ności Pan.
6. Bóg ze mną, nie ulękę się; cóż uczyni mi czło-
wiek?
7. Bóg ze mną, ku pomocy mojej; a ja spojrzeć będę
na nieprzyjaciół moich.
8. Lepiej ufać Bogu, niż polegać na człowieku.
9. Lepiej ufać Bogu, niż polegać na możnych.
10. Wszystkie ludy otoczyły mnie; w imię Boże znio-
słem je.

4. Bogobojni, zdaniem *Raszi* i *Ew.* prozelici. Por. 115, 18.

5. Por. Ps. 18, 20, 31, 9.

7. Por. Ps. 54, 6.

9. Alluzya do możnych perskich, którzy zapewne danych Izraeli-
tom przyrzeczeń nie dotrzymani.

10. Odnosi się prawdopodobnie do Samarytanów, Amonitów i innych
plemion z którymi młoda kolonja ciężkie walki staczać musiała. Por.
Neh. 4. *אמילם ליף* od *אמילם* ścinać zam. „W imię Boże szedłem do
walki, i bo wiedziałem że ją zniosę” (*Philips*).

19 בְּחַצְרוֹתַי | בְּיַת יְהוָה בְּתוֹכָי יְרוּשָׁלַם הִלְלוּהָ :

קיו

- 1 הִלְלוּ אֶת יְהוָה כָּל-גּוֹיִם שְׂבַחְוּוּהוּ כָּל-הָאֲמִים :
- 2 כִּי יִבְרַךְ עָלֵינוּ | חֲסִדוֹ וְאַמֶּת־יְהוָה לְעוֹלָם הִלְלוּהָ :

קיה

- 1 הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ :
- 2 וְאִמְרוּ-נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ :
- 3 וְאִמְרוּ-נָא בֵּית-אֲהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ :
- 4 וְאִמְרוּ-נָא יְרֵאֵי יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ :
- 5 מִן-הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עָנְנִי בַמִּדְבָּר יְהוָה :
- 6 יְהוָה לִי לֹא אֵינִי מִהֲיֵשֵׁת לִי אָדָם :
- 7 יְהוָה לִי בְעִזָּה וְאֵנִי אֶרְאֶה בְּשׂוֹנְאֵי :
- 8 טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּמַת בְּאָדָם :
- 9 טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּמַת בְּגִדִיבִים :
- 10 כָּל-גּוֹיִם סָבְבוּנִי בַשֵּׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם :

Ps. 117. Powrót z niewoli Babil. uważany był przez Izraelitów za
czas Messjasza i początek królestwa Bożego, stąd wezwanie do wszystkich
ludów, aby we wspólnej czi Jego się połączyli.

Ps. 118. Hymn śpiewany prawdopodobnie przy poświęceniu dru-
giej świątyni. Wieszczy wzywa lud, aby wynurzył Bogu wdzięczność za
wszystkie doznane łaski, opisuje ciężkie walki które Izrael staczał, stra-
szone niebezpieczeństwa, które mu zewsząd zagrażały, i jak udało mu się
nareszcie przy pomocy Boga wszystkie burze przebyć, wszystkie go-
dzące na byt jego napady zwycięzko odeprzeć. Por. Ezra 3, 11.

11. Obiegły mnie i otoczyły; w imię Boże zniosłem je.
12. Obiegły mnie jak pszczoły, wspanęły płomieniem cierni; w imię Boże zniosłem je.
13. Nacieraleś, nacierałeś na mnie, by mnie powalić; ale Bóg mi dopomógł.
14. Sławą i pieśnią moją Bóg; On był mi pomocą.
15. Głos radości i zwycięstwa w namiotach cnotliwych; prawica Boga okazała potęgę.
16. Prawica Boga góra, prawica Boga okazała potęgę.
17. Nie umrę, a będę żył i głosił czyny Pana.
18. Karcił, karcił mnie Pan, ale śmierci nie podał mnie.
19. Otwórzcie mi wrota cnoty, wnijdę w nie, podziękuję Panu.
20. Oto wrota Boże, cnotliwi niech wejdą w nie.
21. Dzięki Ci żeś mnie wysłuchał i był mi pomocą.
22. Kamień porzucony przez budowniczych, stał się kamieniem węgielnym.
23. Od Boga wyszło to, co tak cudownem w oczach naszych.
24. Ten to dzień sprawił Bóg, radujmy się i cieszymy nim.

21. Inni: *כי יניתי* żeś mnie trapił: bo utrapienia miały jedynie poprawę i szczęście moje na celu.
 22. Plemię przez narody wzgardzone stało się kamieniem węgielnym na którym budowa moralnego porządku świata się wzniesie. Tak już *Rassi* i *Kimchi*.
 23. Że ten porzucony kamień tak wielkiego dostąpił znaczenia.

- 11 ספוני נם סכבוני בשם יהוה פי אמילם :
- 12 ספוני כדברים דעכו פאש קוצים בשם יהוה פי אמילם :
- 13 דחה דחיתני לנפל ויהוה עזרני :
- 14 עני וזמרת יה ויהי לי לישועה :
- 15 קול ו רנה וישועה באהל צדיקים ימין יהוה עשה חיל :
- 16 ימין יהוה רוממה ימין יהוה עשה חיל :
- 17 לא אמות פי אחיה ואספר מעשי יה :
- 18 יסר יסרני יה ולמות לא נתנני :
- 19 פתחולי שער צדק אבאכם אודה יה :
- 20 וזה השער ליהוה צדיקים יבאו בו :
- 21 אודה פי עניתני ותהי לי לישועה :
- 22 אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה :
- 23 מאת יהוה היתה זאת היא נפלאת פעינינו :
- 24 וזה היום עשה יהוה נגילה ונשמחה בו :

12. Jak pszczoły rojnie, zawzięcie i technąc mściwością. Por. Deut. 1, 44. *pual* od *יעך* = *נעך* = nagle wspanął jak suchy cierz, i gasnął.
 14. Exod. 15, 2. Jez. 12, 2.
 19. Stanąwszy u bram świątyni, orszak w uroczystym pochodzie swoim się zatrzymuje i wzywa zgromadzonych wewnątrz kapłanów, aby otworzyli podwoje. Wrota cnoty, w które cnotliwi wstępują.

- 25. Racz Boże, dopomóż, racz Boże, poszczęść.
- 26. Błogosławiony kto przychodzi w imię Boże; błogosławimy wam z domu Bożego.
- 27. Wszechmocny Bóg zajaśniał nam, przywiążcie ofiarę mirtami do węglów ołtarza.
- 28. Moim Panem Ty i dzięki Ci składam, Panem moim i wynoszę Cię.
- 29. Dziękujcie Bogu bo dobry, bo na wieki łaska Jego.

Ps. 119.

- 1. Szczęśni, których droga nieskazitelna, postępujący wedle nauki Bożej.
- 2. Szczęśni strzegący świadectw Jego, całym sercem dążą do Niego.
- 3. I nie czynią krzywdy; drogami Jego chodzą.
- 4. Tyś ustanowił przepisy Twoje, by przestrzegane były ściśle.
- 5. Oby skierowane były drogi moje, ku przestrzeganiu ustaw Twoich.
- 6. Tedy nie powstydzę się, gdy baczyć będę na wszystkie przykazania Twoje.
- 7. Sławić Cię będę szczerym sercem, ucząc się wyroków sprawiedliwości Twojej.
- 8. Ustaw Twoich strzedz będę, nie opuszczaj mnie zbyt długo.

i prosby. Ps. ten alfabetyczny, składający się z 22 strof ósmiowerszowych jest utworem późniejszym, powstałym, prawdopodobnie w czasie prześladowań religijnych za Hasmoneów. Inni odnoszą go do czasu pobytu w Babilonii, kiedy w braku świątyni, sama nauka Judaizmu na pierwszy plan wystąpiła i w życiu narodu przeważać zaczęła.

5. *או* = *לי* i *או* = *לי* albo *או* = *לי* 2 Król. 5, 3. interj. złożone z *או* i *לי* „gdymby“ *Chald.* *לוי*.

8. Zdaniem *Sternb.* rozumieć należy *עך מאר* por. w. 43.

- 25 *אָנאַ יְהוָה הוֹשִׁיעַתָּ נָא אָנאַ יְהוָה חַצְלִיתָהּ נָא*
- 26 *בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה בְּרַכְּנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה*
- 27 *אֱלֹהֵי יְהוָה וַיֵּאָר לָנוּ אִסְרוּתֵנוּ בְּעֵבְרֵינוּ עַד-קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ*
- 28 *אֱלֹהֵי אֲתָהּ וְאַתָּה אֱלֹהֵי אֲרוֹמָמֶךָ*
- 29 *הוֹדוּ לַיהוָה בִּי-טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ*

קִישׁ

- 1 *אֲשֶׁרֵי תְמוֹמֵי-דַרְכֶּךָ הַהֲלֹכִים בְּתוֹרַת יְהוָה*
- 2 *אֲשֶׁרֵי נִצְרֵי עֲדוּתִי בְּכָל-לֵב יִדְרָשׁוּהוּ*
- 3 *אֵת לֹא-פָעִלוּ עוֹלָה בְּדַרְכֵי הַלְבוּ*
- 4 *אֲתָה צִוִּיתָהּ פִּקְוֵיהָ לְשֹׁמֵר מֵאָדָם*
- 5 *אֲחֵלִי יִכְנוּ דַרְכֵי לְשֹׁמֵר חֻקֶּיךָ*
- 6 *אֵן לֹא-אֲבִישׁ בְּהַבִּיטִי אֶל-כָּל-מַצּוֹתֶיךָ*
- 7 *אוֹדֶה בְּיִשְׂרָאֵל לִבִּי בְּלִמְדֵי מִשְׁפָּטֶיךָ צִדְקָה*
- 8 *אֶת-חֻקֶּיךָ אֲשֹׁמֵר אֶל-תַּעֲוֹבֵי עַד-מֵאָדָם*

25. Użyjcie nam i nadal pomocy Twojej.

26. Słowa kapłanów.

27. *לוי* od *או* wł. „rozjaśnił“ nam noc nieszczęścia. Inni: spojrzal przychylnym okiem. Por. Num. 6, 25. *או* ofiara w dni świąteczne składana. Por. Exod. 23, 18. Mal. 2, 3. „Mirtami“ tak *Luter* i *Mend.* inni: „sznurami“ Por. Sęd. 15, 13. Ezech. 3, 25. *עך* zam. z Por. Hiob. 38, 18.

Ps. 119. Stanowi zbiór luźnych i powtarzających się jednostajnie myśli o wartości i znaczeniu nauki objawionej, z którymi łączą się skargi

9. Czem oczyści młodzian ścieżkę swoją? przestrzeganiem słowa Twojego.
10. Całym sercem pragnę Cię, nie daj mi zboczyć od przepisów Twoich.
11. W sercu mojem zawarłem słowo Twoje, bym nie zgrzeszył Tobie.
12. Błogosławionys Boże, naucz mnie ustaw Twoich.
13. Ustami mojemu wygłaszam wszystkie wyroki ust Twoich.
14. Drogą świadectw Twoich cieszę się ponad wszystkie skarby.
15. O przepisach Twoich rozmyślał i baczę na tory Twoje.
16. Ustawami Twojemi się zachwycam, nie zapominam słowa Twojego.
17. Zlęj łaskę na służę Twojego, bym żył i zachował słowa Twoje.
18. Odsłoń oczy moje, bym ujrział cuda w nauce Twojej.
19. Przychodzień jam na ziemi, nie ukrywaj przedemną przepisów Twoich.
20. Złamana dusza moja tęsknotą za prawami Twojemi w każdej dobie.
21. Gromisz dumnych, przeklętych, którzy zbaczają od przepisów Twoich.
22. Zrzuć ze mnie szyderstwo i wzgardę, bo świadectw Twoich strzegę.
23. Nawet gdy zasiadają książęta i zmawiają się na mnie, służa Twój rozmyśla o ustawach Twoich.
24. Nawet wtedy świadectwa Twoje rozkoszą moją, doradcami mojemu.

20. Treney 3, 16. כחאוח לזאוח zam. כחאוח .
22. Joz. 5, 9.
23. Inni: zasiadają też książęta.

9. בַּמָּה יִבְהַעַר אֶת־אָרְחוֹ לְשֹׁמֵר כְּדַבְרֶךָ :
10. בְּכָל־לִבִּי דִבַּשְׁתִּיךָ אֶל־תְּשׁוּבֹנֵי מִמְצוֹתֶיךָ :
11. בְּלִבִּי צִפְנֹתִי אִמְרֹתֶיךָ לְמַעַן לֹא אֲחַמָּא־לָךְ :
12. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לְמִדְּנֵי חַקֶּיךָ :
13. בְּשִׁפְתַי סִפַּרְתִּי כֹל מִשְׁפָּטֵי־יְפִיךָ :
14. בְּדַרְךָ עֲדוֹתֶיךָ שִׁשְׁתִּי כְּעַל כָּל־דָּוָן :
15. בְּפִקּוּדֶיךָ אֲשִׁיחָה וְאֶבְיטָה אֶרְחֹתֶיךָ :
16. בְּחִקְיֶיךָ אֲשַׁתְּעֶשֶׂע לֹא אֲשַׁכַּח דְּבָרֶךָ :
17. נִמְלַעַל־עַל־עַבְדֶּךָ אַחִיָּה וְאֲשַׁמְרָה דְּבָרֶךָ :
18. גַּלְעֵינִי וְאֶבְיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרֹתֶיךָ :
19. גַּר אֲנֹכִי בְּאֶרֶץ אֶל־תִּתְּסֶר כְּמִנִּי מִצּוֹתֶיךָ :
20. גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאבָּה אֶל־מִשְׁפָּטֶיךָ כְּבַלְעֵת :
21. גְּעַרְתָּ זָרִים אֲרוּרִים הַשָּׁנִים מִמְצוֹתֶיךָ :
22. גַּל מַעְלֵי חֲרָפָה וּבֹוּ כִי עֲדוֹתֶיךָ נִצְרֹתִי :
23. גַּם יֵשְׁבוּ אֲרוּרִים כִּי נִדְּבָרוּ עַבְדֶּךָ יִשִׁיחַ בְּחִקֶּיךָ :
24. גַּם־עֲדוֹתֶיךָ שִׁעֲשִׂעֵי אֲנִשְׁן עֲצָרִי :

12. Ty, błogosławiony Boże.
16. *hit. od שעה* wpatrywać się z miłością, zachwycać się.
19. W nieznanéj pielgrzymując krainie potrzebuję przewodnika.

25. Przyłgła do prochu dusza moja, ożywisz mnie według słowa Twojego.

26. Postępki moje gdy wyznam, wysłuchasz mnie; naucz mnie ustaw Twoich.

27. Drogę przepisów Twoich daj mi zrozumieć, a rozważać będę cuda Twoje.

28. Rozpłynęła się dusza moja w smutku; podźwignij mnie według słowa Twojego.

29. Drogę fałszu oddal odemnie, a nauką Twoją udaruj mnie.

30. Drogę prawdy obrałem; prawdy Twoje stawiam przed siebie.

31. Przyłgnałem do świadectw Twoich; Boże, nie daj mi się powstydzic.

32. Drogą przykazań Twoich pobiegnę, bo rozwierają serce moje.

33. Ukaż mi Boże, Drogę ustaw Twoich, bym jęj strzegł do końca.

34. Daj mi rozum, a strzedz będę nauki Twojej, a zachowam ją całym sercem.

35. Prowadź mnie torem przykazań Twoich, bo w nim upodobałem sobie.

36. Skłoń serce moje do świadectw Twoich, nie zaś ku chciwości.

37. Odwróć oczy moje, aby nie spoglądały za marnem; na drogach Twoich daj mi żyć.

38. Stwierdź słudze Twojemu słowo Twoje, co się oddał bogobożności.

39. Odwróć poniżenie odemnie, którego się obawiam, bo prawa Twoje dobre są.

40. Oto pragnę przepisów Twoich; w sprawiedliwości Twojej daj mi żyć.

32. Bo każda z nich napełnia mnie otuchą. *De Wette*: bo czynisz mnie rozumniejszym. Inni odnoszą *וירך* do *תריב*.

33. Do śmierci. Inni: a gdy strzedz jęj będę czeka mnie nagroda.

25. דְּבַקְתָּ לְעֹפֶר נַפְשִׁי תִינִי בְּדַרְכֶּךָ :

26. דְּרַבְנֵי סַפְרֵי וּתְעַנְנֵי לַמְדֵנִי חֻקֶיךָ :

27. דַּרְךְ־פְּקוּדֵיךָ תִבְיַנְנִי וְאִשְׁיַחָה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ :

28. דִּלְפַת נַפְשִׁי מִתּוֹנָה לִימִנִי בְּדַרְכֶּךָ :

29. דַּרְךְ־שֶׁקֶר דָּסַר מִמֶּנִּי וְתוֹרַתְךָ חֲנַנִּי :

30. דַּרְךְ אֱמוּנָה בַחֲרַתִּי מִשִּׁפְטֵיךָ שׁוֹיִתִּי :

31. דְּבַקְתִּי בְעֵדוּתֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי־שָׁמַיִם :

32. דַּרְךְ־מִצְוֹתֶיךָ אֶרְוֹץ בְּי תִרְחִיב לִבִּי :

33. הוֹרַנִי יְהוָה דַּרְךְ חֻקֶיךָ וְאַצְרַנָּה עֵקֶב :

34. תִּבְיַנְנִי וְאַצְרָה תּוֹרַתְךָ וְאַשְׁמְרַנָּה בְּכָל־לֵב :

35. תִּדְרִיכְנִי בְּנִתִיב מִצְוֹתֶיךָ כִּי־בֹ חֲפָצְתִּי :

36. תִּמְלִכֵנִי אֱלֹהֵי־עֲדוּתֶיךָ וְאַל אֶל־בָּצַע :

37. תַּעֲבֹר עֵינַי מִרְאוֹת שָׁוָא בְּדַרְכֶּךָ תִינִי :

38. תִּקַּם לְעַבְדֶּךָ אִמְרַתְךָ אֲשֶׁר לִירְאָתְךָ :

39. תַּעֲבֹר חֲרַפְתִּי אֲשֶׁר יִגְרַתִּי בְּי מִשִּׁפְטֵיךָ מוֹבִיִּם :

40. תִּהְיֶה תְּאֵבֵתִי לְפַקּוּדֵיךָ בְּצַדִּיקוֹתֶיךָ תִינִי :

25. Blizki jestem śmierci. Ps. 44, 26.

26. Inni: smutną dolę moję gdy opowiem.

30. Po *שׁוֹיִתִּי* dop. *לנגרי*. Por. Ps. 16, 8.

41. Niech przyjdą na mnie łaski Twoje Boże, pomoc Twoja wedle słowa Twojego.
42. I dam uragającemu mi odpowiedź, bo ufam słowu Twojemu.
43. A nie pozbawiaj ust moich słowa prawdy zbyt długo, bo wyroków Twoich wyglądam.
44. Abym strzegł nauki Twojej zawsze, na wieki wieków.
45. Abym postępował w przestrzeni, bo przepisów Twoich pragnę.
46. Abym mawiał o świadectwach Twoich wobec królów, i nie powstydzil się.
47. I lubowałem się przykazaniami Twojemi, które umiłowalem.
48. I wzniosłem dłonie moje do przykazań Twoich, które umiłowalem, i rozważałem ustawy Twoje.
49. Pamiętaj słowo sędze Twojemu, którego wyglądać mi kazałeś.
50. To pociecha moja w niedoli mojej, że słowo Twoje da mi życie.
51. Zuchwali wyszydząją mnie bardzo; od nauki Twojej nie odstąpiłem.
52. Wspominam wyroki Twoje odwieczne, o Boże, i pocieszam się.
53. Żar ogarnia mnie wobec niegodziwych, porzucających naukę Twoją.
54. Pieśniami są mi ustawy Twoje, w domu pielgrzymki mojej.
55. Wspominam nocą imię Twoje Boże, i zachowuję naukę Twoją.

49. Niekt. על אשר „dla tego“ por. Dent. 29, 24.

53. Którzy z prześladowcami religii mojej się łączą.

55. Nocą, kiedy świadomość smutnego mojego położenia w całej grozie mi się przedstawia.

- 41 וַיְבֹאֵנִי חַסְדְּךָ יְהוָה תְּשׁוּעָתְךָ פְּאֻמְרֹתֶיךָ :
- 42 וְאֶעֱנֶה חֲדָפִי דְבָרְךָ כִּי־כָטַחְתִּי בְּדַבְרֶיךָ :
- 43 וְאַל־תִּצַּל מִפִּי דְבַר־אֱמֶת עַד־מָאֵד כִּי לְמוֹשְׁפָטֶיךָ יִחַלְתִּי :
- 44 וְאַשְׁמְרָה תּוֹרֹתֶיךָ תְּכִיֹּד לְעוֹלָם וָעֶד :
- 45 וְאַתְחַלְקֶנָּה בְּרַחֲמֶיךָ כִּי פָקַדְנִי דַרְשָׁתִּי :
- 46 וְאַדְבִּירָה בְּעֵדוּתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֶבוֹשׁ :
- 47 וְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי :
- 48 וְאַשָּׂא כַפִּי אֶל־מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְאַשְׁיִיחָה בְּחַקֶּיךָ :
- 49 זְכַר־דְּבָרְךָ לְעַבְדֶּךָ עַל אֲשֶׁר יִחַלְתִּנִּי :
- 50 וְאֵת נַחֲמֹתַי בְּעֵינַי כִּי אִמְרֹתֶיךָ חִיִּיתִנִּי :
- 51 וְזִים הִלִּיצְנִי עַד־מָאֵד מִתּוֹרֹתֶיךָ לֹא נִמְוִיתִי :
- 52 זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה וְאַתְנַחֵם :
- 53 וְלַעֲפָה אֲחֹתַנִּי מִרְשָׁעִים עֲוֹנֵי תּוֹרֹתֶיךָ :
- 54 וְזִמְרוֹת תְּהִיִּלִּי חֲקִיךָ בְּבַיִת מְנוּרֵי :
- 55 זָכַרְתִּי בְּלֵילָה שְׁמֶךָ יְהוָה וְאַשְׁמְרָה תּוֹרֹתֶיךָ :

43. Nie pozwalaj, abym zbyt długo czekał na sprawdzenie się Twojego słowa. חלל *hil*. od נצל .

45. Swobodnie, bez troski.

48. Abym wzniosłem dłonie dla pełnienia ich.

56. Oto wszystko co mi pozostało, że przepisów Twoich przestrzegam.

57. To udział mój Boże, rzekłem, abym zachował słowa Twoje.

58. Modłę się przed obliczem Twojem całym sercem, zmiłuj się nademną wedle słowa Twego.

59. Rozważam drogi moje, i zwracam kroki ku świadectwom Twoim.

60. Spieszę, a nie zwlekam, przestrzegać przykazań Twoich.

61. Wieży niegodziwych oplotły mnie, nauki Twojej nie zapomniałem.

62. O północy wstawam, aby Ci podziękować za wyroki Twoje sprawiedliwe.

63. Towarzyszem jestem dla wszystkich, którzy boją się Ciebie i zachowują przepisy Twoje.

64. Łaski Twojej Boże pełna ziemia, ustaw Twoich naucz mnie.

65. Dobro wyświadczyłeś słudze Twojemu, Boże, według słowa Twójego.

66. Dobrego smaku i wiedzy naucz mnie, bo przykazaniom Twoim zawierzyłem.

67. Zanim upokorzony byłem, błądziłem, a teraz słowa Twojego strzegę.

68. Dobryś Ty i dobroczynny, naucz mnie ustaw Twoich.

69. Knują przeciw mnie fałsz zuchwalcy, a ja całym sercem strzegę przepisów Twoich.

70. Zatyło jak tuk ich serce; ja nauką Twoją się rozkoszuję.

71. Błogo mi żem był poniżony, bom się nauczył ustaw Twoich.

61. Inni według innych : rzesze. עירי *piel.* od ניר silnie obejmować.
67. Cierpienia poprawiły mnie.
69. Obroną moją przeciw oszczerstwom było wytrwanie w dobrem.
70. Duch ich nieprzystępny dla wyższej myśli. Por. Jez. 6, 10.

56. זאת היתה לי כי פקדנה נצרתני :

57. חלקי יהוה אמרתני לשמר דבריה :

58. חליתי פניך בכל לב חנני באמרתך :

59. חשבתני דרג ואשיבה רגלי אל עדתך :

60. חשתי ולא התמהמתני לשמר מצותיך :

61. חבלני רשעים עודני תורתך לא שכחתי :

62. חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקתך :

63. חבר אני לכל אשר יראוך ולשמרי פקודיך :

64. חסדך יהוה מלאה הארץ חקיה למדני :

65. טוב עשית עם עבדך יהוה כדברך :

66. טוב מעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי :

67. טרם אענה אני שגג ועתה אמרתך שמרתני :

68. טוב אתה ומטיב למדני חקיה :

69. מפלו עלי שקר ודים אני בכל לב אצור פקודיך :

70. מפש פחלב לבם אני תורתך שעשעתי :

71. מובלי כיענותי למען אלמד חקיה :

56. Inni: To wszystko mnie spotkało, albo to było jedyną moją obroną.
58. חלה *piel* od חלתי.
60. hit. *redupl.* od מהה. חוש od חשתי.

72. Lepszą mi nauka ust Twoich, niż tysiące złota i srebra.

73. Ręce Twoje stworzyły mnie i umocniły, oświeć mnie, abym się nauczył przykazań Twoich.

74. Czyciele Twoi widzą mnie i cieszą się, bo słowa Twego wyglądałem.

75. Wiedziałem Boże, że sprawiedliwe Tve wyroki, żeś słusznie mnie upokorzył.

76. Niech będzie łaska Twoja, by mnie pocieszyć, podług słowa danego słudze Twemu.

77. Niech przyjdzie na mnie miłosierdzie Twoje, abym żył; bo nauka Twoja rozkoszą moją.

78. Niech zawstydzą się zuchwalcy, bo niewinnie mnie gnębia; ja rozmyślałem o przepisach Twoich.

79. Niech zwrócą się do mnie czyciele Twoi, i którzy znają świadectwa Twoje.

80. Niech będzie serce moje całe w ustawach Twoich, bym się nie powstydział.

81. Spragniona pomocy Twojej dusza moja, słowu Twojemu ufam.

82. Spragnione oczy moje słowa Twojego, bym rzekł: kiedyż mnie pocieszysz?

83. Bo byłem jak miech w dymie, a ustaw Twoich nie zapomniałem.

84. Ileż jeszcze dni sługi Twojego? kiedyż wydasz na prześladowców moich wyrok?

85. Wykopali mi zuchwalcy doły, ci, którzy nie postępują wedle nauki Twojej.

86. Wszystkie przykazania Twoje prawdą; niewinnie mnie ścigają, dopomóż mi.

87. Oniemal zgładzili mnie z ziemi, a nie porzuciłem przepisów Twoich.

łanie dymu, by w ten sposób prędzej nabrało własności starego. (Rosem.).

84. Aby ten ostatek dni moich wśród prześladowań nie upłynął.

72 מִיבִּלְי תִּזְכֹּרְתֶנּוּן מֵאֲלֵפֵי וְתֵב וְכֶסֶף :

73 יִרְדֶּה עֵשׂוֹנִי וַיְכַוְנֵנִי תְּכַוְנֵנִי וְאַלְמֶדֶה מִצִּוְתֶיךָ :

74 יִרְאֶה יִרְאוּנִי וַיִּשְׂמְחוּ בִּי לְדַבְרֶךָ יְחֻלְתִּי :

75 וַדַּעְתִּי יָהוָה כִּי־צָדֵק מִשְׁפָּטֶיךָ וְאֱמוּנָה עֵינָי :

76 יִהְיֶנָּה חֶסֶדְךָ לְנַחֲמֵנִי כְּאִמְרֹתֶךָ לְעִבְדֶּךָ :

77 יִבְאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאַחִיָּה כִּי־תִזְכֹּרְתֶנּוּן שְׁעֵשְׂעֵי :

78 יִבְשׂוּ וְדִים כִּי־שָׁקַר עֵוְתוֹנִי אֲנִי אֲשִׁיחַ בְּפִקְרֶיךָ :

79 יִשׁוּבוּ לִי יִרְאֶה וַיִּדְעוּ וַיֵּדַע קִרְי עֲדֹתֶיךָ :

80 יִהְיֶה לִבִּי תָמִים בְּחַקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ :

81 כָּל־תְּהַלָּה לְתִשְׁוֹעֹתֶךָ נִפְשִׁי לְדַבְרֶךָ יְחֻלְתִּי :

82 כָּל־וְעֵינִי לְאִמְרֹתֶךָ לֵאמֹר מָתִי תִנְחַמֵּנִי :

83 כִּי־הִוִּיתִי כְּנֶאֱדָר בְּקִימוֹר חֲקִיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :

84 כְּפֹתֵי־יָמַי־עִבְדֶּךָ מָתִי תַעֲשֶׂה בְּרַדְפִּי מִשְׁפָּט :

85 כְּרוּלֵי וְדִים שִׁחֹת אֲשֶׁר לֹא כִתְוֹרְתֶךָ :

86 כָּל־מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה שָׁקַר רַדְפוּנִי עֹרְנִי :

87 כְּמַעַט כְּלוּנִי בְּאַרְצִי וְאֲנִי לֹא־עֹזְבֶתִי פִקְרֶיךָ :

72. Dop. שקלי, por. Gen. 20, 16. 2 Sam. 18, 12. Sąd. 8, 26.

78. מיה עיוני piel od מיה .

83. Młode wino wystawiane było w skórzanych miechach na dzia-

104. Przez przepisy Twoje nabieram mądrości, dla tego nienawidzę wszelką drogę fałszu.

105. Pochodnią nodze mojej słowo Twoje, i światłem na ścieżce mojej.

106. Przysięgam i dotrzymam, strzedz wyroków sprawiedliwych Twoich.

107. Znekanyam bardzo, Boże, daj mi żyć wedle słowa Twojego.

108. Ofiary ust moich upodobać racz Boże, a praw Twoich naucz mnie.

109. Życie moje na dłoni mojej zawsze; a nauki Twojej nie zapomniałem.

110. Zastawili niegodziwi sidła na mnie, alem od przepisów Twoich nie zбочyłem.

111. Odziedziczyłem świadectwa Twoje na zawsze, bo radością serca mego one.

112. Skłoniłem serce moje, aby wykonywać ustawy Twoje, na zawsze, do ostatka.

113. Dwuznacznych nienawidzę, a naukę Twoją umiłowałem.

114. Obroną i tarczą moją Ty, słowu Twojemu ufam.

115. Odstąpcie odemnie złoczyńcy, a przestrzegać będę przykazań Pana mego.

116. Wspieraj mnie wedle słowa Twojego, a żyć będę, i nie zawstydzaj mnie w nadziei mojej.

117. Pokrzepiaj mnie, abym ocalał, i abym baczył na przykazania Twoje zawsze.

118. Zdeptałeś wszystkich, którzy zbaczają od ustaw Twoich, bo daremną obłudą ich.

119. Żuzle odrzucasz, wszystkich niegodziwców ziemi, przeto umiłowałem świadectwa Twoje.

112. Inni: wiecznie trwa nagroda.

113. Por. 1 Król. 18, 21.

119. Inni: zam. przydomek niegodziwych. Por. Ezech. 22, 19. Inni: zam.

104 מִפְּקוּדֵיךָ אֶתְבַּנֵּן עַל־כֵּן שְׁנֵאתִי | כָּל־אֶרֶץ שִׁקְרָה :

105 נִרְ-לִדְגַלִּי דְבַרְךָ וְאוֹר לְנִתְיָבְתִי :

106 נִשְׁבַּעְתִּי וַיִּאֱקִימָה לְשִׁמֹּר מִשְׁפָּטַי צְדָקָה :

107 נִעַנְיִתִי עַד־מָאֵד יְהוָה חִינֵי כְדָבָרְךָ :

108 נִדְבֹת פִּי רָצוּהֵנָּה יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמַדְנִי :

109 נִפְשִׁי בִכְפִי תָמִיד וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :

110 נִתְּנֹו רִשְׁעִים פֶּח לִי וּמִפְּקוּדֵיךָ לֹא תַעֲיִתִי :

111 נִתְּלִיתִי עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם כִּי־שִׁשְׁוֹן לִבִּי תִמָּה :

112 נִמְיִתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת תְּקִיף לְעוֹלָם עֲקָב :

113 מִעַפְּרִים שְׁנֵאתִי וְתוֹרָתְךָ אֶהְבֵּתִי :

114 מִתְּרִי וּמִנֵּנִי אֶתֶּה לְדְבַרְךָ יִחְלִתִי :

115 סוּרוּ מִפָּנַי מְרַעִים וְאַצְרֵה מִצְנֹת אֱלֹהֵי :

116 סִמְכֵנִי כְאִמְרָתְךָ וְאַחִיָּה וְאַל־תִּבְיִשְׁנִי מִשִּׁבְרֵי :

117 סַעֲדֵנִי וְאַוְשַׁעַה וְאַשַׁעַה בְּתִקְוֶיךָ תָמִיד :

118 סְלִית כָּל־שׁוֹנִים מִתְּקִיף כִּי־שִׁקְרָה תִרְמִיתָם :

119 סִינִים הַשְּׁבֶתָּ כָּל־רִשְׁעֵי־אָרֶץ לָכֵן אֶהְבֵּתִי עֲדוֹתֶיךָ :

108. Modlitwy moje.

109. Wystawiam życie na ustawiczne niebezpieczeństwa. Por. Sęd. 12, 3. 1 Sam. 28, 21. 19, 5. Hiob 13, 14.

111. Stanowią drogę mi dziedzictwo.

120. Drętwieje z obawy przed Tobą ciało moje, i wyroków Twoich się lękam.
121. Spełniałem prawo i sprawiedliwość, nie zostaw mnie ciemności moim.
122. Poręcz słudze Twojemu szczęście, by nie ciemnęli mnie zuchwalcy.
123. Oczy moje spragnione pomocy Twojej, i słowa Twego sprawiedliwego.
124. Czyni ze służą Twoim wedle łaski Twojej i słowa Twego sprawiedliwego.
125. Sługą Twoim ja, oświeć mnie, abym poznał świadectwa Twoje.
126. Czas działać Bogu, naruszyli naukę Twoją.
127. Przeto umiłowalem przykazania Twoje nad złoto i szczerze złoto.
128. Przeto wszystkie przepisy, wszystkie uznaję; wszelkiej drogi fałszu nienawidzę.
129. Cudowne są świadectwa Twoje, przeto strzeże ich dusza moja.
130. Objaw słów Twoich oświeca, rozumnymi czyni nieroztropnych.
131. Usta otwieram i pochłaniam, albowiem przykazań Twoich pożadam.
132. Zwróć się do mnie i zmiłuj się nademną, jak przynależy miłującym imię Twoje.
133. Kroki moje utwierdź w wyrzeczeniu Twojem, i nie daj mną zawładnąć wszelkiej nieprawości.
134. Wybaw mnie od uciemnienia ludzkiego, abym zachował przepisy Twoje.
135. Oblicze Twoje rozświeć nad służą Twoim, i naucz mnie ustaw Twoich.

127. Trzykrotne על כן odnosi się do מלאות .

133. Aby nieprawość ludzka mnie gnębiła. Inni: abym nie nlecił grzechowi.

- 120 סִמְרָה מִפְּחָדֶךָ בְּשָׂרִי וּמִשִּׁפְּטֶיךָ יְרֵאֵתִי :
- 121 עֲשִׂיתִי מִשְׁפָּט וְצֶדֶק בְּלִתְנִיחָנִי לְעֵשְׂקִי :
- 122 עֲרַב עֲבֹדֶךָ לְטוֹב אֲלֵי־עֵשְׂקָנִי וְדָוִם :
- 123 עֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתְךָ וְלֹא־מָרַת צַדִּיקְךָ :
- 124 עֲשֵׂה עִם־עֲבֹדֶךָ כְּחַסְדֶּךָ וְחַקֶּיךָ לְמִדְּרֵגִי :
- 125 עֲבֹדֶךָ־אֲנִי הִבְנִינִי וְאֲדַעֲתָה עֲדֹתֶיךָ :
- 126 עַתָּה לַעֲשׂוֹת לַיהוָה הִפְּרוּ תוֹרָתְךָ :
- 127 עַל־כֵּן אֲהַבְתִּי מִצְוֹתֶיךָ מִזָּהָב וּמִפָּזָה :
- 128 עַל־כֵּן כָּל־פְּקוּדֵי כָל־יִשְׂרָאֵל כָּל־אַרְחַת שִׁקְרָה שָׁנְאֵתִי :
- 129 פְּלֹאוֹת עֲדוֹתֶיךָ עַל־כֵּן נִצְרַתֶם נַפְשֵׁי :
- 130 פִּתְחֵדֶךָ־בְּרִיךְ יֵאִיר מִבֵּין פְּתָיִים :
- 131 פִּי פִּעַרְתִּי וְאִשְׁמַעְתָּה בִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יְאֹהֲבֵתִי :
- 132 פְּנֵה־אֱלֹהֵי וְחַנּוּנִי כְּמִשְׁפָּט לְאֹהֲבֵי שִׁמְךָ :
- 133 פְּעַמֵי הָבֵן בְּאִמְרָתְךָ וְאֵלֵי־תִשְׁלַט־בִּי כָל־אָנוֹן :
- 134 פְּדֵנִי מִעֶשֶׂק אֲרָם וְאִשְׁמֹרֶה פְּקוּדֶיךָ :
- 135 פְּנֵיךָ הָאֵר בְּעֵבֶרְךָ וְלִמְדֵנִי אֶת־חֻקֶּיךָ :

122. Daj mi rękojmię szczęścia, zam. ערב לעבודך . Por. Jez. 38, 14.

126. Czas, aby Bóg wystąpił przeciw niegodziwym.

136. Strumieniami wód zaszyły oczy moje, że nie przestrzegają nauki Twojej.
137. Sprawiedliwym jesteś Boże, i prawe wyroki Twoje.
138. Ustanowiłeś sprawiedliwość świadectw Twoich, i prawdę zupełną.
139. Gubi mnie gorliwość moja, bo zapomnieli słowa Twoje wrogi moje.
140. Lite słowo Twoje bardzo, a sługa Twój miłuje je.
141. Poniżony jestem i wzgardzony, przykazań Twoich nie zapomniałem.
142. Sprawiedliwość Twoja, sprawiedliwa na wieki, a nauka Twoja prawdziwa.
143. Niedola i ucisk naszły mnie, przykazania Twoje rozkoszą moja.
144. Sprawiedliwe świadectwa Twoje na wieki, oświeć mnie, abym żył.
145. Wełam z całego serca, wysłuchaj mnie Boże, ustaw Twoich przestrzegam.
146. Wzywam Cię, dopomóż mi, i niech przestrzegam świadectw Twoich.
147. Wstawam o świecie i błagam, słowa Twojego wyglądam.
148. Oczy moje wyprzedzają strażę nocną, abym rozważał wyroki Twoje.
149. Głos mój wysłuchaj wedle łaski Twojej, Boże, wedle prawa Twojego daj mi żyć.
150. Zbliżają się do mnie, którzy dążą za podstępem, a od nauki Twojej oddalili się.
151. Blizkim Ty Boże, i wszystkie przykazania Twoje prawdą.

144. Por. w. 138.
 147. 148. Wyprzedzają koniec straży nocnej.
 149. Głos mój wysłuchaj wedle łaski Twojej, Boże, wedle prawa Twojego daj mi żyć.
 150. Zbliżają się do mnie, którzy dążą za podstępem, a od nauki Twojej oddalili się.
 151. Blizkim Ty Boże, i wszystkie przykazania Twoje prawdą.

- פְּלִגְיָמִים יִרְדּוּ עֵינַי עַל לֹא־שָׁמְרוּ תוֹרֹתֶיךָ : 136
- צַדִּיק אַתָּה יְהוָה וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ : 137
- צִוִּיתָ צַדִּיק עֲדוֹתֶיךָ וְהִאֱמוּנָה מְאֹד : 138
- צַמְתָּנִי קִנְאֹתַי כִּי־שָׁכַחוּ דְבָרֶיךָ צָרִי : 139
- צָרוּפָה אִמְרֹתֶיךָ מְאֹד וְעַבְדֶּךָ אֲהַבָהּ : 140
- צַעִיר אֲנֹכִי וְנִבְוֹנָה פִקְדוֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי : 141
- צַדִּיקֶיךָ צַדִּיק לְעוֹלָם וְתוֹרֹתֶיךָ אֱמֶת : 142
- צָרוּמְצוּק מִצָּאוֹנִי מִצְוֹתֶיךָ שִׁעֲשָׁעִי : 143
- צַדִּיק עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם תְּבִינֵנִי וְאַחִיהָ : 144
- קָרָאתִי בְּכָל־לֵב עֵגְנִי יְהוָה חַסְדֶּךָ אֲצַרְהָ : 145
- קָרָאתֶיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאַשְׁמְרָה עֲדוֹתֶיךָ : 146
- קִבְּרֹתַי בְּנֶשֶׁף וְאַשׁוּעָה לְדַבְרֶיךָ יְיָ יִחַלְתִּי : 147
- קִדְּמוּ עֵינַי אֲשִׁמְרוֹת לְשִׁיחַ בְּאִמְרֹתֶיךָ : 148
- קוֹלִי שָׁמְעָה בְּחִסְדֶּךָ יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶיךָ תִּוְנֵנִי : 149
- קִרְבֵנו רַדְפֵנִי וּפָה מִתוֹרֹתֶיךָ רַחֲמוּ : 150
- קָרֹב אַתָּה יְהוָה וְכָל־מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת : 151

136. Że nie przestrzegają niegodziwi. Inni odnoszą się do mnie .
 137. . ישרים zam. ישר .
 138. Wszystkie zesłane na lud mój, a przepowiedziane przez proroków próby są słuszne, i sprawdziły się zupełnie. Por. Ps. 93, 5.

- 152. Oddawna znam ustawy Twoje, że na wieki utwierdziłeś je.
- 153. Spójrz na nędzę moję, i wyswobódz mnie, bo nauki Twojej nie zapomniałem.
- 154. Broń sprawy mojej i oswobódz mnie, podług słowa Twego daj mi żyć.
- 155. Daleką od niegodziwych pomoc, bo ustaw Twoich nie pragną.
- 156. Miłosierdzie Twoje wielkie, Boże, wedle wyroków Twoich daj mi żyć.
- 157. Liczni prześladowcy i wrogi moje, a od świadectw Twoich nie zboczyłem.
- 158. Widziałem odstępców i oburzyłem się, którzy słowa Twojego nie przestrzegają.
- 159. Patrz że przykazania Twoje umiłowałem, Boże, wedle łaski Twojej daj mi żyć.
- 160. Szczytem słowa Twojego prawda, i na wieki wszelkie prawo sprawiedliwości Twojej.
- 161. Książęta ścigają mnie niewinnie, a przed słowem Twojem drży serce moje.
- 162. Cieszę się słowem Twojem, jak ten co znalazł zdobycz wielką.
- 163. Kłamstwa nienawidzę i brzydzę się niém, naukę Twoję umiłowałem.
- 164. Siedmkroć dziennie sławię Cię, dla praw Twoich sprawiedliwych.
- 165. Pokój wielki miłującym naukę Twoję, a nie ma dla nich zawady.
- 166. Wyglądam pomocy Twojej, Boże, a przykazania Twoje spełniam.
- 167. Strzeże dusza moja świadectw Twoich, i umiłowałem je bardzo.
- 168. Strzegę przykazań i świadectw Twoich, bo wszystkie drogi moje przed Tobą.

160. Według innych *ראש summa*, wartość. Por. Lev. 5, 24.

- 152. כָּדָם יִדְעֵתִי מִעֲדוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם יִסְדָּרְתָּם :
- 153. רְאֵה-עֵינַי וְחַלְצֵנִי כִּי-תוֹרֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :
- 154. רִיבָה רִיבִי וּנְאֻלְגֵי לְאִמְרֹתֶיךָ חַיִּי :
- 155. רְחוּק מִרְשָׁעִים יִשׁוּעָה כִּי-רְחֹמֶיךָ לֹא רָדָשׁוּ :
- 156. רְחֹמֶיךָ רַבִּים | יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיִּי :
- 157. רַבִּים רִדְפֵי וְצָרִי מִעֲדוֹתֶיךָ לֹא נִמְיָתִי :
- 158. רְאִיתִי בְגֵדִים וְאִתְקוּטְמָה אֲשֶׁר אִמְרֹתֶיךָ לֹא שָׁמְרוּ :
- 159. רְאֵה כִּי-פָקוּדֶיךָ אֲהַבְתִּי יְהוָה כְּחַסְדֶּךָ חַיִּי :
- 160. רֵאשִׁי-דְבָרֶךָ אֱמֶת וְלְעוֹלָם כְּלִי-מִשְׁפָּט צְדָקָה :
- 161. אֲשֵׁרִים רִדְפוּנִי חֲנֹם וּמִדְבָרֶיךָ יִי י פָתַח לִפִּי :
- 162. אֲשֵׁשׁ אֲנֹכִי עַל-אִמְרֹתֶיךָ כְּמוֹצֵא שְׁלָל רֵב :
- 163. אֶשְׁקֶר שְׁנֵאתִי וְאִתְעַבְבָה תוֹרֹתֶיךָ אֲהַבְתִּי :
- 164. אֶשְׁבַע בַּיּוֹם הַלְלֹתֶיךָ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה :
- 165. אֶשְׁלֹם רֵב לְאֲהַבֵּי תוֹרֹתֶיךָ וְאִן לָמוּ כִכְשׁוּל :
- 166. אֶשְׁפָּרְתִי לִישׁוּעָתֶךָ יְהוָה וּמִצִּוֹתֶיךָ עֲשִׂיתִי :
- 167. אֶשְׁמְרָה נַפְשִׁי עֲדוֹתֶיךָ וְאֲהַבֶם מְאֹד :
- 168. אֶשְׁמְרֵתִי פָקוּדֶיךָ וְעֲדוֹתֶיךָ כִּי כָל-דְרָבִי נִגְדָה :

152. *כד* w konstr. z *כ* por. 1 Sam. 23, 23.

169. Oby doszło wołanie moje przed Ciebie, Boże, wedle słowa Twojego oświeć mnie.

170. Oby doszła modlitwa moja przed Ciebie, wedle słowa Twojego ocal mnie.

171. Wylewać będą usta moje chwałę, gdy mnie nauczysz ustaw Twoich.

172. Śpiewa język mój słowo Twoje, bo wszystkie przykazania Twoje sprawiedliwe.

173. Niech będzie ręka Twoja ku pomocy mojej, bo przepisy Twoje wybrałem.

174. Tęsknię do pomocy Twojej, Boże, a nauka Twoja rozkoszą moja.

175. Niech żyje dusza moja, aby Cię sławiła, a wyroki Twoje wspomogą mnie.

176. Tułam się jak owca zbłąkana, odszukaj sługi Twojego, bo przykazań Twoich nie zapomniałem.

Ps. 120.

1. Pieśń pielgrzymia. Do Boga w niedoli mojej wołałem, a wysłuchał mnie.

2. Boże, ocal duszę moję od ust kłamliwych, od języka podstępного.

3. Cóż ci da, i co przysporzy ci, języku podstępny?

4. Jako strzały bohatera wyostrzone, i jako węgle jałowcu.

5. Błada mi, żem zamieszkał w Meszech, żem przebywał w namiotach Kedaru.

4. Według Hieron. węgle jałowcu żarzą się b. długo pod popiołem.

5. Meszech plemię pochodzące od Jafeta (Gen. 10, 2.) zamieszkałe na Kaukazie między morzem Czarnem a Kaspijskim, znane z barbarzyństwa. (Ezech. 27, 13. 38, 2.) Kedar, horda beduinów arabskich, wiodąca ród swój od Izmaela, a koczująca na pustyni między Kamienistą Arabją a Babilonją, nazwana Kedar dla ciemnej swojej cery. O dwóch tych plemionach wspomina tu autor nie w ścisłym, lecz w przenośnym znaczeniu z północy i z południa otaczają mnie dzikie hordy.

169 תִּקְרַב רִנָּתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה כְּדַבַּרְתָּ הַבְּיַנְנִי :

170 תִּבְרַח תַּחֲנִיתִי לְפָנֶיךָ כְּאִמְרֹתֶיךָ הַצִּילֵנִי :

171 תִּבְרַעַנְהָ שְׂפָתַי תְּהַלֵּלָהּ בִּי תִלְמַדְנִי חֻקֶּיךָ :

172 תַּעַן לְשׁוֹנֵי אִמְרֹתֶיךָ בִּי כָּל־מִצְוֹתֶיךָ צָרָק :

173 תְּהִי־יָדְךָ לְעֹזְרָנִי בִּי פְקוּדֹתֶיךָ בְּחַרְתִּי :

174 תִּצְאֲבֹתִי לִישׁוּעֹתֶיךָ יְהוָה וְתוֹרֹתֶיךָ שִׁעֲשִׂעִי :

175 תַּחֲוִי־נַפְשִׁי וְתִהְיֶה־לִּי וּמִשְׁפָּמָה יַעֲזָרְנִי :

176 תִּלְעִיתִי בְּשֵׁה אֲבֹד בִּקְשׁ עֲבָדְךָ בִּי מִצְוֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :

קב

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל־יְהוָה בְּצִרְתָּהּ לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי :

2 יְהוָה הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת־שָׂקָר מִלִּשׁוֹן רַמִּיָּה :

3 מִתַּיִתָּן לָךְ וּמִתַּיִסִּיתָ לָךְ לִשׁוֹן רַמִּיָּה :

4 חַצֵּי גִבּוֹר שְׁנוֹנִים עִם גְּחֹלֵי רַתְּמִים :

5 אֵוִיהֶלִי כִי־גִרְתִּי מִשָּׂה שְׁכַנְתִּי עִם־אֲהֶלִי קָדָר :

171. *היף* od *נבע*.

176. Błądzą bo mnie ścigają. Ob. w. 161.

Ps. 120. Ułożony prawdopodobnie w chwili gdy Ezra z upoważnienia Artakserksesa Longimana wyruszył z Babilonu do Jerozolimy, aby dokonać przerwanej z powodu oczernień nieprzyjaciół budowy świątyni.

2. לשון zam. לשון por. Ps. 60, 5.

3. Cóż ci oszczerstwa twoje, choćby najostrzejsze pomogą?

6. Długo przebywała dusza moja razem z wrogiem pokoju.

7. Ja za pokojem, ale cokolwiekbym mówił, oni za wojną.

Ps. 121.

1. Pieśń Pielgrzymia. Wznoszę oczy moje ku górom skąd nadejdzie pomoc moja,
2. Pomoc moja od Boga, stwórcy nieba i ziemi?
3. Nie da zachwiać się nodze twojej, nie drżemie stróż twój.
4. Oto nie drżemie, nie śpi stróż Izraela.
5. Bóg stróżem twoim, Bóg cieniem twoim, po prawicy twojej.
6. Dniem słońce nie porazi cię, ani księżyc nocą.
7. Bóg ustrzeże cię od wszelkiego zła, ustrzeże duszę twoją.
8. Bóg ustrzeże wyjście twoje i wejście twoje odtąd i na wieki.

Ps. 122.

1. Pieśń pielgrzymia Dawida.—Rad byłem mówiącym mi: do domu Bożego pójdziemy.
2. Stały nogi nasze w bramach twoich Jerozolimo.

6. Po znojących dniach następują na Wschodzie dotkliwie zimne noce, co wpływowi księżycy się przypisuje. Por. Gen. 31, 40. Jer. 36, 30.

8. Por. Deut. 28, 6.

Ps. 122. Starcy pozostający na wygnaniu, żegnają karawanę wyruszających do odbudowanej na nowo Jerozolimy Izraelitów, przypominając sobie z tęsknotą pierwszą swoją młodość, kiedy wspólnie z ojcami swoimi pielgrzymowali do owej wspaniałej stolicy, będącej centralnym punktem religijnego i politycznego życia narodu. Sept. nie mają napisu: Dawida.

רַבַּת שְׁכֵנֹתַי לִפְנֵי נַפְשִׁי עִם שׂוֹנְאֵי שָׁלוֹם :

אֲנִי־שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הָפְחָה לְפִלְחָמָה :

קבא

1 שִׁיר לְמַעְלוֹת אֲשָׁא עֵינַי אֶל־הַרְרִים מֵאַן יָבֹוא עֲוֹרֵי :

2 עֲוֹרֵי מַעַם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

3 אֶל־יְתֵן לְמוֹט רַגְלֶךָ אֶל־יָנוּם שְׁמֶרְךָ :

4 הַנָּה לֹא־יָנוּם וְלֹא־יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל :

5 יְהוָה שְׁמֶרְךָ יְהוָה צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ :

6 יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכְּכָה וְיָרֵחַ בַּלַּיְלָה :

7 יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ :

8 יְהוָה יִשְׁמֹר־צִאֲתֹךָ וּבֹאֲךָ מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם :

קבב

1 שִׁיר הַמַּעְלוֹת לְדָוִד שְׁמֹחֲתִי בְּאַמְרֵים לֵי בַּיִת יְהוָה גִּלְגָּה :

2 עֲמֻדוֹת הַיַּיִן רַגְלֵינוּ בְּשִׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלָּם :

6. Rבת por. Ps. 65, 10.

7. Wszelkie przełożenia są daremne.

Ps. 121. Pieśń pożegnalna pielgrzymów wybierających się z Babilonu w podróż do Jerozolimy, a wyrażająca przekonanie, że Bóg najpewniejszą obroną ludu Swojego. Śpiewana naprzemian przez dwa chóry.

1. Ku Górom Jerozolimy, albo które w kierunku Palestyny horyzont pielgrzymów zamykają.

3. Głos drugiego chóru.

5. Po prawicy, por. Ps. 16, 8. 109, 31.

3. Jerozolime zbudowana jak miasto, które się zwało w sobie.

4. Dokąd ciągnęły pokolenia, pokolenia Pana, obyczajem Izraela, by słać imię Boga.

5. Gdzie zasiadali na krzesłach sądu, na krzesłach domu Dawida.

6. Módlcie się o pokój Jerozolimy; oby się powodziło przyjaciołom twoim.

7. Niech będzie pokój w twierdzy twojej, cisza w zamkach twoich.

8. Dla braci i towarzyszy moich wypowiadam pokój tobie.

9. Dla domu Boga, Pana naszego, uproszę szczęście dla ciebie.

Ps. 123.

1. Pieśń Pielgrzymia. Do Ciebie wznoszę oczy moje, Panujący w niebiosach.

2. Oto jako oczy sług na rękę panów swoich, jak oczy służebnicy na rękę pani swojej, tak oczy nasze ku Bogu, Panu naszemu, aż zmiłuje się nad nami.

3. Zmiłuj się nad nami Boże, zmiłuj nad nami, bośmy nader przesyleni wzgardą.

4. Nad miarę nasyciła się dusza nasza urąganiem hardych, wzgardą wyniosłych.

7. Twierdza położona była za miastem, a więc za obrębem jak i w obrębie twoich murów niech panuje pokój.

Ps. 123. Skarga przybyłych do Jerozolimy wygnańców z powodu głębokiego poniżenia swojego, a zwłaszcza z powodu uragań i przesładowań, którym ze strony nieprzyjaciół podlegają. Por. Neh. 2, 19. *Kimchi* odnosi ten ps. do czasów niewoli Babilońskiej.

4. *ואני* akcentuje znaczenie wyrazu jak *הארץ חבירה* Joz. 3, 14, *אני* wł. spokojny, pewny siebie. *אני* w for. *אני* podług *keri* dumni ciemiężyciele, od *אני* uciskać.

3 ירושלם הבנויה כעיר שחברה לה יחדו :

4 ששם עלו שבטים שבמדינה עדות לישראל להודות

לשם יהודה :

5 כי שמה | ישבו כמאות למשפט כמאות לבית דוד :

6 שאלו שלום ירושלם ישליו אהבה :

7 יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיה :

8 למען אתי ורגעי ארברה נא שלום בה :

9 למען בית יהודה אלהינו אבקשה טוב לך :

קב

1 שיר הפעלות אליך נשאתי אתעיני הישבי בשמים :

2 הנה בעיני עבדים אליך ארונותם בעיני שפחה אליך

גברתה. פן עינינו אל יהודה אלהינו עד שיחננו :

3 חננו יהודה חננו כירב שבענו בו :

4 רבת שבועה לה נפשנו תלענ השאננים רבו

לנאיונים לגאיונים קרי :

3. Wspomnienie widoku jaki przedstawiał wspaniały gród w którym gmach do gmachu szczelnie przytykał. *pual* od *חבר* złączyć, złączyć się w jedno. Inni: w którym skupiało się wszystko, w którym wszyscy się zbierali. *Sternberg*: która łączyła niegdyś dwa państwa Jehudę i Efraim.

4. Podług obowiązującego przepisu. Exod. 23, 17. Deut. 16, 16. Inni: jako świadectwo przymierza między Bogiem a Izraelem.

6. *לשלו* od *שלום* być spokojnym, szczęśliwym. Inni: Wywiadujecie się o powodzenie zam. *לשלו*.

Ps. 124.

1. Pieśń pielgrzymia Dawida. Gdyby nie Bóg, który był z nami, niechaj że powie Izrael.
2. Gdyby nie Bóg, który był z nami, gdy powstał na nas ludźcie.
3. Wtedyby żywcem pochłonęli nas, gdy wspłonął gniew ich na nas.
4. Wtedyby wody zalały nas, strumień wezbrał by ponad duszę naszą.
5. Wtedy wezbrały by ponad duszę naszą wody burzliwe.
6. Błogosławiony Bóg, który nie podał nas na łup zębom ich.
7. Dusza nasza jak ptak uszła z sideł ptaszników; siadła się porwały, a myśmy uszli.
8. Pomoc nasza w imieniu Boga, stwórcy nieba i ziemi.

Ps. 125.

1. Pieśń pielgrzymia. Ufający Bogu są jako góra Cyon, niewzruszona, wiecznotrwała.
2. Jerozolima, góry w około niej, a Bóg w około ludu swego, odtąd i na wieki.
3. Bo nie spocznie berło niegodziwości na udziale cnotliwych, by nie wyciągali cnotliwi ku nieprawości rąk swoich.

Ps. 125. Ułożony po wzniesieniu drugiej świątyni, kiedy wszystkie wrogi usiłowania Samarytanów na niczém spełzły, a Jerozolima w dawnej piękności swojej z ruin się dźwignęła. Wieszczy prosi Boga, aby prawych i wiernych wynagrodził, a odszczepieńców łączących się z nieprzyjaciółmi ukarał.

1. ישב por. Zach. 14, 10.

3. Panowanie pogan nad Palestyną ustać musi, a to już dla tego, aby Izraelici do pogaństwa się nie zwrócili.

קבר

- 1 שִׁיר הַמַּעֲלֹת לְדָוִד לֹאֵלֵי יְהוָה שְׁתִּיבָה לָנוּ יִשְׂרָאֵל
- 2 לֹאֵלֵי יְהוָה שְׁתִּיבָה לָנוּ בְּקוֹם עֲלֵינוּ אָדָם :
- 3 אֲזִי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפִּם בָּנוּ :
- 4 אֲזִי הַמַּיִם שָׁמַפוּנוּ נִחְלָה עֵבֶר עַל־נַפְשֵׁנוּ :
- 5 אֲזִי עֵבֶר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַיּוֹדוּנִים :
- 6 בְּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טָרֶף לְשֹׁנֵיהֶם :
- 7 נַפְשֵׁנוּ בְּצַפּוֹר נִמְלְמָה מִפֶּה יוֹקֵשִׁים הַפֶּה נִשְׁפָּר וְנִנְחַנוּ נִמְלֵטָנוּ :
- 8 עֲזָרְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

קבה

- 1 שִׁיר הַמַּעֲלֹת הַבְּמֹתַיִם בֵּית־יְהוָה בְּחַר־צִיּוֹן לֹא־יִמוּט לְעוֹלָם יֵשֵׁב :
- 2 יְרוּשָׁלַם הַרִיִם סָבִיב לָהּ וַיְהוּה סָבִיב לְעַמּוֹ מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם :
- 3 כִּי לֹא יִנּוּחַ שִׁבְטֵי הַרְשָׁע עַל גּוֹרֵל הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא־יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים אֶל בְּעוֹלָתָהּ יְדֵיהֶם :

Ps. 124. Śpiewany prawdopodobnie, po przebytém wielkiem niebezpieczeństwie przez pielgrzymów wybierających się do Jerozolimy. Autorstwo Dawida jest wątpliwém.

4. Symbol nieszczęścia. por. 2 Sam. 22, 17. Ps. 69, 2, 3. נחלה z dodaném ה zam. odróżnić od נחלה dziedzictwo i נחלה z akcentem na ostatniej literze ny: od נחלה niebezpieczna.

5. Zam. נחל מים היודונים.—נחל מים היודונים przymiotnik utworzony od יוד ki-pieć, wrzeć.

4. Poszczęść Boże dobrym i prawym w sercach swoich.

5. A którzy zbaczają na manowce ich, oby zagubił ich Bóg wraz ze złoczyńcami; pokój Izraelowi.

Ps. 126.

1. Pieśń pielgrzymia. Gdy wrócił Bóg wygnańców Cyonu, byliśmy jak senni.

2. Wtedy napełniły się weselem usta nasze, a język nasz śpiewem, wtedy mawiano między ludami, wielkich rzeczy Bóg dokonał z nimi.

3. Wielkich rzeczy Bóg dokonał z nami; byliśmy rozradowani.

4. Powróć Boże wygnańców naszych, jak strumienie na spiekłą ziemię.

5. Zasiewający we łzach, w radości żąć będą.

6. Iść idzie płacząc, niosąc garść zasiewu, wracać wraca ze śpiewem, niosąc snopy swoje.

nie przyszło wyswobodzenie. *Targ.* כחלבים jak ożyli na nowo po ciężkiej niemocy. Por. Jez. 38, 16. Hiob 39, 4.

3: Por. Joel 2. 21.

4. Powróć tych którzy jeszcze po obecj ziemi rozproszeni. פים por. Ps. 42. 2. oschła ziemia. Por. Sęd. 1, 15. Joz. 15, 19. Tak jak wody w wysłych łożyskach w porze deszczowej wzbierają i spiekłą glebę użyzniają, tak niechaj wróca pozostali jeszcze na obczyźnie wygnańcy, i do rozkwitu spustoszonej Palestyny się przyczynią.

6. כשך to co można zachwycić ręką, od כשך wlec, ciągnąć, ująć. Por. Amos 9, 13. Zdaniem *Ebn Esry* naczynie w którym ziarno zasiewu się mieści. Inni wedle *Targ.* Lev. 13, 7. miech skórzany.

4 הַיְיָ יְהוָה לְמוֹבִיִּים וְלִישְׁרִיִּים בְּלִבּוֹתָם :

5 וְהַמַּטְיִים עַקְלָקְלוֹתָם יוֹלִיבִים יְהוָה אֶת־פְּעָלֵי הַאֲנוּן שְׁלוֹם
עַל־יִשְׂרָאֵל :

קבו

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֻלְמִים :

2 אִזּוּ יִמְלֵא שְׂחֹק פִּינוֹ וְלִשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אִזּוּ יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגִּדִיל
יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים :

3 הַגִּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים :

4 שׁוּבָה יְהוָה אֶת־שִׁבּוֹתֵנוּ שְׂבִיחוּ קִרֵּי פְּאִמְיָקִים בְּנֹגֵב :

5 הַזְרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ :

6 הָלֹזֵז יִלְהֶוּ וּבִבְהֵא נִשְׂא מִשְׁדֵּי־הַזְרַע בְּאֵיבָא בְּרִנָּה נִשְׂא
אֶלְמָתָיו :

5. אהרי עקלקלותם. אחרי יוליבם. por. Ps. 78, 39 i 28, 3. אה zam. עז por. Exod. 1, 1.

Ps. 126. Pieśń dziękczynna za wyswobodzenie z niewoli Babilońskiej. Wieszczy błaga o dalszy powrót wygnańców i spodziewa się, że dla założonego wśród mozołów i łoż państwa piękna przyszłość zawita. Zdaniem *Philippa*. psalm ten ułożony został przed powrotem z niewoli i stosownie do tego tł. wszystko w trybie warunkowym.

1. Inni tł. „przywracać do pierwotnego stanu“. Por. Ps. 14, 7. Byliśmy jak marzący, tak nagle i niespodziewa-

Ps. 127.

1. Pieśń pielgrzymia Salomona.—Jeżeli Bóg nie buduje domu, napróżno trzudzą się budowniczy nim; jeżeli Bóg nie strzeże grodu, napróżno czuwa straż.

2. Na marne wam, którzy wcześniej wstajecie, dopóżna przesiadujecie, pożywający chleb znoju; to samo daje ulubieńcowi Swemu przez sen.

3. Oto darem Boga dzieci, nagrodą płód żywota.

4. Jak strzały w ręku bohatera, tak dzieci młodości.

5. Szczęsny mąż, który napełnił swój kołczan niemi, nie powstydzą się, gdy się rozprawią z nieprzyjacielem w bramie.

Ps. 128.

1. Pieśń pielgrzymia. Szczęsny każdy bogobojny, który postępuje drogami Jego.

2. Pracę rąk twoich gdy pożywasz, szczęśliwy jesteś i błogo ci.

3. Żona twoja jak winorośl bujna w obrębie domu twojego, syny twoje jak różczki oliwne dokoła stołu twego.

4. Oto że tak błogosławiony mąż bogobojny.

5. Niech błogosławi ci Bóg z Cyonu, obys oglądał szczęście Jerozolimy po wszystkie dni życia twojego.

Jez. 54, 6. od których rodzice prawdziwej pociechy doczekać się już nie mogą.

5. Gdy poprą sprawę ojca w sądzie; w bramach odbywały się bowiem publiczne posiedzenia sądowe. *Ben Jechija*: *בני יבירו* gdy zwalczą nieprzyjaciela w bramie (oblężonego miasta) Por. 2 Kron. 22, 10. „Rozprawić się“ łączy jedno i drugie znaczenie.

Ps. 128. Cicho szczęście bogobojnego. Czas ułożenia ps. bliżej oznaczyć się nie daje. Zdaniem *Jellineka* wystosowany do prozelitów.

3. „W obrębie“ jest tu wyrazem domowego, skromnego życia niewiasty.

קבו

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמֹה אֶם־יְהוָה | לֹא־יִבְנֶה בַּיִת שׁוּא עֲמִלּוֹ
בּוֹנֵיו בּוֹ אֶם־יְהוָה לֹא־יִשְׁמְרֵ־עִיר שׁוּא | שְׁקֵר שׁוֹמֵר :

2 שׁוּא לָכֶם מִשְׁבִּימֵי קוֹם מֵאַחֲרֵי־שֹׁבֵת אֲכָלִי לַחֵם הַעֲצָבִים
בְּלִי יִתָּן לִידֵיךָ שֹׁנָא :

3 הַנְּהַ נְחַלַּת יְהוָה בָּנִים שְׂכָר פְּרֵי הַבְּטֶן :

4 פְּחָצִים בְּיַד־נְבוֹר פֶּן בָּנֵי הַנְּעוּרִים :

5 אֲשֶׁר־יִזְכֹּר אִשֶׁר מָלֵא אֶת־אִשְׁפָּתוֹ מֶהֶם לֹא־יִבְשׁוּ בִי־
יַדְבָּרוּ אֶת־אֲוִיבִים בְּשַׁעַר :

קבח

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר־יִבְלֶי־רֵא יְהוָה הַחֲלֶה בְּרַדְבָּיו :

2 יִגַּע בַּפִּיָּה בִּי תֹאכַל אֲשֶׁר־יָי וּטוֹב לָי :

3 אֲשֶׁתְּךָ | בְּגִפְנֵי פְרִיָּה בְּיַדְכִּי בִיתְךָ בָּנֶיךָ בְּשִׁתְּלֵי זֵיתִים
סָכִיב לְשִׁלְחָנְךָ :

4 הַנְּהַ כִּי־כֵן יִכְרֶה נְבוֹר יֵרֵא יְהוָה :

5 יִבְרַכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל יַמֵּי חַיֶּיךָ :

Ps. 127. Psalm ten stosownym był dla pielgrzymów, którzy opuszczając dom, poruczali cały dobytek swój opiece Opatrzności. Przeciw autorstwu Salomona, za którego czasów wielki ruch handlowy się wzmógł, nie nie przemawia.

1. Przyp. 10, 22.

2. *שׁוּא* acc. absol. por. *עַרְב* Exod. 16, 6. *Kimchi* upatruje w wyrazie *לִירֵיו* alluzyj do imienia Salomona Jedylja, por. 2 Sam. 12, 25.

3. Ale choćby kto nagromadził bogactwa, cóż mu po tem, jeżeli go Bóg potomstwem nie pobłogosławi. *שׁוּר* por. Gen. 30, 18.

4. Dzieci młodości w przeciwieństwie do dzieci starości. Gen. 37, 3.

6. Obyś oglądał dzieci dzieci twoich, pokój w Izraelu.

Ps. 129.

1. Pieśń pielgrzymia. Wielce gnębili mnie od młodości mojej; niech rzecze Izrael.
2. Wielce gnębili mnie od młodości mojej, lecz nie zmoogli mnie.
3. Po grzbiecie moim orali oracze, wydłużali bruzdy swoje.
4. Bóg sprawiedliwy rozciął więzy niegodziwych.
5. Zawstydzą się i pierzechną wszystkie wrogi Cyonu.
6. Będą jak porost dachów, który zanim odrośnie, zasycha.
7. Którym nie napełnia garści swojej żeniec, ani poły swojej wiążący snopy.
8. A nie mówią przechodnie: „błogosławieństwo Boga z wami, błogosławim was w imię Boże“.

Ps. 130.

1. Pieśń pielgrzymia. Z głębin wzywam Cię Boże.
2. Panie wysłuchaj głos mój, oby były uszy Twoje skłonne na głos błagania mojego.
3. Jeżeli winy zapamiętasz Boże, Panie, któż się ostoi?

ciół. הָלַל odrasta, zakwita, tak *Targ.* i *Ewald*. Inni: zanim zerwaną zostaje.

7. Trawa ta jest tak nędzną, że nikt jęj kosić nie chce, podobną wagę mają i nieprzyjaciele, każdy nimi gardzi. מִן מִן od mna pola.

8. Na widok takiego żniwa nie woła żaden przechodzień zwykłego szczęść Boże! Por. Rut 2, 4.

Ps. 130. Ułożony prawdopodobnie przez Zacharjasza. Por. Zach. 5. Wedle innych na dzień postu i skruchy za czasów *Ezry*. Por. Ez. 9, 5.

1. Z głębin niedoli. Wedle innych z Babilonii położonej niżej niż Palestyna, i nazwanj „głębiną“. Por. Jez. 44, 27.

וּרְאֵה-בְּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל-יִשְׂרָאֵל : 6

קכט

- 1 שִׁיר הַמַּעֲלֹת רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְעוּרֵי יֹאמְרָאֵי יִשְׂרָאֵל :
- 2 רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְעוּרֵי אֲנִי לֹא יָכֹלוּ לִי :
- 3 עַל-גַּבִּי חָרְשׁוּ חֲרִישֵׁם הָאֲרִיכוּ לְמַעַנְוֹתָם לַמַּעֲנִיתִים קִי :
- 4 יְהוָה צַדִּיק קָצַץ עֲבוֹת רְשָׁעִים :
- 5 יִבְשׁוּ וַיִּסְנוּ אַחֲזֹר כָּל שְׂנְאֵי צִיּוֹן :
- 6 יִהְיוּ כַחֲצִיר נִגְוֹת שְׂמֹדֶמֶת שְׁלֶךָ יִבֹּשׁ :
- 7 שְׁלֵא מִלֵּא כִפּוֹ קוֹצֵר וַחֲצֵנוּ מַעֲמָר :
- 8 וְלֹא אֲמָרוּ הַעֲבָרִים בְּרַבַּת-יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה :

קל

- 1 שִׁיר הַמַּעֲלֹת מִמַּעַמְמָקִים קְרִאתֶיךָ יְהוָה :
- 2 אֲדֹנָי שְׁמַעַה בְּקוֹלִי תְהַיִנֶּה אֲזוּנֶיךָ קִשְׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי :
- 3 אִם-עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר-יְהוָה אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד :

Ps. 129. Ułożony prawdopodobnie po powrocie z Babilonii i odparciu wrogów godzących na byt młodej kolonii Izraelitów.

1. st. abs. por. Ps. 65, 10.

3. *Pumpiański* uważa נָבִי za górę Cyon, którą zwycięzca po zburzeniu świątyni zwyczajem starożytnym zaorał. Por. Jer. 26, 18. Micha 3, 12. למעניתם konstr. jak לאבני 2 Sam. 3, 30.

6. Na płaskich dachach budynków wschodnich, pokrytych cienką warstwą ziemi, wyrasta trawa, która nie mając głębiej zapuszczonego korzenia prędko zasycha. Tak szybko przemija powodzenie nieprzyja-

4. Ale u Ciebie przebaczenie, by się Ciebie obawiano.
5. Ufam Bogu, ufa dusza moja, a słowa Jego wyglądam.
6. Dusza moja Boga wygląda bardziej niż warta poranku, niż warta poranku.
7. Wyglądaj Izraelu Boga, bo u Boga łaska i wielkie u Niego wyzwolenie.
8. A On wyzwoli Izrael ze wszystkich win jego.

Ps. 131.

1. Pieśń pielgrzymia Dawida.—Boże nie wynosiło się serce moje, i nie wywyższały oczy moje, i nie marzyłem o rzeczach wyższych i niedościgłych dla mnie.
2. Czyliż nie koilem i nie uciszałem duszy mojej jak niemowlę przy matce swojej, jak niemowlę we mnie dusza moja.
3. Wyglądaj Izraelu Boga oddziś i na wieki.

Ps. 132.

1. Pieśń pielgrzymia. Pomnij Boże Dawidowi wszystkie cierpienia jego.
2. Jak przysiągł Bogu, ślubował Mocarzowi Jakóba.
3. Nie wnijdę do sieni domu mojego, nie wstąpię na postanie łoża mojego.

dobnie Salomon, prosi, aby Bóg pamiętał Dawidowi znoje i trudy, które przebyć musiał zanim zdołał zdobyć to miejsce niegdyś przez patryarchę Jakóba na siedlisko służby Bożej upatrzone. Przedtem był Efraim mianowicie: Szylo, Nob i Gibeon centralnym punktem tej służby, a jest to dopiero zasługą Dawida, że odnalazł dla niej oddawna przeznaczone, właściwe i stałe miejsce na wzgórzu Moria.

1. Przypomina koniec modlitwy Salomona 2 Kron. 6, 42. עניו n. verb. inf. pual od ענה cierpienie, moził.
3. Słowa Dawida, por. 2 Sam. 7, 3.

- 4 כִּי־עֵמֶק תַּפְלִיחָה לְמַעַן תִּזְדַּקָּה :
- 5 קִוִּיתִי יְהוָה קִוִּיתִי נַפְשִׁי וְלֹא־דָבַר הוֹחַלֶּתִי :
- 6 נַפְשִׁי לֹא־דָבַר מִשְׁמַרְיִם לְבַקֵּר שְׁמַרְיִם לְבַקֵּר :
- 7 יִחַל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה כִּי־עַם־יְהוָה תַּחֲסֹד וְהִרְבָּה עַמּוֹ פְּדוּת :
- 8 וְהוּא יַפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו :

קלא

- 1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְהוָה | לֹא־גִבַּה לְבִי וְלֹא־רָמַו עֵינַי | וְלֹא־הִלְכִיתִי | בְּגִדְלוֹת | וּבְנִפְלְאוֹת מִמְּנִי :
- 2 אִם־לֹא שׁוֹיִתִּי | וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי בְּגִמְלָה | עַל־נִי אִמּוֹ בְּגִמְלָה | עַל־נַפְשִׁי :
- 3 יִחַל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה מַעֲתָה וְעַד־עוֹלָם :

קלב

- 1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת זְכוּר־יְהוָה לְדָוִד אֵת כָּל־עֲוֹנוֹתָיו :
- 2 אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נָדָר לֵאמֹר יַעֲקֹב :
- 3 אִם־אֵבֶה בְּאֶהַל בֵּיתִי אִם־אֶעֱלֶה עַל־עַרְשׂ יְצַנְעִי :

6. Mendels: „niż czuwający“ z jakiegokolwiek przyczyny.

Ps. 131. Zdaniem niektórych odnosi się ten ps. do potwarców obwiniających Dawida o tajemne knowania przeciw Saulowi.

1. הלכתי por. מהלך נפש Ecel. 6, 9.

2. Jedyną moją nadzieją Bóg, jak jedyną nadzieją dziecka jest matka jego. שיתי wł. wyrównywałem, niby powierzchwnie wzburzonej namiętnością duszy. על zam. כי por. Hiob. 30, 16.

Ps. 132. Śpiewany w chwili przeniesienia arki z przybytku Dawida do nowo zbudowanej przez Salomona świątyni. Wieszczy prawdopo-

4. Nie użyczę snu oczom moim a powiekom moim drżemania.

5. Póki nie znajdę miejsca dla Boga, siedziby dla Mocarza Jakóbowego.

6. Oto słyszeliśmy o niej w Efrata, znaleźliśmy ją na błoniach Jaar.

7. Wnijdźmyż do przybytków Jego, ukorzymy się u podnóżka stóp Jego.

8. Zstąp Boże do miejsca spoczynku Twego, Ty i arka Majestatu Twego.

9. Kapłani Twoi obloką się cnotą, a pobożni Twoi się uradują.

10. Gwoli Dawidowi słuźde Twojemu, nie odtrącaj oblicza pomazańca Twego.

11. Zaprzysiągł Bóg Dawidowi w prawdzie, nie cofnie się od niej; z płodu żywota twego wyniosę na tron twój.

12. Jeżeli przestrzegać będą synowie twoi przymierza Mojego i świadectwa tego, którego ich nauczam, i synowie ich na wieki zasiadać będą na tronie twoim.

13. Albowiem wybrał Bóg Cyon, upodobał sobie na siedzibę Swoję.

14. To spoczynek Mój na wieki, tu zasiadę, bo upodobałem go Sobie.

15. Płodom jego pobłogosławię, biednych jego nasycę chlebem.

16. I kapłanów jego oblokę pomocą, a pobożni jego radować się będą.

17. Tam dam wzrosnąć potężze Dawida, przygotowuję pochodnię pomazańcowi Mojemu.

mu zapożyczone zostały, o czym świadczy okoliczność, że w wymienionej modlitwie podanej w 1 Król 8. wiersze te są opuszczone.

- 11. Ob. 2 Sam. 7, 12.
- 13. Słowa Salomona.
- 14. Słowa Boże.
- 17. Por. 1 Król. 11, 36, 15, 4.

4 אִם-אַתָּן שָׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעַפִּי תִנוּמָה :

5 עַד-אַמְצֵא מְקוֹם לַיהוָה מְשֻׁכָּנֹת לְאַבְרָם יַעֲקֹב :

6 הֲיֵנָה שְׂמֵעֲנִיהָ בְּאַפְרָתָה מְצֻאֹנֶה בְּשָׂרֵי-יַעֲר :

7 נִבְוָאָה לְמִשְׁפַּחֹתַי נִשְׁתַּחֲוֶה לְהַרִם רַגְלָיו :

8 קוֹמָה יְהוָה לְמִנוּחֶיךָ אֲתָה וְאַרְוֵן עֵינֶיךָ :

9 כַּהֲנֵיךָ יִלְבְּשׁוּ-צִדֶק וְחַסִּדִּיךָ יִרְנְנוּ :

10 בְּעֵבֹר דָּוִד עֲבַדְךָ אֶל-אֱלֹהִים פָּגַע מִשִּׁיחָה :

11 נִשְׁבַּע-יְהוָה | לְדָוִד אֲמַתְּ לֹא-יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפָּרִי בְמִנְיָה

אַשִׁית לְכִסֵּא-לֶךָ :

12 אִם-יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ | בְּרִיתִי וְעַדְתִּי זֹו אֶלְמַרְם נִם-בְּנֵיהֶם

עַד-יַעַד יִשְׁבוּ לְכִסֵּא-לֶךָ :

13 כִּי-בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אֹהֶל לְמוֹשָׁב לָו :

14 זֹאת-מִנוּחֹתַי עַד-יַעַד פֹּה אֲשִׁיב כִּי אֲוַחֲיָה :

15 צִדְדָה בְּרַךְ אֲבֹיּוֹתָי אֲשַׁבֵּעַ לָחֵם :

16 וְכַהֲנֵיךָ אֶלְבִּישׁ יֵשַׁע וְחַסִּדִּיךָ רַנְן יִרְנְנוּ :

17 שָׁם | אֶצְמִית קַרְן לְדָוִד עַרְכָּתִי נֹר לְמִשִּׁחָי :

6. מִשְׁכַּת מִשְׁכַּת אוֹ מִשְׁכַּת w Sing. odnosi się do משכנת suff. שמעונה. 6. מִשְׁכַּת-מִשְׁכַּת prawdopodobnie nazwa góry Moria znajdującej się w lesistej okolicy Jerozolimy.

8. Ten i dwa następujące wiersze wyrzeczone tu w chwili przeniesienia arki podane są w 2 Kron. 6, 41, 42. gdzie jednak z tego psal-

18. Wrogi jego okryję sromotą, a na nim błyszczeć będzie korona jego.

Ps. 133.

1. Pieśń pielgrzymia Dawida. O jak pięknie i wdzięcznie, gdy przebywają bracia zgodnie.
2. Jak olej przedni na głowie, spływający na brodę, na brodę Aarona, spływający na kraj szat jego.
3. Jak rosa Hermonu, spadająca na góry Cyonu; bo tam ustanawia Bóg błogosławieństwo i życie na wieki.

Ps. 134.

1. Pieśń pielgrzymia. Otóż wysławiajcie Boga, wszyscy służący Boga, stawający w domu Bożym po nocach.
2. Wzniescie ręce wasze ku świątyni, i sławcie Boga.
3. Niech pobłogosławi ci Bóg z Cyonu, Twórca nieba i ziemi.

Ps. 135.

1. Halleluja. Chwalcie imię Boga, chwalcie służący Boga.

lewa się na cały lud, jednocząc wszystkich. * wedle *Kimchi* otwór u szyi, kołnierz.

Ps. 134. Wedle niektórych pieśń przybywających do bram świątyni pielgrzymów, którą wzywali odbywających tam stałą straż Lewitów, aby dziękowali Bogu za pomyślnie odbytą podróż, i zanosili modły za szczęśliwy ich w mieście pobyt. Zdaniem *Sternberga* są to słowa Dawida, którymi zwykł był witać kapłanów ile razy w przybytku się ukazywał. Domniemanie to opiera na wyrazie *וַיִּמְחֵן* którym i poprzedni ps. się rozpoczyna.

3. Odpowiedź Lewitów.

Ps. 135. Pieśń skompilowana w celu liturgicznym, prawdopodobnie przez Ezrę.

1. Ps. 113, 1.

18 אֹיְבָיו אֶלְפֵי־שָׁמַיִם וְעַלְיוֹ יִצְיִן נִירוֹ :

קלג

- 1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הַנָּה מִרְמוֹת וּמִהַנְּגָעִים שָׁבַת אַתִּים
בְּמִזְמוֹר :
2 בְּשִׁמְשׁוֹן הַמָּוֶב | עַל־הָאֵשׁ יָרַד עַל־הַקָּו וְקוֹ־אֶהְרֹן שְׂיִרֵד
עַל־פִּי מִדֹּתָיו :
3 כַּמֶּלֶךְ חֶרְמוֹן שְׂיִרֵד עַל־הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם | צִוָּה יְהוָה אֶת־
הַבְּרָכָה הַזֵּאת עַד־הָעוֹלָם :

קלד

- 1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַנָּה | בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה כָּל־עַבְדֵי יְהוָה
הַעֹמְדִים בְּבֵית־יְהוָה בַּלַּיְלוֹת :
2 שְׂאוּ־יְרַכְסֵם קִדְשׁ וּבְרַכּוּ אֶת־יְהוָה :
3 יְבָרַכְכֶם יְהוָה מִצִּיּוֹן עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

קלה

- 1 הַלְלִינָהּ | הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה :

18. לוי = זיי kwitnąć, błyszczeć. Wedle innych: wzniesie.

Ps. 133. Zdaniem niektórych ułożony przez Dawida z okoliczności połączenia się pod jego berłem wszystkich pokoleń Izraelskich. Wedle innych j. t. pieśń, którą witano przybywających tłumnie do Jerozolimy pielgrzymów na wspólny obchód trzech głównych uroczystości roku. Widok tak licznie zgromadzonego kapłaństwa i ludu rozłożonego obozem w Jerozolimie i całej okolicy, przejmując wieszczą radością, i porównywał on jednych do oleju wonnego, którym namaszczano kapłanów, drugich do obfitą rosą, będącą symbolem spływającego z nieba błogosławieństwa. *Sept.* nie mają napisu *לוי*.

1. Bracia, Izraelici.
2. Olej którym namaszczonego króla spłynął na stan kapłański i prze-

2. Którzy stoicie w domu Bożym, w przedsieniach domu Pana naszego.

3. Halleluja, bo dobrym Bóg, śpiewajcie imieniu Jego, bo miłe ono.

4. Bo Jakóba wybrał sobie Pan, Izraela na własność Swą.

5. Zaiste wiem ja, że wielkim Bóg, a Pan nasz nade wszystkie Bogi.

6. Wszystko co pożąda Bóg, czyni na niebie i na ziemi, w morzach i we wszystkich głębinach.

7. Wznosi obłoki z krańca ziemi, błyskawice dla deszczu tworzy, wywodzi wiatr ze skarbnic Swoich.

8. Który poraził pierworodne w Micraim, od człowieka do bydłęcia.

9. Zesłał zjawiska i cuda wpośród ciebie Micraim, na Faraona i na wszystkie sługi jego.

10. Który poraził ludy mnogie, i pobił królów potężnych.

11. Sychona króla Amorei, i Oga króla Baszanu, i wszystkie królestwa Kanaanu.

12. I oddał kraj ich na dziedzictwo, na dziedzictwo Izraelowi, ludowi Swojemu.

13. Boże, imię Twe na wieki; Boże, pamięć Twoja od pokolenia do pokolenia.

14. Bo sprawiedliwość wymierza Bóg narodowi Swojemu, a nad sługami Swojemi lituje się.

7. Jer. 10, 13. 51, 16.

8. Ps. 136, 10.

10. Ps. 136, 17—22.

13. Exod. 3, 15. Ps. 102, 13.

14. Dent. 32, 36.

2 שְׁעִמְרִים כְּבֵית יְהוָה בְּחִצְרוֹת בַּיִת אֱלֹהֵינוּ :

3 הַלְלֵיהָ כִּי טוֹב יְהוָה וּמְרוֹ לְשִׁמּוֹ כִּי נָעִים :

4 כִּי־יַעֲקֹב בְּחָרְלָו יָהּ יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ :

5 כִּי אֲנִי יִדְעֵתִי כִּי־גִדּוֹל יְהוָה וְאֶדְרִינּוּ מִכָּל־אֱלֹהִים :

6 כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיָּמִים וּכְל־

הַתְּהוֹמֹת :

7 מִעֲלֵה נְשָׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לְמַטֵּר עָשָׂה מוֹצֵא

רִיחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו :

8 שְׁהִבָּה כְּבוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאֲדָם עַד־בְּהֵמָה :

9 שְׁלַח אֶת־אֲתוֹת וּמִפְתֵּי־מִצְרַיִם בְּפָרְעֹה

וּבְכָל־עַבְדָּיו :

10 שְׁהִבָּה גּוִיִּם רַבִּים וְהִרְגַּ מְלָכִים עֲצוּמִים :

11 לְסִיחּוֹן מִלֶּךְ הָאֱמֹרִי וְלַעֲוִי מִלֶּךְ הַכְּנָעַן וְלִכְלֵ

מִמְלָכוֹת כְּנָעַן :

12 וְנָתַן אֶרֶצָם גְּתֻלָּה גְּתֻלָּה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ :

13 יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה וּכְרֹךְ לְדֹר־דֹּר :

14 כִּי־יִרְיֵן יְהוָה עַמּוֹ וְעַל־עַבְדָּיו יִתְנַחֵם :

2. Ps. 134. 1. 2.

3. Inni: bo miłym On.

4. Por. Exod. 19, 5. סגלה wł. droga własność, od סגל = סגר trzy-
mać pod zamkiem.

6. Ps. 115, 3.

- 15. Posągi pogan srebro i złoto, dzieła rąk ludzkich.
- 16. Usta mają a nie mówią, oczy mają a nie widzą.
- 17. Uszy mają a nie słyszą, niema też tchu w ustach ich.
- 18. Jak one niech będą twórcy ich, każdy który zaufał im.
- 19. Domu Izraela, sławcie Boga, bogobojni, sławcie Boga.
- 20. Domu Lewi, sławcie Boga, bogobojni, sławcie Boga.
- 21. Sławionym niech będzie Bóg z Cyonu, przebywający w Jerozolimie. Halleluja.

Ps. 136.

- 1. Chwalcie Boga bo dobry, bo na wieki łaska Jego.
- 2. Chwalcie Boga nad Bogi; bo na wieki łaska Jego.
- 3. Chwalcie Pana nad Pany; bo na wieki łaska Jego.
- 4. Co zdziałał cuda wielkie sam; bo na wieki łaska Jego.
- 5. Co stworzył nieba w mądrości; bo na wieki łaska Jego.
- 6. Co rozpostarł ziemię na wodach; bo na wieki łaska Jego.
- 7. Co stworzył światła wielkie; bo na wieki łaska Jego.
- 8. Słońce, aby panowało we dnie; bo na wieki łaska Jego.

którą zgromadzenie chórem powtarzało.

- 2. Deut. 10, 17.
- 6. Ps. 24, 2. יקר rozbić, rozciągać.
- 7. Gen. 1, 16.

- 15. עֲצָבֵי הַגּוֹיִם כַּסֵּף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם :
- 16. כֹּה־לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵיהֶם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ :
- 17. אֲזֻנֵיהֶם לָהֶם וְלֹא יִאֲזִינוּ אֶת אֵינֵי-יִשְׁרָאֵל בְּפִיהֶם :
- 18. כַּמֹּדֵה יְהוָה עֲשִׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר-בָּרַח בְּהֶם :
- 19. בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת-יְהוָה בֵּית אֶחָד בָּרְכוּ אֶת-יְהוָה :
- 20. בֵּית הַלְוִי בָרְכוּ אֶת-יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת-יְהוָה :
- 21. בָּרוּךְ יְהוָה | מִצִּיּוֹן שִׁבְעֵן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּהָ :

קלו

- 1. הוֹדוּ לַיהוָה בִּי-טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :
- 2. הוֹדוּ לְאֱלֹהֵי הַאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :
- 3. הוֹדוּ לְאֱדֹנֵי הָאֲדֹנִים כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :
- 4. לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֹלוֹת לְבָדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :
- 5. לַעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :
- 6. לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל-הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :
- 7. לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :
- 8. אֶת-הַשָּׁמַשׁ לְמוֹשָׁלֵת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :

15. Ps. 115, 4—11.

21. Ps. 134, 3.

Ps. 136. Ułożony w tym samym co poprzedni ps. celu, i prawdopodobnie przez tego samego autora. Każdy wiersz kończy się zwrotką,

- 9. Księżyce i gwiazdy, aby panowały w nocy; bo na wieki łaska Jego.
- 10. Co poraził Micraim w pierworodnych jego; bo na wieki łaska Jego.
- 11. I wywiódł Izrael z pośród nich; bo na wieki łaska Jego.
- 12. Ręką potężną i ramieniem podniesioném; bo na wieki łaska Jego.
- 13. Co rozdzielił morze sitowia na części; bo na wieki łaska Jego.
- 14. I przeprowadził Izrael wskrós niego; bo na wieki łaska Jego.
- 15. I pograżył Faraona i wojsko jego w morzu sitowia, bo na wieki łaska Jego.
- 16. Co prowadził lud Swój po puszczy; bo na wieki łaska Jego.
- 17. Co poraził królów wielkich; bo na wieki łaska Jego.
- 18. I pobił królów potężnych; bo na wieki łaska Jego.
- 19. Sychona króla Amorei; bo na wieki łaska Jego.
- 20. I Oga króla Baszanu; bo na wieki łaska Jego.
- 21. I oddał kraj ich na dziedzictwo; bo na wieki łaska Jego.
- 22. Na dziedzictwo Izraelowi słudze Swojemu; bo na wieki łaska Jego.
- 23. Co w poniżeniu naszym pomnił o nas; bo na wieki łaska Jego.
- 24. I wydarł nas od ciemieców naszych; bo na wieki łaska Jego.
- 25. Daje chleb wszelkiemu ciału; bo na wieki łaska Jego.

25. Po powrocie z Babilonu cierpiał lud niedostatek. Por. Neh. 5, 3.

- 9 אֶת-הַיָּרֵחַ וְכּוֹכְבַיִם לְמַמְשָׁלוֹת בְּלַיְלָה בְּיְלֵחַם הַסָּדָו :
- 10 לְמַכַּה מְצָרִים בְּבְכוּרֵיהֶם בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 11 וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 12 בְּיַד חֲזָקָה וּבְיָדוֹעַ נְמוּנָה בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 13 לְגֹזֵר יַם-סוּף לְגֹזְרִים בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 14 וְהָעֶבֶר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 15 וַתֵּעַר פְּרַעֲה וַחֵילוֹ בְּיַם-סוּף בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 16 לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 17 לְמַכַּה מְלָכִים גְּדֹלִים בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 18 וַיַּהַרְג מְלָכִים אֲדִירִים בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 19 לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 20 וְלַעֲוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 21 וַתֵּן אֶרְצָם לְנַחֲלָה בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 22 נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדָו בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 23 אֲשֶׁר-שָׁפְלָנוּ וְנָכַר לָנוּ בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 24 וַיַּפְרֶקֵנוּ מִצָּרֵינוּ בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :
- 25 נָתַן לָחֵם לְכָל-בָּשָׂר בְּיְעוֹלָם הַסָּדָו :

23. Odnesi się do pobytu na wygnaniu.

26. Chwalcie Pana niebios; bo na wieki łaska Jego.

Ps. 137.

1. Nad rzekami Babilonu, tam siedzieliśmy i płakali wspominając Cyon.
2. Na wierzbach tam zawieszaliśmy lutnie nasze.
3. Tam to domagali się od nas zaborcy nasi słów pieśni, a gnębiciele nasi radości. Zaśpiewajcie nam z pieśni Cyonu.
4. Jak śpiewać nam pieśń Bożą na ziemi obcej?
5. Jeżeli zapomnę cię Jerozolimo, niech zdrętwieje prawica moja.
6. Niech przylgnie język mój do podniebienia mojego, jeżelibym nie pamiętał ciebie, jeślibym nie stawiał Jerozolimy na przedzie radości mej.
7. Pamiętaj, Boże, synom Edomu dzień Jerozolimy, którzy wołali: burzcie, burzcie aż do podwalin jej.
8. Córo Babilonu spustoszona, szczęśny kto odpłaci tobie przysługę, którąś przysłużyła się nam.
9. Szczęśny kto pochwyci i roztrąci dzieci twe o skałę.

7. Ruiny Jerozolimy przypominają wieszczowi sprawców jej upadku, z których wymienia głównie Edomitów, spokrewnionych z Izraelitami, a pomimo to z najzawziętymi wrogami ich współzawodniczący. Por. Obad. 10. Jer. 49, 7. Ezech. 25, 12.

8. Babilonio, spustoszona przez Cyrusa, szczęśny ten, który do szczętu cię zburzy.

9. Barbarzyński ten zwyczaj starożytnych zwycięzców po wzięciu szturmem oblężonego miasta (por. 2 Król. 8, 12. Hoz. 10, 14. Nah. 3, 10), jest tu określeniem zupełnej zagłady.

26 הודו לְאֵל הַשָּׁמַיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :

קלו

- 1 על־נְהַרֹת | בְּבֵל שָׁם יִשְׁבְּנוּ בְּמִבְּקֵינוּ בְּזִכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן :
- 2 על־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ בְּגוֹרוֹתֵינוּ :
- 3 כִּי שָׁם | שְׁאֵלָנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבַר־שִׁיר וְתוֹלְלֵנוּ שְׂמִיחָה שִׁירֵינוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן :
- 4 אֵיךְ נִשְׁיֵר אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אֲרָמֹת נָבֶר :
- 5 אִם־אֶשְׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי :
- 6 תִּדְבַק לְשׁוֹנֵי | לְחַפֵּי אִם־לֹא אֲזַכְּרֶנּוּ אִם־לֹא אֶעֱלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמִיחָתִי :
- 7 זָכֹר יְהוָה | לְבָנֵי אֲדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַם הַהֲמָרִים עָרוֹ | עָרוֹ עַד תִּיָּסֹד בָּהּ :
- 8 בְּתִבְבֵּל תִּשְׁדָּרְתָּ אֲשֶׁרֵי שִׁישָׁלֵם־לָךְ אֶת־נְמוֹנֶךָ שְׂאֵמֶלֶת לָנוּ :
- 9 אֲשֶׁרֵי | שִׁיאִתּוֹ וְנִפְּץ אֶת־עֲלֻזֶיךָ אֶל־הַסֶּלַע :

Ps. 137. Rzewna ta pieśń napisana została bezpośrednio po powrocie pierwszych wygnańców do Jerozolimy.

1. Nad brzegami Eufratu, Tygru, Chaborasu i t. d. *Ges*: Eufrat był dla wygnańców granicą w kierunku Palestyny, to też przesiadywali nad brzegami jego, zatapiając wzrok w nieskończoną pustynię, wybiegając tęskną myślą ku stronom ojczystym.

2. בתוכה wł. w niej, w Babilonii.

3. לל wedle *Ges*. dręcyciel, od לל wedle *Fürsta* zam. לל łupieżca, *Raszi* zam. לל znucający się, tak samo *Mendels*.

5. שישלם wł. „niech zapomni“ się poruszać, niech mi usług odmówi. Inni: jeżeli cię zapomni prawica moja.

Ps. 138.

1. Dawida pieśń. Sławię cię z całego serca, wobec bóstw śpiewam Ci.

2. Korzę się przed przybytkiem Twoim świętym, wyślawiam imię Twoje, za łaskę Twoją, za prawdę Twoją; boś wyniósł nad wszystko imię Twoje, słowo Twoje.

3. W dzień, kiedy Cię wzywałem, wysłuchałeś mnie, po-krzepiłeś mnie, a w mojej duszy, moc.

4. Holdować Ci będą, Boże, wszyscy królowie ziemi, bo usłyszeli wyroki ust Twoich.

5. I śpiewać będą o drogach Bożych, jak wielkim ma- jestat Boga.

6. Bo wysoko Bóg, a na poniżonych baczy, i wzniosłego zdaleka dojrzy.

7. Gdy chodzić będę pośród niedoli, dasz mi żyć, na- przekór wrogom moim podasz rękę Twoją, i wspomóż mnie prawica Twoja.

8. Bóg dokona dla mnie, Boże, łaska Twoja na wieki, dzieł rąk Twoich nie zaniechaj.

Ps. 139.

1. Przewodnikowi chóru. Dawida pieśń. Boże, Ty zba- dałeś mnie i znasz.

ogłoszone, które obecnie się spełniają. Por. 2 Sam. 7. Ps. 89, 28.

6. Niekt. odnoszą גָּבוּהָ do Boga. יִדַע nieregul. forma *kał*, wedle *Raszi* i *Eb. Ez. hř.* w znaczeniu „karać“ Por. Sęd. 8, 16.

Ps. 139. Wieszcz w najdroższych uczuciach swoich zraniony, odpy- cha z oburzeniem miotane nań przez nieprzyjaciół potwarze, i powołuje się na świadectwo wszechobecnego Boga, który go zna, i najtajniejsze myśli jego zbażał. Z powodu kilku wyrażeń i form aramejskich w tym ps. napotkanych powątpiewają nowsi kom. o autorstwie Dawida. Może wszakże być, że stan głębokiego wzruszenia w jakim Dawid się znajdo- wał na charakter i formę jego wyślowienia się wpłynął.

קלח

1 לְדָוִד | אֹדֶה בְּכָל-לִבִּי נֹגֵד אֱלֹהִים אֲמוֹרָה :

2 אֲשַׁתְּחִינָה | אֶל-הַיְבֵל קִדְשֶׁךָ וְאֹדֶה אֶת-שִׁמְךָ עַל-חֲסִדֶּךָ
וְעַל-אֲמוּנָתְךָ כִּי-הִגְדַּלְתָּ עַל-כָּל-שִׁמְךָ אֲמוֹרָתְךָ :

3 כִּי־יָמִים קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי תִרְחַבְנִי בְּנַפְשִׁי עֵז :

4 יִזְרֹחַ יְהוָה כָּל-מַלְכֵי-אֲרָץ כִּי-שָׁמְעוּ אִמְרֵי-כִיךָ :

5 וַיִּשְׁירוּ בְּדַרְכֵי יְהוָה כִּי גָדוֹל כְּבוֹד יְהוָה :

6 כִּי-רָם יְהוָה וְשָׁפַל יִרְאָה וְגִבוֹת מִמֶּרְחֹק יִדַּע :

7 אִם-אֵלֶּה בְּקִרְבִּי צָרָה תִּחְיֶנִי עַל אֶף אֵיבֵי תִשְׁלַח יָדְךָ
וְחֹשֶׁעַנִּי יִמְיֶנֶךָ :

8 יְהוָה יִגְמַר כִּי-עָנִי יְהוָה חֲסִדֶּךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי יְדִיךָ
אֶל-תִּרְחַף :

קלט

1 לְמִנְצַח לְדָוִד מִזְמוֹר | יְהוָה חֲקַרְתָּנִי וַתִּדַּע :

Ps. 138. Pieśń dziękczynna Dawida. *Sept.* przypisują ją Hagja- szowi albo Zacharjaszowi. Zdaniem *Ev.* i *Vaih.* jest psalm ten utworem Zerubabela.

1: Wobec bóstw, według *Raszi*, tyle co wobec wielkich ziemi. *Mendels.* czyta נֹגֵד zam. נֹגַד , przed Tobą, Boże, śpiewam.

2. Imię Twoje, słowo Twoje, tyle co sławę i obietnicę Twoją. Por. Ps. 102, 22. *Pumpianski* łączy הגדלת אותך z כי הגדלת wysławiam prawdę Twoją którąś wyniósł, wszystką sławę, i słowo Twoje.

3. וירחבני wł. natchnąłeś mnie dumą, odwagą.

4. יזרח jak Gen. 49, 8. Wyroki, postanowienia Boże przez Natana

2. Ty znasz spoczynek mój i wstawanie moje, wrozumiewasz myśl moją zdaleka.

3. Chód mój i leżenie moje wysledziłeś, a na wszystkie drogi moje baczysz.

4. Bo zanim wyraz na języku moim, już, Boże, znasz go cały.

5. Ze wszech stron opasałeś mnie, i położyłeś na mnie dłoń Twoją.

6. Niedościżę dla mnie zrozumienie tego, tak wzniosłem, że nie podołam mu.

7. Dokąd ujdę przed duchem Twoim, i dokąd przed obliczem Twojem schronię się.

8. Gdybym się wznosił ku niebu, tam Ty, i gdybym sobie usiał w otchłani, tuż jesteś.

9. Gdybym wziął skrzydła jutrzni, spoczął na krańcu morza.

10. Nawet tam ręka Twoja powiodłaby mnie, a ujęła prawica Twoja.

11. A gdybym rzekł: wszak ciemność mnie ukryje, a nocą stanie się światło wokoło mnie.

12. I ciemność nie zaciemnia przed Tobą, a noc jako dzień świeci; tak ciemność jak światło.

6. Napróżno zastanawiam się nad tém, dokąd bym mógł ujsć przed duchem Twoim, aby niezależnym być od Ciebie. Inni: niepojęta ta wiedza Twoja dla mnie, szczytna, nie podołam jęj. *פליאה* fem. od *פליא* ktib *פליאה* fem. od *פליא* Sęd. 13, 18.

8. *אם* z *chald.* *נכס* wznieść się. *היף* od *Sternberg*: gdybym zeskoczył, od *נצה* zapewne podł. *Kimchi*, który temu słowu podobne znaczenie przypisuje.

11. Wedle kom. żyd. *שוף* = *נשף* zamroczyć, zaćmiewać. Wedle innych pokr. z *שם* zdmuchnąć, usunąć.

12. Por. *כעס* *בכהן* Jez. 24, 2.

2 אַתָּה יָדַעְתָּ שְׁבִתִּי וְקוֹמִי בְּנִתְּהָ לְרַעִי מִרְחוֹק :

3 אֶרְצִי וְרַבְעִי וְרִיתִי וְכָל־דְּרָבִי הִסְבַּנְתָּה :

4 כִּי אֲנִי מִלְּתָה בְּלִשְׁוֹנֵי הַיָּם יְהוָה יָדַעְתָּ כָּלָהָ :

5 אֲחֹזֵר וְקָרַם צִרְתָּנִי וְתִשָּׁת עָלַי בַּפֶּהָ :

6 פְּלִיאָה פְּלִיאָה קִרִי בַעֲת מִמֶּנִּי נִשְׁבָּהָ לֹא־אֹכֵל לָהּ :

7 אָנֹכִי אֵלֶיךָ מִרְחוֹק וְאַנְהָ מִפְּנֵיךָ אֶבְרַחָ :

8 אִם־אֶפְסָן אֲשָׁמִים אֲשֶׁם אַתָּה וְאֲצִיעָה שְׂאוֹל הַיָּם :

9 אֲשָׂא בְּנִפְי־שָׁחַר אֲשַׁבְּנָה בְּאַחֲרִית יָם :

10 בְּמ־אֲשֶׁם יָרַח תִּנְחַגְנִי וְתִאֲחַזְנִי יְמִינֶךָ :

11 וְאֹמַר אֶתְחַשְׁדָּה יִשְׁוֹפְנִי וְלִילָה אֹזֵר בְּעַדְנִי :

12 בְּמ־חֲשֹׁדָּה לֹא־יִחַשְׁדָּה מִמֶּנִּי וְלִילָה בֵּינִים יֵאָרַר בְּחַשְׁיָהָ :

בְּאֹזֵרָה :

2. Na wzór Dent. 6, 7. wylicza wieszcz główne czynności życia. *יע* od *יע* dążność, skłonność, życzenie, myśl, por. *יעות* Eccl. 1, 14. Ezra 5, 17. *יעין* Eccl. 2, 22. Dan. 2, 29.

3. Wł. ślad, ścieżkę moją *רבע* od *רבע* pok. z *רבע* leżenie, spoczynek. *יע* od *יע* rozsiwać, przewiewać ziarna, oczyszczać z plew, przenosić rozjeżdżać, zbadać. Wedle kom. żyd. otoczyłeś niby wieńcem, por. Inni „wymierzyles” por. *יע* — *יע* strzedz, zważać.

5. *יע* od *יע* z zachodu i ze wschodu, por. Jez. 9, 11. Joel 2, 20. Zach. 14, 8. nie jak *Raszi* grzbiet i oblicze, co *יע* nigdy nie znaczy. *יע* od *יע* por. Ezech. 5, 3. Inni od *יע* pokr. z *יע* uformowałeś mnie. *Sternberg*: Dłoń Twoja nie pozwala mi i w górę się wznieść.

13. Boś Ty ukształtował wnętrze moje, osnułeś mnie w żywocie matki mej.

14. Sławię Cię, bom dziwnie cudowny, cudowne twory Twoje, a dusza moja poznaje to dobrze.

15. Nie tajne było jestestwo moje przed Tobą, gdy się tworzył w tajni, wysnuwał w głębinach ziemskich.

16. Zaród mój widziały oczy Twoje, i w księdze Twojej, gdzie wszystkie zapisane przeznaczenia przyszłe, i dla niego było jedno między niemi.

17. A mnie jak cenne były zamysły Twoje, Panie, jak potężną ich liczba.

18. Gdybym je liczył, nad piasek liczniejsze; powstałem i wciąż jestem z Tobą.

19. Gdybyś też zgładził, Panie, niegodziwego, a do mężów krwawych: wara odemnie.

20. Którzy Cię wzywają dla zbrodni, wzywają dla fałszu, wrogі Twoje.

21. Czyliż nienawidzących Cię, Boże, nie nienawidzę, i przeciwnikami Twoimi się nie brzydzę.

22. Całą nienawiścią, nienawidzę ich, wrogami są mi.

23. Doświadcź mnie Panie, poznaj serce moje, wypróbuj mnie i poznaj myśli moje.

24. I patrz czy droga przekory we mnie, a prowadź mnie po drodze wieczności.

A wszystkie zapisane były w księdze Twojej dni przyszłe, choć żaden z nich nie istniał (jeszcze). Wyobrażenie o księdze przeznaczeń ludzkich znajdujemy już w Exod. 32, 33.

17. A dla mnie jak cenne było zapisane tam przeznaczenie, z góry przeznaczony mi los. Inni: A o mnie jak niedościgłe są myśli Twoje, Panie. *summa* por. Num. 31, 20.

18. *obudziłem się, tu, urodziłem się.*

20. *zam. 2 Sam. 19, 14. Kształt. zam. 2 Sam. 19, 14.*

24. *przekora, por. Jez. 63, 10. Według odwiecznego trybu Twojej sprawiedliwości. Inni: drogą wiekuistego ubłogosławienia.*

13 פִּי־אֶתָּה קִנִּיתָ כְּלִי־יָדַי תִּסְכְּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי :

14 אֹדוֹתָ עַל כִּי נִוְרָאוֹת נִפְלְאוֹת נִפְלְאוֹת מִעֲשֵׂיךָ וְנִפְלְאוֹת יִדְעַת מֵאֵד :

15 לֹא־נִבְחַד עֲצָמֵי כֶּסֶף אֲשֶׁר־עֲשִׂיתִי בַּבַּתָּר רִבְמוֹתַי בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ :

16 נָלַמְנִי וְרָאִי עֵינַיךָ וְעַל־סִפְרֶךָ כָּל־מַעֲשֵׂי יָמַי יֵצְרוּ וְלֹא יָלַדְתִּי אֶתְךָ בְּהֵם :

17 וְלִי מִחֲזִיקָתְךָ רֵעִיךָ אֵל מִהָעֲצָמוֹת רָאִישֵׁיהֶם :

18 אֶסְפְּרָם מִחֹל יִרְבוּן הִקִּיצִיתִי וְעוֹדֵי עִמָּךְ :

19 אִם־תִּקְטַל אֱלֹהִים וְרָשָׁע וְאִנְשֵׁי דָמִים כִּוְרוֹ מִנִּי :

20 אֲשֶׁר יִמְרוּךָ חֶסֶד א' לְמוֹצֵה נֶשְׁוֹא לְשׂוֹא עֲרִיךָ :

21 הֲלֹא־מִשְׁנֵאֵיךָ יִהְיֶה וְאֶשְׁנֵא וּבִתְקוּמֹתֶיךָ אֶתְקוּמָטָא :

22 תִּבְלִית שְׁנֵאָה שְׁנֵאָתִים לְאִי־בִים הָיוּ לִי :

23 חֲקַרְנִי אֵל וְדַע לְבָבִי בְּחִנִּי וְדַע שְׂרַעַפִּי :

24 וְרָאֵה אִם־תִּרְרָה עֲצָבִי וְנִחַנִּי בְּרִרְרָה עוֹלָם :

13. Powód wszechwiedzy Bożej. *קנה* pokr. z *קן* i *קון* prosto stawiać, formować, tworzyć. Por. Dent 37, 36. Przyp. 8, 22. *כליות* wł. nerki, uważane za siedlisko uczuć i myśli. *תכני* od *סך* pokr. z *שב* obwijać, por. Hiob 10, 11.

14. Inni: a dusza moja rozumna, cudowna nad wszystko. *נוראות* dom. *קשות* por. Gen. 42, 7.

15. Głębiny ziemskie przen. zamiast łono matki.

16. *foetus*, w Talmudzie każda nieforemna *massa*. *ים* przeznaczenie, los. por. Hiob 3, 1. 14, 6. Tak *Pumpianski*. Inni podł. *ktib*:

Ps. 140.

1. Przewodnikowi chóru. Pieśń Dawida.
2. Wybaw mnie Boże od człowieka złego, od męża bezprawia ochroń mnie.
3. Którzy zamysłają złe w sercu, co dzień wszczynają walki.
4. Ostrzą języki swoje jak wąż, jad żmii pod wargami ich.—Sela.
5. Uchowaj mnie, Boże, od rąk niegodziwca, od męża bezprawia ochroń mnie; którzy umyślili zachwiać kroki moje.
6. Ukryli dumni sidła na mnie i powrozy, rozciągnęli sieci nad ścieżką, zasadzki zastawili na mnie.—Sela.
7. Rzekłem do Boga: Panem moim Ty, wysłuchaj Boże, głos błagania mojego.
8. Boże, Panie, twierdzo pomocy mojej, co osłaniasz głowę moję w dzień boju.
9. Nie spełniaj, Boże, życzeń niegodziwego, zamysłów jego nie urzeczywistniaj; niech nie tryumfują.—Sela.
10. Głowy ostępujących mnie, niecnosć warg ich, niech je pokryje.
11. Niech spadną na nich zarzewia, w ogień niech strąci ich, w przepaście, by nie powstałi.
12. Oszczercza nie ostoi się na ziemi, mąż bezprawia, zło niech go ściga do upadku.
13. Wiem, że wymierzy Bóg spawiedliwość biednemu, słusznosć ubogim.

10. Inni: ראש jad, przewodnik, zastęp. Wiersz ten jest jednak przeciwstawieniem do w. 8.

11. Zarzewia czyli błyskawice z góry, a ogień z dołu. כהמרת z arab. pokrewnego z כתר spieszyc, biedz—głębina, przepaść w którą się szybko spada.

12. Inni łączą stosownie do akcentu ויע אש המס ויע—איש חרפות—ostateczny upadek, od דחה wzdle Kimchi pędzić od nieszczęścia do nieszczęścia.

קמ

- 1 לְמַנְצֵחַ מְזִמֹּר לְדָוִד :
- 2 חָלַצְנִי יְהוָה מֵאֲדָם רַע מֵאִישׁ חַמְסִים תִּנְצְרֵנִי :
- 3 אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רְעוּת בְּלֵב פְּלִיִּים יִגְדְּרוּ מִלְחָמוֹת :
- 4 שָׁנְנוּ לְשׁוֹנֵם בְּמוֹ-נַחֲשׁ חֶמֶת עֵבֶשׁוּב תַּחַת שְׁפָתֵינוּ סֵלָה :
- 5 שָׁמְרֵנִי יְהוָה | מִיַּד רָשָׁע מֵאִישׁ חַמְסִים תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְדַחֲוֹת פְּעָמַי :
- 6 טָמְנוּ-גֵּאִים | פֶּחַ לִי וְחִבְלִים פָּרִישׁוּ רֶשֶׁת לְדַרְמַעְנָל מִקְשִׁים שְׁתוּ-לִי סֵלָה :
- 7 אֲמַרְתִּי לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲתָהּ הִיאֲנִינָה | יְהוָה קוֹל תִּתְנוּנִי :
- 8 יְהוָה אֲדַנִּי עַז יִשׁוּעָתִי סִבּוֹתָהּ לְרֵאשִׁי בְּיוֹם נַשְׁק :
- 9 אֶל־תִּתֵּן יְהוָה מֵאוּרֵי רָשָׁע וּמָוֶן אֶל־תִּפֶּק יְרוּמוֹ סֵלָה :
- 10 רֵאשׁ מִסִּבֵּי עַמְל שְׁפָתֵינוּ יִבְסוּמוּ יִכְסִימוּ קִיר :
- 11 יִפְיִמוּ יִמוּטוּ קִיר עֲלֵיהֶם גְּחָלִים בְּאֵשׁ יִפְלֹם בְּמַהֲמֹוֹת בְּלִי-קוּמוֹ :
- 12 אִישׁ לְשׁוֹן בְּלִי-קוֹן בְּאַרְץ אִישׁ-חַמְסִים רַע יִצְוֹרְנוּ לְמַדְחַפַּת :
- 13 יִדְעֵת יִרְעֵתִי קִיר כִּי-י עֲשֵׂת יְהוָה דִּין עָנִי כְּשֹׁפֵט אֲבִינָיִם :

Ps. 140. Ułożony zdaniem jednych w czasie powstania Absalona, wedle innych w epoce Saula.

3. הלך מערנית, jak tu גרה wzbudzać, wszczynać, por. Deut. 32, 27. Inni: zbierają się wojennie, jak מערנית .

4. רכס i עכש wł. pierścieniowaty, od עכש = עכס .

9. אל . מל . od מלך wł. nie daj wyjścia. Przed ירומו dom. הפך .

8. Ale ku Tobie, Boże, Panie, oczy moje się wznoszą, Tobie ufam, nie zatracaj duszy mojej.

9. Ustrzeż mnie od sideł, które zastawili na mnie, i od zasadzek złoczyńców.

10. Niech wpadną w sieci własne niegodziwi wraz, gdy ja je ominę.

Ps. 142.

1. Dumanie Dawida, gdy zostawał w jaskini; modlitwa.

2. Głosem moim do Boga wołam, głosem moim Boga błagam.

3. Wylewam przed Nim żal mój, niedolę moję przed Nim wypowiadam.

4. Gdy zwątpił we mnie duch mój, a Ty znasz ścieżkę moję, na drodze téj którą chodzę, ukryli sidła na mnie.

5. Spójrz na prawo i zobacz; niemasz, ktoby mnie znał, znikło schronienie dla mnie, nikt nie pyta o duszę moję.

6. Wołam do Ciebie, Boże, rzekłem: Tyś ucieczką moją, udziałem moim w krainie żywota.

7. Zważ na błaganie moje, bom biedny bardzo; ocal mnie od prześladowców moich, bo silniejsi odemnie.

8. Wywiedź z zamknięcia duszę moję, bym sławił imię Twoje; mną się uwieńczyą cnotliwi, gdy zmiłujesz się nademną.

4. *ו* w znaczy może na którejkolwiek drodze, dokądkolwiek się zwracam.

5. Z tych wszystkich otaczających Saula byłych moich towarzyszyz broni, nikt mnie nie zna, nikt nie stoi po prawicy mojej.

6. Na téj ziemi. Por. Ps. 27, 13. 52, 7.

8. Z zamknięcia, nie koniecznie z jaskini w której się znajdował, lecz w ogóle z niedoli. Inni: Mnie otoczą sprawiedliwi w dowód współdziału i współczucia.

8 כִּי אֵלֶיךָ יְיָ הוֹדָה אֲדַבֵּר עֵינַי בְּכֹה חֲסִיתִי אֶל־תִּעַר נַפְשִׁי :

9 שְׁמֵרֵנִי מִיַּדִּי פֶתַח יַקְשׁוּוּ לִי וּמִקְשׁוֹת פְּעֻלֵי אָוֶן :

10 יִפְּלוּ בְּמִכְמָרֵי רָשָׁעִים יַחַד אֲנֹכִי עַד־אֶעְבֹּר :

קמב

1 מִשְׁכָּלִי לְדוֹר בְּהִיוֹתוֹ בְּמַעְרָה תִּפְּלֶה :

2 קוֹלִי אֶל־יְהוָה אֲנֹעַק קוֹלִי אֶל־יְהוָה אֶתְחַנֵּן :

3 אֶשְׁפֹּךְ לְפָנָי שִׁירִי צָרָתִי לְפָנָי אֶגִּיד :

4 בְּהִתְעַלֶּמֶת עָלַי וְרוּחִי וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְחִיבָתִי בְּאֶרְצוֹתֵי

אֲחֵלֶךְ מִמֶּנּוּ פֶתַח לִי :

5 הַבַּיִט יָמִין וְרֹאשׁוֹ וְאִין־לִי מִכִּיר אֶבֶד מָנוֹס מִמֶּנִּי אִין

דוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי :

6 וְעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְהוָה אֶמְרַתִּי אֲתָה מִחַסִּי חֲלָקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים :

7 הַקְשִׁיבָה וְאֶל־רִנָּתִי כִּי־דַלְתִּי מֵאֵד הַצִּילֵנִי מִרֹדְפַי כִּי

אֶמְצֵוּ מִמֶּנִּי :

8 הֲוֹצִיאָה מִמִּסְכָּר וְנַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֶת־שִׁמְךָ בִּי יִכְתְּרוּ

צַדִּיקִים כִּי תִגְבַּל עָלַי :

8. *piel* od *ערה* wł. wypróżniać, wylewać, tu przenośnia, zam. gubić. Por. Jez. 53, 12.

10. Przed *יהוה* dop. *יעלו* — *על* zam. *בעת* podczas gdy ja owe sidła szczęśliwie ominę.

Ps. 142. Ułożony prawdopodobnie jak Ps. 57. na początku pobytu Dawida w pieczarze Adullam, 1 Sam. 22, 1. w En-Geddi bowiem (1 G. 24, 2.) znajdował się na czele kilkuset ludzi i nie był już samotnym i opuszczonym.

Ps. 143.

1. Pieśń Dawida.—Boże, wysłuchaj modlitwę moję, skłoń ucho ku błaganu mojemu, w prawdzie Twojej odpowiesz mi, w sprawiedliwości Twojej.

2. Nie chodź na sąd ze sługą Twoim, bo nie usprawiedliwi się przed Tobą nikt żywy.

3. Bo ściga wróg duszę moję, przygniata do ziemi życie moje, wtrącił mnie w ciemnice, niby umarłych od wieku.

4. I zwątpił we mnie duch mój, we wnętrzu mojem osłupiało serce moje.

5. Wspominam dni dawne, rozważam wszystkie czyny Twoje, o dziele rąk Twoich rozpamiętywam.

6. Wyciągam ręce moje do Ciebie, dusza moja jako ziemia spragniona (zwraca się) ku Tobie.—Sela.

7. Pospiesz, wysłuchaj mnie Boże, zanika duch mój; nie ukrywaj oblicza Twojego przedemną, bom podobny do zstępujących do grobu.

8. Zwiastuj mi zawczasu łaskę Twoję, bom Tobie zaufałem; oznajm mi drogę, którą mam iść, bo do Ciebie wznośzę duszę moję.

9. Ocal mnie od wrogów moich, Boże, do Ciebie się chronię.

10. Naucz mnie spełniać wolę Twoję, boś Ty Pan mój; duch Twój dobry niech mnie prowadzi po ziemi urównanej.

6. Dawid znajdował się wówczas w pustyni Judzkiej, 2 Sam. 15, 23. 16, 2. Ps. 63, 2.

7. Ps. 27, 9. 28, 1.

8. Porankiem, rychło. Zresztą być może, że ps. wypowiedziany został w nocy po ucieczce.

9. Sept. czyt. חסרי.

10. Uważając obecne nieszczęście swoje za skutek popełnionych grzechów, wieszcz prosi o lepsze poznanie powinności swojej na przyszłość. Por. Ps. 51, 13. 5, 9. 27, 11.

קמו

1 מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה | שָׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל־תְּחִנּוֹתַי
בְּאַמְנֵתְךָ עֲנֵנִי בְּצַדִּיקְתֶּךָ :

2 וְאַל־תִּבְוֵא בְּמִשְׁפַּח אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי לֹא־יִצְדַק לְפָנֶיךָ כָּל־חַי :

3 כִּי יִדְבֹק אוֹיֵב | נִפְשִׁי דָבָא לְאַרְצֵן חַיָּתִי הוֹשִׁיבֵנִי בְּמַחְשָׁפִים
כְּמַתִּי עוֹלָם :

4 וְהִתְעַטַּרְתָּ עָלַי רוּחִי | בְּתוֹכִי יִשְׁתַּמֵּם לִבִּי :

5 וְצַרְתִּי יָמִים | מִקִּדְמָה תִּגְוִתִי בְּבִלְעֵלְעֵלְךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
אַשׁוּחָח :

6 כִּי־שָׁתִי יְדֵי אֱלֹהִים נִפְשִׁי | בְּאַרְצֵי־עֵפֶר לָךְ מִלָּה :

7 מִתֵּר עֲנֵנִי | יְהוָה בְּלִתָּה רוּחִי אֶל־תִּמְתָּר פְּגַנֶּךָ מִמֶּנִּי
וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־יָדַי בּוֹר :

8 תִּשְׁמָעֵנִי בְּבִקְר | חֶסֶדְךָ כִּי־בָהּ בְּמַחְתִּי הוֹדִיעֵנִי הֶרְדֵּנוּ
אֱלֹהִים כִּי־אֱלֹהִים נִשְׁאַתִּי נִפְשִׁי :

9 הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבֵי | יְהוָה אֱלֹהִים כִּסִּיתִי :

10 לִפְדֵּנִי | לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כִּי־אַתָּה אֱלֹהֵי רוּחַ מוֹבָה
תִּנְחַנֵּי בְּאַרְצֵן מִישׁוֹר :

Ps. 143. Ułożony prawdopodobnie w czasie powstania Absalona, na co podobieństwo niektórych wyrażen w ps. 63. wskazywać się zdaje. Inni odnoszą go do epoki Saula. Raszi i De Wette uważają go za pieśń żalobną narodu.

1. Sept. i Vulg. łączą z באמונתך z האינה .

3. W ucieczce przed Absalonem ukrywał się Dawid w jaskiniach. Ob. 2 Sam. 17, 9. Por. Treny 3, 6. Ps. 88, 4—7.

4. Ps. 142, 4.

5. Ps. 77, 6. 7.

11. Gwoli imieniu Twojemu, Boże, zachowasz mi życie; w sprawiedliwości Twojej wywiedziesz z niedoli duszę moją.

12. I w łasce Twojej wytracisz wrogi moje, zagubisz wszystkich ciemięzców duszy mojej, bo jam sługa Twój.

Ps. 144.

1. Dawida pieśń. Błogosławiony Bóg, opoka moja, który wprawia ręce moje do walki, pierście moje do boju.

2. Dobroczynca mój i warownia moja, obrona moja i zbawca mój, tarcza moja, i Nim się osłaniam; który podał naród mój podemnie.

3. Boże, czemże człowiek, że baczysz nań, a syn człowieka, że go cenisz.

4. Człowiek do tchnienia podobny, dni jego jako cień przemijający.

5. Boże, skłoń niebiosa Twoje i zstąp, dotknij gór, a niech zadymią.

6. Zabłyśnij błyskawicą i rozprosz je, spuść strzały Twoje, a poraż je.

7. Spuść rękę Twą z wysokości, wybaw i ocal mnie z powodzi wielkich, z ręki synów obczyzny.

8. Których usta mówią fałsz, których prawica, prawicą zawodną.

9. Panie, pieśń nową zaśpiewam Ci, na lutni dziesięciostrunnej zanucę Ci.

4. Ps. 39, 6. 7. 12.

5. Ps. 18, 10.

6. Ps. 18, 45. 46. *Vaihinger* stosuje te słowa do Samarytanów i innych nieprzyjaciół.

8. Inni: którzy łamią zawarte ngody.

9. Nową pieśń po zwycięztwie którą właśnie był późniejszy ps.

18. עשור בנגל por. Ps. 92, 4.

11 לְמַעַן שְׁמוֹךְ יְהוָה תַּחֲיֶנּוּ בְּצַדִּיקוֹתָיִךְ וְתוֹצִיאַ מִצָּרָה נַפְשִׁי :

12 וּבְחַסְדֶּיךָ תַצְמִיחַ אֵיבֵי וְהִאֲבִידָה כָּל־צָרָתִי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ :

קמד

1 לְדָוִד וְכָרוֹךְ יְהוָה וְצוּרֵי הַמְּלִמָּה יְדֵי לְקַרְבֵּי אֲצַבְעוֹתַי לְמַלְחָמָה :

2 חֲסִדֵי וּמַצֻּדֹתַי מִשֹּׁנְבֵי וּמִפְּלִמֵּי־לֵי מִגְּנֵי וְכֹחַ חֲסִידֵי הַדָּוָד עַמִּי תַחֲתֵי :

3 יְהוָה מֶ־הָאָדָם וְהִדְעָהוּ כִּן־אֲנוֹשׁ וְתַחֲשַׁבְהוּ :

4 אָדָם לְהַבִּיל דָּמָה יָמָיו בְּצַל עֹיֵבָר :

5 יְהוָה הַמִּשְׁמִינֶה וְתַרְדֵּג עַל בְּהֵרִים וַיַּעֲשֶׂנּוּ :

6 בְּרוּךְ בְּרוּךְ וּתְפִיצָם שְׁלַח חֲצִיָּה וְתַהַמָּם :

7 שְׁלַח יְדֵיךָ מִפְּרוֹם פְּצַנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי יַבֵּר :

8 אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר־שׁוֹא וַיִּמְיָנֶם יַמִּין שְׂקָר :

9 אֱלֹהִים שִׁיר תְּהַדֵּשׁ אֲשֶׁרְךָ לָךְ בְּנִגְבַל עֵשׂוֹר אֲזַמְּרֶה־לָּךְ :

Ps. 144. Ułożony przez Dawida po ostatecznym pokonaniu stronictwa Saula i objęciu władzy nad całym ludem w Jerozolimie. Psalm ten jest pierwowzorem, z którego Dawid później przy układzie ps. 18. czerpał. *Vaih.* przypisuje go Zerubabelowi. *De Wette* i inni dzielą go na dwie odrębne pieśni.

1. Ps. 18, 35.

2. Jon. 2, 9. Ps. 18, 3. 2 Sam. 22, 44. Inni czytają עמם .

3. Ps. 8, 5. Czemuż jestem, że mi tyle łask wyświadczasz.

10. Który dajesz zwycięstwo królom, któryś wybawił Dawida, sługę Twego, od miecza srogiego.

11. Wybaw i ocal mnie z ręki synów obczyzny, których usta mówią fałsz, których prawica, prawicą zawodną.

12. Aby synowie nasi byli jako latorośle, pielęgnowane w młodości; nasze córki jako rzeźby wyciosane na przyczółku pałacu.

13. Nasze stodoły pełne, aby starczyły od zbioru do zbioru, trzody nasze w tysiącach i krocich na błoniach naszych.

14. Woły nasze objuczone, ani szkoda, ani strata, ani skarga na ulicach naszych.

15. Szczęsny naród, któremu się tak dzieje; szczęsny naród któremu Bóg Panem.

Ps. 145.

1. Hymn Dawida. Wynoszę Cię Panie mój, królu, błogosławię imię Twoje na wieki wieków.

2. Każdego dnia błogosławię Cię i wysławiam imię Twoje na wieki wieków.

3. Wielki Bóg i sławiony wielce, a wielkości Jego nie ma granic.

4. Pokolenie pokoleniu niech wychwala dzieła Twoje, i wszechmoc Twoją niech rozpowiadają.

ta. wł. krzyk. Inni: Oby nie było ani wtargnięcia (nieprzyjaciela), ani porwania (jeńców), ani narzekania.

15. Por. Ps. 33, 12.

Ps. 145. Hymn porządkiem alfabetycznym ułożony. Napisał go prawdopodobnie Dawid, wspominając z uniesieniem i wdzięcznością o drodze, którą go Bóg prowadził, jak go wyniósł i bronił, i w każdej potrzebie wspomagał.

1. Jez. 25, 1.

3. Ps. 48, 2.

10 הַנִּתְּנָה תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֵה אֶת־דָּוִד עַבְדּוֹ מִיַּד רָעָה :

11 פָּצַנִי וְחַיְלֵנִי מִיַּד בְּנֵי־יָבֵר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבְרֵי־שָׁוְא וְיָמִינָם יָמִין שָׁקֵר :

12 אֲשֶׁר בָּנִינוּ אֶבְנֵי־מִנְדְּלָיִם בְּנִעֲוֵי־הֵם בְּנִתְּנֵנוּ כְּזוּיֹת מְחַפְּזוֹת תִּבְקֵית הַיָּבֵל :

13 מְזוּיְנוּ מִלְּאִיִּם מְפִיקִים מִן־אֶלְטָן צִאֲוֹנָנוּ יְיָ מֵאֲלִיפּוֹת מְרַבְּבוֹת בְּחֻצוֹתֵינוּ :

14 אֲלוֹפֵינוּ כְּסִפְלִים אֵין פֶּרִץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוֹחָה בְּרִחְבֹּתֵינוּ :

15 אֲשֶׁר־הָעַם שִׁבְּכָה לוֹ אֲשֶׁר־הָעַם שִׁיְהִיָּה אֱלֹהָיו :

קמה

1 תִּהְיֶה לְדָוִד אֲרוֹמָמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאֲבִרְכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד :

2 בְּכָל־יוֹם אֲבִרְכָךָ וְאֶהְיֶלְלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד :

3 גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֶקֶר :

4 דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח מִעֲשֵׂיךָ וּבְבוֹרְתֶיךָ יִגְדֹד :

12. Inni: Oby nie było ani wtargnięcia (nieprzyjaciela), ani porwania (jeńców), ani narzekania. Inni: Jako słupy węgielne (קָן) wyciosane na frontonie pałacu.

13. Komora. Inni: Oby nie było ani wtargnięcia (nieprzyjaciela), ani porwania (jeńców), ani narzekania. Inni: Jako słupy węgielne (קָן) wyciosane na frontonie pałacu.

14. Inni: Oby nie było ani wtargnięcia (nieprzyjaciela), ani porwania (jeńców), ani narzekania. Inni: Jako słupy węgielne (קָן) wyciosane na frontonie pałacu.

5. Blask chwały majestatu Twojego, i sprawy cudów Twoich rozpamiętywam.
6. I potęgę wspaniałych czynów Twoich opiewać będą, a o wielkości Twojej rozpowiem.
7. Sławę wielkiej dobroci Twojej wygłoszą, a sprawiedliwość Twoją opiewać będą.
8. Litościwy i miłosierny Bóg, nieskory do gniewu i wielki łaską.
9. Dobry Bóg dla wszystkich, i miłosierdzie Jego nad wszystkimi tworamii Jego.
10. Sławiaj Cię, Boże, wszystkie twory Twoje, i cnotliwi Twoi błogosławiaj Cię.
11. Chwałę królestwa Twego opowiadają, a potęgę Twoją wygłaszają.
12. Aby zwiastować synom ludzkim Jego potęgę, i chwałę blasku Jego królestwa.
13. Królestwo Twoje królestwem wszech światów, a panowanie Twoje od pokolenia do pokolenia.
14. Wspiera Bóg wszystkich upadających, a podnosi wszystkich zgneębionych.
15. Oczy wszystkich Ciebie wyglądają, a Ty dajesz im pożywienie ich w swoim czasie.
16. Otwierasz rękę Twoją, i nasycasz wszystko co żyje do woli.
17. Sprawiedliwy Bóg na wszystkich drogach Swoich, i łaskawy we wszystkich czynach Swoich.
18. Blizki Bóg wszystkim, którzy Go wzywają, każdemu kto wzywa Go szczerze.
19. Życzenie bogobojnych Swoich spełnia, a wołania ich słucha, i pomaga im.

przeto wyraz נאמן zapożyczony został z Ps. 111, 7.

15. Por. Ps. 104, 27.

16. מושביע dom. אהה—ארח רצון nie łaska Boża, lecz życzenie stworzenia. Deut 33, 23. i w 19. nin. ps.

18. Ps. 34, 19.

- 5 הגר כבוד הנהך ורבתי נפלאותיה אשיחתה :
- 6 ויעשו נוראותיה יאמרו ונדלוותיה וגדולתה ק' אספרנה :
- 7 וזכר רבמותה יביעו וצדקתה יבנגו :
- 8 חננו ורחמים יהוה אלה אפים וגדול ימי חסד :
- 9 מוביחה לכל ורחמי על כל מעשיו :
- 10 יודוה יהוה כל מעשיה וחסדיה יברכוכה :
- 11 כבוד מלכותה יאמרו וגבורתה ידברו :
- 12 להודיע ללבני האדם גבורתי וכבוד הנהך מלכותו :
- 13 מלכותה מלכות כל עלמים וממשלתה בכל דור ודור :
- 14 סימה יהוה לכל הנפלים וזוקף לכל הכפופים :
- 15 עיני כל אלה ישברו ואפה נותן להם את אכלם בעתו :
- 16 פותח את ידה ומשביע לכלתי רצון :
- 17 צדיק יהוה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו :
- 18 קרוב יהוה לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת :
- 19 רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע וישועם :

7. זכר wł. pamięć רב adj. Por. Ps. 31, 20. Jez. 63, 7. Zdaniem Kimchi jest to subst.

8. Łączy się z poprz. יביעו . Por. Exod. 34, 6. Ps. 86, 15. 103, 8. 111, 4.

14. Brakuje zdanie rozpoczynające się od נ Sept. i Vulg. dopełniają

20. Strzeże Bóg wszystkich, którzy Go miłują, a wszystkich niegodziwych tępi.

21. Chwałę Boga niech głoszą usta moje, a niech błogosławi wszelkie ciało imię święte Jego na wieki wieków.

Ps. 146.

1. Halleluja. Chwal duszo moja Boga.
2. Chwalić będę Boga pókim żyw, wysławiać Go póki mnie stanie.
3. Nie polegajcie na możnych, na synu człowieka, u którego niema pomocy.
4. Ujdzie duch jego, wróci do prochu swojego; w on dzień znikną zamysły jego.
5. Szczęsny, czyją Pan Jakóba pomocą, czyja nadzieja w Bogu, Panu jego.
6. Który stworzył niebo i ziemię, morza i wszystko co w nich; strzegący prawdy na wieki.
7. Wymierza sprawiedliwość pokrzywdzonym, daje chleb łaknącym, Bóg, który oswobadza uwięzionych.
8. Bóg, który otwiera oczy ciemnych, Bóg, który podnosi poniżonych, Bóg, który miłuje prawych.
9. Bóg, obrońca przybyszów, sierotę i wdowę wspiera, a drogę niegodziwych gubi.

3. Ps. 118, 8. 9.
 4. Ps. 104, 29. עשורו od עשו מן המעלה. Por. Hiob 12, 5 עשורו .
 7. Wymierzył sprawiedliwość Izraelitom przez Cyrusa, który Babilon zburzył—Żywił tnających się bez chleba w niewoli.
 8. Który otworzył oczy ciemnych, aby ujrzeli światło swobody.
 9. Obrońca tych, którzy jako obcy i sieroty do owdowiałej ziemi swojej wrócili, a intrygi niegodziwych Samarytanów zniweczył. עוץ wł. krzywić, w piel wykrzywiać, niweczyć. Tu: zamienił ją na drogę wiodącą do zaguby.

שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת-כָּל-אֲחָבָיו וְאֵת כָּל-הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד : 20

תְּהַלֵּל יְהוָה יִרְבָּרֶכֶּהּ וְיִבְרַךְהָ כָּל-בֶּשֶׂר אֲשֶׁר קָרְאוֹ

לְעוֹלָם וָעֶד :

קמו

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּיָהּ בְּפִשִׁי אֶת-יְהוָה : 1

אֶת-הַלֵּלָהּ יְהוָה בְּתוֹךְ אֲזוּמָהּ לְאֵלֵהֶי בְּעוֹדֵי : 2

אֶל-תִּבְטְחוּ בַּנְּדִיבִים בְּבֹן-אָדָם | שְׂאֵן לֹו תִשׁוּעָה : 3

תִּצַּא רוּחוֹ יֵשֵׁב לְאֶרְצוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָדוֹ עִשְׂתָּנְתִּיו : 4

אֲשִׁירִי שְׂאֵל יַעֲקֹב בְּעוֹרֹו שְׁבָרוֹ עַל-יְהוָה אֱלֹהָיו : 5

עֲשֵׂה | שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת-הַיָּם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּם הַשָּׁמַיִם

אֲמַת לְעוֹלָם :

עֲשֵׂה מִשְׁפָּט | לְעֹשִׂיקַיִם נָתַן לֶחֶם לְהַרְעֵבִים יְהוָה מִתֵּיר

אֲסוּרִים :

יְהוָה | פָּקַד עוֹרִים יְהוָה זָקַף כַּפּוֹפִּיִם יְהוָה אֶת-ב

צַדִּיקִים :

יְהוָה | שָׁמַר אֶת-נְגִרִים יְתוּם וְאֶלְמָנָה יַעֲוֹד וְיִרְרָה

רִשְׁעִים יַעֲוֹת :

Ps. 146. Rozpoczyna szereg hymnów ułożonych po powrocie Izr. z niewoli Babilońskiej, a przeznaczonych do liturgicznego użytku w nowo zbudowanej świątyni. Wieszc, wedle Sept. Haggaj albo Zacharjasz, wedle innych Nehemjasz, napomina lud, wówczas politycznie zależny od Persyi, aby nie pokładał nadziei w łasce możnych, ale ufal jedynie Bogu, wiekniestemu obrońcy opuszczonych i nieszczęśliwych, który, wierny swój obietnicy, wymierzył sprawiedliwość pokrzywdzonym, podźwignął upadłych a stolicę Swoją na nowo w Jerozolimie utwierdził.

2. Ps. 104, 33.

10. Królujcie Bóg na wieki, Pan Twój, Cyonie, z pokolenia w pokolenie—Halleluja.

Ps. 147.

1. Chwalcie Pana, bo dobry, śpiewajcie Panu naszemu, bo miły, przystoi Mu chwała.
2. Buduje Jeruzolimę Bóg, rozproszonych Izraela zgromadza.
3. Uzdrawia skruszone serca, i opatruje rany ich.
4. Oznacza liczbę gwiazdom, wszystkim imiona nadaje.
5. Wielki Pan nasz i wszechmocny, mądrości Jego bez liku.
6. Pokrzepia upokorzonych Bóg, poniża niegodziwych ku ziemi.
7. Zawtórujcie Bogu dziękczynieniem, zaśpiewajcie Panu naszemu na cytrze.
8. Który pokrywa niebo chmurami, przygotowuje dla ziemi deszcz, rozplenia po górach brawę.
9. Daje bydłu karm, rodowi kruka o co woła.
10. Nie siły konia pożąda, ani w biodrach męża ma upodobanie.

4. Stwórca niezliczonego zastępu gwiazd, który każdą się opiekuje, pamięta i o ludzkiej rozproszonym między ludami, i znowu go zgromadzi i dawną świetnością otoczy. Por. Jez, 40, 26.

8. Bóg, który zrasza ziemię deszczem i wszystkie stworzenia swoje żywi, zaradzi i niedostatkowi, który w młodej kolonii jeszcze panuje. Por. Ps. 104, 13.

9. Kruk wyrzuca pisklęta swoje z gniazda zanim jeszcze zdolne pokarm sobie znaleźć. Hiob. 38, 41.

10. Tam gdzie Bóg obroną, tam zbyt dużą siłą konia i dzielność wojownika, czyli jazda i piechota. Por. Ps. 33, 16. 17.

10 יִמְלֹךְ יְהוָה | לְעוֹלָם אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְרֹד תְּהַלְלֶיהָ :

קמו

- 1 תְּהַלְלֶיהָ | כִּי־טוֹב זָמְרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נָאֵם נָאוּה תְּהַלְּהָ :
- 2 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה נְדַחֵי יִשְׂרָאֵל יִבְנֶם :
- 3 הַרּוּפָא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמְחַיֵּשׁ לְעַצְבוֹתָם :
- 4 מוֹנֵה מַסְפֵּר לְכּוֹכְבִים לְכֹלֵם שְׁמוֹת יִקְרָא :
- 5 גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ לְתִבְּוֹנָתוֹ אֵין מַסְפֵּר :
- 6 מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מִשִּׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי־אֲרָץ :
- 7 עָנּוּ לַיהוָה בְּתוֹרָה וּמָרוּ לְאֱלֹהֵינוּ בְּבִגְדוֹר :
- 8 הַמְּכַפֵּה שָׁמַיִם | בְּעָבִים הַמְכַנֵּן לְאָרֶץ מִמַּר הַמַּצְטַחֵה הַרִים חֲצִיר :
- 9 נוֹתֵן לְבַהֲמָה לְחֵמָה לְבָנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ :
- 10 לֹא כִבְבוֹרַת תְּפוּסִים יִתְפָּן לְאִי־בְשׂוּקֵי הָאִישׁ יִרְצָה :

Ps. 147. Ułożony w tej samej co ps. poprzedni sytuacji historycznej. Wieszczyca wysławia dobroć Boga, który pozwolił zburzone mury Jeruzolimy na nowo wznieść, a rozproszonym Izraelitom do kraju wrócić, i wzywa do ufności w dalszą pomoc Tego, który zważył serca ukoili i lud swój znowu jak gwiazdy nieba rozmnoży, który poniżonych wyższą, niegodziwych poniża, głodnych żywi, bezbronych wspomaga, a ztrętwiałych i obumarłych do nowego życia i rozkwitu rozbudza.

1. Zam. por. Ps. 135, 3.
2. Zgromadza coraz więcej, z początku bowiem wróciła szczupła tylko garstka.
3. Jez. 61, 1. Ps. 34, 19. עֲבַת רָנָה. por. Koh. 10, 9.

11. Upodobał Bóg czcicieli Swoich, którzy ufają miłosierdziu Jego.

12. Wysławiaj, Jerozolimo, Boga, chwal Pana twojego, Cyonie.

13. On utwierdza zawory bram twoich, błogosławi synom twoim w tobie.

14. Ustanawia w granicach twoich pokój, obfitością ziarna nasycy cię.

15. Zsyła słowo Swoje na ziemię, szybko mknij rozkaz Jego.

16. Spuszcza śnieg jak wełnę, szron jak popiół rozsypuje.

17. Rzuca lód Swój bryłami, przed mrozem Jego któż się ostoi.

18. Posyła słowo Swoje i roztapia je, wionie wiatrem Swoim, leją się wody.

19. Objawił słowo Swoje Jakóbowi, ustawy i prawa Swoje Izraelowi.

20. Nie uczynił tak wszystkim ludom, i praw nie poznały.—Halleluja.

Ps. 148.

1. Halleluja. Chwalcie Boga na niebiosach, chwalcie Go na wysokościach.

2. Chwalcie Go wszyscy posłannicy Jego, chwalcie Go wszystkie zastępy Jego.

3. Chwalcie Go słońce i księżycu, chwalcie Go wszystkie gwiazdy światła.

4. Chwalcie Go niebiosa niebios, i wody nad niebiosami.

5. Niechaj chwałą imię Boga, bo On rozkazał i stworzone są.

Ps. 148. Hymn, w tych samych okolicznościach co dwa poprzed. ułożony.

4. Por. Deut. 10. 14. Gen. 1, 7. Wody nad niebiosami, czyli chmury tak nazwane dla tego, że nagle na jasnym błękitie nieba się zjawiają, jak gdyby z poza stropu jego się wynurzyły.

רוצה יהוה את־יראיו את־המִיחֲלִים לְחַסְדּוֹ : 11

שָׁבַתִּי יְרוּשָׁלַם אֶת־יהוה תִּלְלִי אֶל־הַיְהוָה צִיּוֹן : 12

כִּי־תִחַס כְּרִיתִי שְׁעָרֶיהָ בְּרֶחֱף בְּקֶרֶבֶף : 13

הַשָּׁמַיִם־גְּבוּלָהָ שָׁלוֹם תִּלְבַּב הַפִּיִם יִשְׁבִּיעֶנָּה : 14

הַשִּׁלְתָּ אִמְרָתוֹ אֶרֶץ עַד־מְהֵרָה יְרוּץ דְּבָרוֹ : 15

הַנֹּתֵן שֶׁלֵג כַּצֶּמֶר כַּפֹּזֵר כַּאֲפֵר יִפּוֹר : 16

כַּשִּׁלְיָה קָרְתוֹ כְּפִתִּים לִפְנֵי קָרְתוֹ מִי יַעֲמֵד : 17

יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמְסַם יִשָּׁב רֹחוֹ וַיִּזְלוּ־מַיִם : 18

כַּמַּיִד דְּבָרוֹ וַיִּבְיֵי קִי לַיַּעֲקֹב תִּקְוִי וַיִּמְשָׁפְטִיו לְיִשְׂרָאֵל : 19

לֹא־עָשָׂה כֵן | לְכָל־גּוֹי וַיִּמְשָׁפְטִים בְּלִי־דָעוּם הַלְלוּהָ : 20

קמח

הַלְלוּהָ | תִּלְלוּ אֶת־יהוה מִן־הַשָּׁמַיִם תִּלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים : 1

תִּלְלוּהוּ כָּל־מַלְאָכָיו תִּלְלוּהוּ כָּל־צָבָאוֹ עַבְדֵי קִי : 2

תִּלְלוּהוּ שָׁמַשׁ וַיְרֵת תִּלְלוּהוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אֹר : 3

תִּלְלוּהוּ שָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם יְהַפִּיִם אֲשֶׁר | מַעַל הַשָּׁמַיִם : 4

יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה וַיִּבְרָאוּ : 5

15. W jednej chwili zmienił Bóg położenie ludu.

16. Był on zdrętwiałym i skostniałym, jakby obumarłym, nagle wioło świeże, orzeźwiająca technienie wiosny w jego życiu.

17. Lód bryłami = grad. פתח, פתח od פתח, kawałek, okruszyna.

- 6. I ustanowił je na wieki wieków, prawo nadał i nie zmieni.
- 7. Chwalcie Boga na ziemi, cudotwory i wszystkie głębie.
- 8. Ogień i grad, śnieg i mgła, wicher gwałtowny, wykonawca Jego rozkazu.
- 9. Góry i wsze pagórki, drzewa owocowe, i wszystkie cedry.
- 10. Zwierzęta i wszelkie bydło, gady i ptactwo skrzydlate.
- 11. Królowie ziemi i wsze narody, książęta i wszyscy sędziowie ziemi.
- 12. Młodzieńcy i dziewice, starcy i młodzież.
- 13. Niech chwałą imię Boga, bo wzniosłem imię Jego jedynie; wspaniałość Jego nad ziemią i niebem.
- 14. Podniósł potęgę narodu Swego, sławę wszystkich cnotliwych Swoich, synów Izraela, ludu Mu blizkiego.—Halleluja.

Ps. 149.

- 1. Halleluja. Śpiewajcie Bogu pieśń nową, chwałę Jego w zgromadzeniu pobożnych.
- 2. Niech cieszy się Izrael Twórcą swoim, niech synowie Cyonu radują się królem swoim.
- 3. Niech chwałą imię Jego fletem, bębniem i cytrą niech grają Mu.
- 4. Bo upodobał Bóg lud Swój, uwieńcza pokornych wybawieniem.

mu prądowni się oprą i na gruncie Izraelskim do walki wystąpią. Por. Ezech. 38. i 39. Zach. 14. Powrót do Palestyny i odbudowanie świątyni rozbudziło w wieszczu to malzicje.

2. *בְּעֵשִׂי* plur. majest.

- 6 *וַיַּעֲמִידֵם לְעֵד לְעוֹלָם חֻק־נִתְּנוּ וְלֹא יִעָבֹר :*
- 7 *הִלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הָאָרֶץ תְּנִינִים וּבְלִיתֵהֶמוֹת :*
- 8 *אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטּוֹר רוּחַ סַעֲרָה עֹשֶׂה דְבָרוֹ :*
- 9 *הַהָרִים וּבְלִי־נִבְעוֹת עֵיץ־פְּרִי וּבְלִי־אֲרָזִים :*
- 10 *הַחַיָּה וּבְלִי־בַהֲמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר בְּנֶף :*
- 11 *מִלְּבִי־אֲרֶץ וּבְלִי־לְאֻמִּים שָׁרִים וּבְלִי־שֹׁפְטֵי אֲרֶץ :*
- 12 *בַּחֹרִים וּגְמִי־בַתּוֹלֵת וְקִנִּים עִם־נְעָרִים :*
- 13 *יְהַלְלוּ | אֶת־שֵׁם יְהוָה בִּי־נִשְׁגָב שִׁמּוֹ לְבָדוֹ הוֹדוֹ עַל־*
אֲרֶץ וְשָׁמַיִם :
- 14 *וַיִּרְם קָרוֹ | לְעַמּוֹ תִּהְלֶה לְכָל־חַסִּידָיו לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל עִם*
קָרְבּוֹ הַלְלוּיָהּ :

קמט

- 1 *הִלְלוּיָהּ | שִׁירוֹ לְיְהוָה שִׁיר חֲדָשׁ תִּהְלְתוּ בְּקִנְיֵי חַסִּידִים :*
- 2 *יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּגִי־צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמִלְּכָם :*
- 3 *יְהַלְלוּ שִׁמּוֹ בְּמַחֹל בְּתֹף וּבְנֹר יוֹמְרוּלוֹ :*
- 4 *כִּי־רוֹצֵה יְהוָה בְּעַמּוֹ יִפְאַר עֲנָוִים בְּיִשׁוּעָה :*

8. Ps. 104, 4.

14. *תהלה* acc. do *ירם* Deut. 4, 34.

Ps. 149. Odnosi się prawdopodobnie do przyszłości messjanicznej, kiedy wedle przepowiedni proroków, wszystkie ludy przed jedynym Bogiem się ukorzą, a tylko zastępy Goga i jego sprzymierzeńców ogólne-

5. Cieszą się pobożni sława, śpiewają na swych łożach.
6. Chwała Pana w głosie ich, a miecz obosieczny w ręku ich.
7. Aby spełnić pomstę na poganach, karę na plemionach.
8. Aby wiązać królów ich pętami, a dostojników ich okowami żelaznymi.
9. Aby postąpić z nimi według prawa zapisanego; wspomniały On dla wszystkich cnotliwych Swoich.—Halleluja.

Ps. 150.

1. Halleluja.—Chwalcie Pana w świątyni Jego, chwalcie Go na przestworze potęgi Jego.
2. Chwalcie go we wszechmocy Jego, chwalcie Go wedle ogromu wielkości Jego.
3. Chwalcie Go głosem trąb, chwalcie Go na lutni i cytrze.
4. Chwalcie go bębnem i fletem, chwalcie Go na skrzypcach i piszczałkach.
5. Chwalcie Go na cymbałach głośnych, chwalcie Go na cymbałach brzęmiących.
6. Wszelki duch niech chwali Pana.—Halleluja.

4. pl. od מן z Syr. włos, struna. ענב piszczałki o różnych tonach razem związane, od ענב przyczepiać się, przywiązywać.
 5. redupl. od צלצל szum, dźwięk.

- 5 יַעֲלוּ חַסִידִים בְּבָבוֹר יִרְנְנוּ עַל־מַשְׁפְּבוֹתָם :
- 6 רִמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם :
- 7 לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגוֹיִם הַיּוֹחֵחַת בְּלִאָמִים :
- 8 לְאַסֹּר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים וְנִבְבְּרֵיהֶם בְּכַבְלֵי בְרוֹן :
9. לַעֲשׂוֹת בָּהֶם | מִשְׁפָּט פְּתוּב הַדָּר הוּא לְכַל־חַסִידָיו
 הַלְלוּהָ :

קנ

- 1 הַלְלוּהָ | הַלְלוּהָ אֵל בְּקִרְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקְעֵ עוֹז :
- 2 הַלְלוּהוּ בְּנִבְוֹתָיו הַלְלוּהוּ בְּרַב גִּדְלוֹ :
- 3 הַלְלוּהוּ בְּתַקַּע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר :
- 4 הַלְלוּהוּ בְּתֶרֶף וּמְחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגְבָּ :
- 5 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי־שֹׁמֵעַ הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה :
- 6 כָּל הַנְּשָׁמָה תִּתְחַלֵּל יְהוָה הַלְלוּהָ :

9. Zapisanego w Deut. 32, 41.
 Ps. 150. Wezwanie świata całego, aby zaśpiewał wielkie Halleluja na cześć Boga, odpowiednio Jego potędze i wielkości.